

str. 5 Ko se tovarniška vrata zapro
str. 9 Gora predpisov,
ki je omogočala podržavljenje

str. 12
Še bomo zmagovali

Skupščinske komisije
o denacionalizaciji

Bo Kranj vzorčna občina?

Ljubljana, 1. februarja - Skupščinske "lastninske komisije" (komisija za denacionalizacijo, komisija za preobrazbo družbene in združne lastnine in komisija za celovito proučitev okoliščin pojavov oškodovanja družbenega premoženja) so v petek na skupni seji razpravljale o denacionalizaciji, predvsem o tistih vprašanih, do katerih se je treba tudi politično opredeliti. Komisije predlagajo, da naj bi vse lastninske zakone, ki opredeljujejo tudi vračanje premoženja - zakon o privatizaciji, zakon o denacionalizaciji in zakon o zadrukah - v skupščini obravnavali "v paketu" in da bi denacionalizacijo obravnavali kot prvo fazo privatizacije. Na predlog Vitomirja Grosa bodo komisije predlagale izvršnemu svetu, da naj ob sodelovanju skupščinskih komisij imenuje delovno skupino, ki bi denacionalizacijo praktično preskusila v dveh slovenskih občinah - na primer, v kmetijskem Lenartu in v industrijskem Kranju. Komisije so se zavzele tudi za spoštovanje enake in splošne pravne sposobnosti in za uporabo splošnih pravil civilnega prava, za to, da popravljanje krivic od 1945. leta ne bi časovno omejili in za to, da bi upoštevali tudi takšne oblike krivic, kot so bile arondacije. ● C. Z.

Škofja Loka, 3. februarja - Naši smučarji in smučarke so minule dni uspešno nastopili na svetovnem prvenstvu v sosedni Avstriji. Najbolj pa nas je razveselila triindvajsetletna Škofjeločanka Nataša Bokal, ki je domov prinesla srebrno slalomsko medaljo. Njo in spremstvo, na čelu s trenerjem Jožetom Drobničem in mladima tekmovalkama Narciso Šehovič in Urško Hrovat, je pričakalo več kot dva tisoč Ločanov. Na škofjeloškem gradu je blestel napis Nataša, čestital pa ji je predsednik domačega smučarskega kluba Alpetour Matjaž Hafner, ki ji je zaželel še veliko športne sreče. Župan Peter Hawlina je Nataši Bokal izročil plastiko Petra Jovanoviča in šal z rumenozelenimi loškimi barvami. ● V. Stanovnik, Slika: J. Cigler

Komu dati: razlaščenim ali "divjim lovcem"

Če so teze za osnutek zakona o privatizaciji v enem členu (s tremi odstavki) govorile o pravicah nekdanjih lastnikov podjetij ali njihovih pravnih naslednikov, pa osnutek zakona, ki ga je v četrtki obravnavala republiški izvršni svet, upošteva številne pripombe skupščinskih "lastninskih komisij" in združenja lastnikov razlaščenega premoženja in namenja varstvu pravic razlaščenih celo poglavje ali kar osem členov. Čeprav po številu členov ni mogoče sklepati na vsebino, pa "sistem rezervacij, s katerimi se iz privatizacije izvzamejo sredstva oziroma del podjetja, do katerega imajo pravico razlaščeni", vsaj načelno zadovoljuje Združenje lastnikov razlaščenega premoženja in stranke, ki so se že doslej najbolj prizadevale za vračilo podržavljenega zasebnega premoženja.

Drugo, kar zbuja upanje, da bodo razlaščeni ali njihovi dediči le prišli do premoženja, ki je bilo podržavljeno ali zaplenjeno, pa je osnutek zakona o denacionalizaciji, o katerem se za zdaj izvršni svet še ni izjasnil, dobili pa so ga že člani skupščinskih "lastninskih komisij". Čeprav je večinsko mnenje opozicije, da nacionalni projekt "popravljanje krivic" oziroma "vračanje premoženja" tako, kot je zamišljen, ni izvedljiv in da

nas vrača v 1945. leto, pa je iz razprave na petkovi skupni seji skupščinskih "lastninskih komisij" mogoče sklepati, da je naloga resda zahtevna, vendar le ne tako zapletena, da je ne bi mogli uresničiti. Zaplete se lahko, če bo zakon pri tako pomembnih odločitvah, kot so - komu vračati premoženje, katero obdobje šteti, da je bilo premoženje krivično podržavljeno, v kakšni obliki popraviti krivice itd., vseboval preveč omejitev in izjem. Ze ob mnenju Pirnatove medresorske komisije, da naj bi popravljali le krivice, storjene v času od 1945. do 1958. leta, je izvalo precej negotovanja. Upravičeno! Arondacije kmetijskih zemljišč so bile v glavnem v šestdesetih letih, gozdovi za protokolarni objekt Brdo so bili odvzeti v sedemdesetih letih...

Četudi nekateri prikrito, drugi pa javno nasprotujejo popravilju krivic in vračanju podržavljenega ali zaplenjenega zasebnega premoženja prejšnjim lastnikom, se je vendarle treba vprašati: kdo je bolj upravičen do sedanjega družbenega premoženja - nekdanji lastniki ali "divji lovci" na družbeno lastnino, ki izrabljajo zdajšnje zmedo in divjo privatizacijo na veliko lastnino in si v obliki delnic ali kako drugače grabijo premoženje. ● C. Zaplotnik

Naše razmišljanje

Ta "odvečna" kultura

Kar priznajmo si: strmimo z odprtimi usti, ne verjamemo očem, dvomimo, kar slišimo. V deželi, kjer ljudje verjamejo, da so skozi stoletja preživeli, ker so obdržali svojo kulturo, so kulturniki zdaj izenačili z obrtniki. Zato, da jih bo manj, kulturnikov namreč. In če bi se še kdo drznil ukvarjati s kulturo, recimo s pisanjem knjig, bo to kmalu manj donosen posel, saj bodo bralci zaradi novega davka na knjige po njih manj posegali.

Po tem se niti ni treba spraševati, kaj bi bilo treba sploh še storiti, da bi kulturo dotolkli. Ali pa morda ne gre za to? Kaj gre morda za to, da bi bilo slišati ta ljubi, malce arhaični jezik, ki se kot nobeden na svetu ponaša še z dvojino, z genitivom v nikalnem stavku, s premičnim naglaševanjem besed - vse manj in manj? Kaj nas morda pripravljajo na stapljanje, jezikovno najprej, pa kulturno in narodnostno na koncu, s kakšnimi imenitnejšimi? Toda to je absurd, mar ne. In z absurdi se ukvarjajo v glavnem samo v teatru, vse drugo je veliko resnejša igra.

In še igra ni več. V mesecih, ko se pod težo stečajev in naraščajoče socialne krize, kultura in vse, kar je v zvezi s tem, potiska k vratom in peha čez prag kot kdo ve kateri nebodigatreba, je postalo jasno: kultura, ta je pri nas odveč. Zaradi nje ne napreduje gospodarstvo, zaradi nje stečaj, brezposelnost. Ergo - ukiniti jo je treba. Potem bo vse bolje, takoj bomo na zeleni veji, z enim skokom do evropskih sosedov. Kaj bi zapravljali čas in denar, duhovno zoreli, se z lastno duhovno ustvarjalnostjo za večno zapisovali in potrjevali, to je storil že Prešeren. Ali ni to dovolj? Zato, adijo muze, Kranjcem nepotrebne. ● L. M.

V nedeljo na Bledu... Foto: G. Šinik

O Sloveniji po plebiscitu je v soboto zvečer na srečanju Demosa na Bledu govoril dr. Jože Pučnik. Na sliki: Vladimir Černe, predsednik radovljiške občine, dr. Avgust Mencinger, poslanec republiške skupščine, Ivan Bizjak, predsednik zbora občin slovenske skupščine, dr. Jože Pučnik, predsednik Demosa in Zvone Prezelj, tajnik radovljiškega Demosa. Foto: G. Šinik

Pustni sprevod po Kranju

Kranj, 4. februarja - Odbor za prireditve bo letos pripravil pester pustni sprevod za najmlajše po Kranju, v soboto, 9. februarja, na Trgu revolucije. Sprevod bo od 9.15 do 11 ure. Najprej bo shod vseh udeležencev in začetek predvajanja glasbe, ob 9.30 uri pa se bo začel sprevod pustnih mask na čelu s pihalno godbo po ulicah Kranja. Nato bo nastop godbe na pihala, nastop klovnov in razdelitev 600 krofov. Ob koncu bo še povabilo na koncert Romane Krajncan v kino Center. ● D. S.

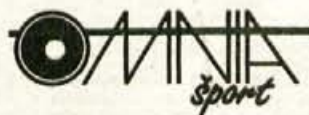
Od 1. februarja dalje

Elektrika in telefon dražja za petino

Ljubljana, 31. januarja - Gospodinjstva v Sloveniji bodo od 1. februarja dalje plačevala električno energijo in telefonske storitve 20 odstotkov dražje, kot so jih doslej. Ne gre za klasično podražitev, ampak za posebni prometni davek od električne energije in za telefonske storitve.

Spremembe in dopolnitve zakona o posebnem prometnem davku, ki jih je na četrtkovi seji sprejel republiški izvršni svet, bodo prizadela samo gospodinjstva, ki jim doslej ni bilo treba združevati denarja za gospodarsko infrastrukturo v energetiki in v telefoniji, medtem ko ostalih uporabnikov, ki so že doslej prispevali sredstva, ne bo. Vlada se je za takšen korak odločila zato, ker so zaradi težav v gospodarstvu precej usahnili denarni viri za razvoj infrastrukturnih dejavnosti v energetiki in v telefoniji. ● C. Z.

VIDEOTEKA
PALMA
Pajerjeva 3, 64208 Šenčur

**IZBERITE
SVOJO POT
DO ZNANJA!**

DELAVSKA UNIVERZA
ŠKOFJA LOKA
vas vabi k vpisu

LILA

BARVE, LAKI, ČISTILA
v trgovini
Kranj, Jezerška 121.

tel.: 34-770

Slovesnost za Kamnitnikom

Škofja Loka, februarja - Krajevne skupnosti mesta Škofja Loka v sodelovanju z Občinsko organizacijo zveze borcev NOV Škofja Loka organizirajo žalno komemoracijo v spomin petdesetimi ustreljenim talcem za Kamnitnikom v Škofji Loki.

Žalna svečanost bo v soboto, 9. februarja 1991 ob 16. uri pri spomeniku za Kamnitnikom. Komemorativni sprevod bo z Mestnega trga krenil ob 15.40. Organizatorji vabijo vse občane, svojce mladih in mladino, da se žalne svečanosti udeležijo v čim večjem številu.

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR

Bomo ali ne bomo?

Vzemimo za izhodišče tega pisanja razpetost, v kateri živi vsako živo bitje in človek se posebej: neprestano nasprotje in napetost med tistim, kar nekdo želi in hoče in tistim, kar dejansko (z)more. V tako razpetem položaju sta ta čas tudi Republika Slovenija in njena vlada, pri čemer se razdvojenost med voljo in močjo nekako prekriva z razmerjem med notranjo in zunanjo politiko. Notranje-politične volje po osamosvojitvi (in odcepitvi), izražene na plebiscitu, RS ne zmore udejanjiti, ker ji nasprotujejo druge države: sosednje, evropske sile in svetovni velesili. Začnimo kar pri najbližjih. Najbolj neposredno in čutnonazorno oviro slovenski osamosvojitvi predstavlja tisto, kar je ostalo od jugoslovanske federacije, zlasti JLA; izstop Slovenije bi občutno olajšal federalno možno in povzročil motnje v tešenju beogradske požrešnosti. Naša "naravna" zaveznica Hrvaška bi našo odcepitev doživela kot izdajo, saj bi ostala sama v klinču z Beogradom. "Preostala" Jugoslavija je torej proti našemu odhodu. Sicer pa se od nje (kakor je lucidno opozoril Janez Stanič) ne moremo niti odcepiti niti nas ne morejo iz nje izključiti; obakrat smo jo prostovoljno soustvarjali in smo zato v odnosu do tistega, kar od nje ostaja predvsem dediči, tako v pozitivnem kot v negativnem. "Jugoslovanska gospodarska skupnost" (dr. Slaven Letica), konfederacija suverenih držav, ki bi ohranjala skupno tržišče in v kateri bi se na novo dogovorili o vrsti in obsegu nekaterih skupnih funkcij (obrambne, zunanje-politične...), je gotovo še najbolj realna in najbolj smotrna pot rešitve iz postfederalnega kaosa. Tisti iz slovenske vladajoče koalicije, ki vztrajajo pri radikalni odcepitvi, se zanašajo na podporo iz predjugoslovanskih središč slovenske odvisnosti. Toda: "Racionalno utemeljen izstop Slovenije iz Jugoslavije lahko prinese zelo neracionalne posledice slovenskemu narodu. Zato je pomembno, kako bo izveden. Enostransko se izločiti iz tako imenovanega balkanskega kaosa lahko pomeni, da bomo kaj kmalu le še gospodarski protektorat zahodnega sveta, ko bo naš narodni kapital poniknil brez sledu v multinacionalkah. To lahko pomeni, da bomo spet vključeni v nemško Evropo, od koder smo pred sedmimi desetletji odšli, da bi si ohranili narodno identiteto. Evropa enakopravno združenih narodov postaja bolj utopičen projekt kot jutrišnja realnost. Bomo tedaj v geopolitičnem smislu spet opravljali funkcijo mejne grofije? Zgodovina se kaj rada ponavlja po analogijah. Bo tedaj našo jezikovno posebnost priznaval le še katoliški Rim, kolikor bomo kot narod zvesti katolištvu? Bomo spet živeli udobno življenje bogatejšega podložnika, a sramotno zaradi nesvobode? Tudi tak bo lahko zgodovinski epilog za Slovence po plebiscitnem letu 1990. Zato ne gre prezreti ob vsej svoji racionalnosti tisočletne zgodovinske skušnjave." (Peter Kovačič - Peršin)

Od Zahoda prevzeti slovenski nacionalisti ne sprevidijo, kako malo bi mu odcepljena Slovenija pomenila. Avstriji bi nas mogoče še podprli, a le, če bi bili za to še Nemci. Ti pa so zadržani; Sovjetom in Američanom so ob ponovni združitvi očitno zagotovili, da se bodo poslej držali v svojih mejah. Če bi hoteli nazaj na Jadran, pa bi naleteli na nasprotovanje Italijanov, katerim bi Slovenija kot nemški protektorat prekrizala njihovo težnjo po uveljavitvi v srednjeevropskem prostoru. Evropska skupnost doživlja Jugoslavijo kot negotovo ozemlje, vrinjeno med njo in njeno zibeljo, Grčijo. Zato zahteva evropeizacijo Jugoslavije kot celote, samo Slovenija je premalo. Sicer pa je odcepitev Slovenije iluzorna, dokler obstaja SZ; zanjo bi bila naša secesija prehud spomin na prihodnost in bi v tem primeru storila vse, da bi onemogočila mednarodno priznanje našega dejanja. Američani pa bodo Sovjetom pritrldili, ker jim ti pritrjujejo v Zalu...

Biti ali ne biti - to pač ni vprašanje. Bi ali ne bi, bi se odcepili ali ne, tudi ne. Bomo ali ne bomo - kot samostojna in neodvisna država, za katero smo glasovali - našli novo obliko sožitja z vsemi, ki nas obdajajo - to je zdaj vprašanje?!

Miha Naglič

RAZPIS

za najem poslovnih prostorov

Sekretariat za občo upravo SO Kranj razpisuje najboljšemu ponudniku v najem poslovne prostore v 5. nadstropju v zgradbi na Poštni ulici 3 v Kranju. Razpis se nanaša na 5 prostorov (pisarn) v izmeri: 14,40 m², 20,20 m², 17,17 m², 12,50 m² in 15,90 m². Možen je najem tudi posameznega prostora. Ogled prostorov je možen v sredo, dne 6. 2. 1991 od 15. do 17. ure.

Interesenti naj pošljejo svojo ponudbo na naslov: Občina Kranj, Sekretariat za občo upravo, Trg revolucije 1, 64000 Kranj, do 12. 2. 1991.

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug s srebrno zvezdo

Ustanovitelj in izdajatelj: Časopisno podjetje GLAS, Kranj, p. o., Moše Pijadeja 1
Tisk: DELO TCR - Tisk časopisov in revij Ljubljana, p. o.

Predsednik časopisnega sveta Ivan Bizjak

Časopis izhaja dvakrat tedensko ob torkih in petkih. Cena izdoda je 12,00 din, naročnina za I. kvartal 1991 znaša 300,00 din. Individualnim naročnikom priznavamo 20 odstotkov popusta (naročnina 240,00 din).

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Marko Valjavec (direktor in glavni urednik), Leopoldina Bogataj (v. d. odgovornega urednika), Vilma Stanovnik (šport, turizem, poslovne informacije), Danica Dolenc (za dom in družino, zanimivosti, Tržič), Danica Zavri - Zlebir (socialna politika, gorenjski kraji in ljudje), Andrej Zalar (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), Len Mencinger (kultura, Snovanja), Helena Jelovčan (izobraževanje, iz solskih klopi, kronika, Škofja Loka), Cveto Zaplotnik (kmetijstvo, Radovljica), Darinka Sedej (razvedrilo, Jesenice), Stojan Saje (družbene organizacije, ekologija), Jože Kolonjek (notranja politika, šport), Stefan Zargl (notranja politika), Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Gorazd Štink (fotografija), Igor Pokora (oblikovanje), Ivo Sekan, Nada Preve in Mirjana Drakster (tehnično urejanje) in Marjeta Vozlić (lektoriranje).

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1, Kranj

Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, uredništvo 21-860 in 21-855,

ekonomski propaganda 23-987, računovodstvo, naročnina 28-463, mali oglasi 27-960, sprejem neprekinjeno 24 ur dnevno na avtomatskem odzivniku, delovni čas od 7. do 13. ure, ob sredah do 16.30, telefaks: 25-366 (direktor, komercialni), 23-163 (uredništvo)

Neobjavljenih pisem in slik ne vračamo.

Prva obletnica radovljiškega Demosa

Upanja, da bi bila Jugoslavija konfederacija, ni več

Dr. Jože Pučnik: "Demos se ne zavzema več za iskanje skupnih poti, ampak le še za to, kako bi se na miren način in s čimmanj gospodarske škode razšli."

Radovljica, 2. februarja - Radovljiški Demos je ob prvi obletnici pripravil v soboto v hotelu Jelovica na Bledu pogovor o Sloveniji po plebiscitu in družabno srečanje. Čeprav je vabilo obetalo, da bodo gostje tudi predsednik republiške skupščine dr. France Bučar, minister za industrijo in gradbeništvo Izidor Rejc in predsednik Demosa dr. Jože Pučnik, pa dr. Bučarja in Rejca ni bilo, dr. Pučniku pa so se za govorniško mizo pridružili Ivo Bizjak, predsednik zbora občin republiške skupščine, radovljiški poslanec v zboru občin dr. Avgust Mencinger ter predsednik radovljiške občinske skupščine Vladimir Černe.

Potem ko je Zvone Prezelj, predsednik radovljiškega Demosa, predstavil prizadevanja Demosa v občini od ustanovitve 17. januarja lani do danes, in je Tine Benedičič zrecitiral nekaj Balantičevih pesmi, je dr. Jože Pučnik govoril o Sloveniji po plebiscitu - o težkih gospodarskih razmerah, o ločevanju Slovenije od Jugoslavije, o dokumentu politične uprave JLA...Dejal je, da se v javnosti pogosto pozablja na to, da so gospodarski problemi dedičina socialistično-komunistične ekonomije in da samo opozarjanje na to, da je za sedanje razmere kriv povojni politično-gospodarski sistem, ni revanšizem. Nihče v Demosu ni revanšist, Demos skuša vedno pozornost usmeriti k reševanju sedanjih problemov in k vprašanju prihodnosti, a če ga opozicija vedno znova "spominja" na slabšanje gospodarskih raz-

Vladimir Černe, predsednik radovljiške občinske skupščine: "V radovljiški skupščini je opaziti precejšnjo strpnost in dobro sodelovanje med poslanci. Če bi moral odgovoriti, kateri mislijo strankarsko, bi se težko odločil, lažje bi jih razdelil po tem, ali mislijo po starem ali po novem."

mer in na čedalje večje število brezposelnih, je treba povedati, kdo je za to kriv. Ko je govoril o ločevanju Slovenije od Jugoslavije, je dejal, da že dve leti bijemo živčno vojno, v kateri nenehno nastajajo informacije, da je dan vojaške intervencije tik pred nami in ko celo nekateri dobronamerni Slovenci v

Beogradu prihajajo domov z opozorili "nevarno je", "ne prehitro"...Čeprav je predvsem v JLA nakopičena sila, ne bi smeli nasesti takšnim informacijam in dezinformacijam, je dejal dr. Pučnik in poudaril, da zdaj ni več mogoče gojiti upanja, da bi se Jugoslavija reorganizirala v konfederacijo, in da se tudi Demos ne zavzema več za iskanje skupnih poti, ampak za dogovor o tem, kako bi se na miren, demokratičen način in s čimmanj gospodarske škode razšli. To pa ne izključuje posebnega odnosa do Hrvaške. Za dokument politične uprave JLA je dejal, da je v evropsko javno mnenje udaril kot bomba, ker tudi večina v Evropi ni več verjela v to, da je v ozadju prizadevanj za ohranitev Jugoslavije ideologija.

Ivo Bizjak je dejal, da se ne strinja s tistimi, ki pravijo, da se v Sloveniji po plebiscitu nič ne dogaja. Res je, da vlada ni predložila podrobnega programa aktivnosti za uresničitev politične volje, izražene s plebiscitom, vendar gre za staro zgodbo, ki se v skupščini nenehno ponavlja, ko zlasti opozicija, včasih pa tudi kdo iz Demosovih, zapade v "programomanijo". Četudi bi imeli do po-

Dr. Avgust Mencinger, poslanec radovljiške občine v zboru občine republiške skupščine: "Nekateri me že sprašujejo, zakaj se kot poslanec tako malo pojavljam na televizij-skem ekranu. Tisto, kar zdaj sprejemamo, ni z mojega področja. O financah ne morem razpravljati, še doma jih vodi žena. Računam pa, da bodo zdaj prišli na vrsto tudi zakoni in problemi, ki bolj zadevajo našo občino in so mi tudi sicer bližji: Triglavski narodni park, avtomobilska cesta, ekologija, zdravstvo, šport..."

tankosti izdelane programe, nam ne bi dosti koristili. Kaj bi, na primer, bilo če bi vlada lani poleti pripravila program za eno leto ali kar za ves mandat, kot so nekateri od nje zahtevali? Ker tedaj še nihče ni predvideval plebiscita ne srbskega vdora v monetarni sistem in ne tega, kako se bo zasakala Markovičeva reformska politika, bi bil danes program že brez prave vrednosti. Podobno usodo bi po Bizjakovem mnenju doživel tudi podrobni program dejavnosti po plebiscitu: ker se okoliščine tako hitro menjajo, bi bil zdaj le še kos neuporabnega papirja. ● C. Zaplotnik

Kdo ni plačal prispevka za spremembo namembnosti?

Različne razlage za golf igrišče

Radovljica, 28. januarja - Delegat Krajevne skupnosti Gorje je na zasedanju radovljiškega parlamenta postavil delegatsko vprašanje, ali HTP Bled in Zavod Matevža Langusa res nista plačala prispevka za spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča - prvi za gradnjo igrišča za golf in drugi za gradnjo novega zavoda.

Občinska uprava za urbanizem, ki je pripravila odgovor na delegatsko vprašanje, pojasnjuje, da v pristojnih republiških organih različno razlagajo, kakšen prostorski poseg je izgradnja golf igrišča (gre za trajno spremembo namembnosti ali ne), in da je bil to tudi razlog za zaplete v upravnem postopku. V občinskem upravnem organu so naredili dva izračuna: po prvem bi HTP mo-

ral plačati odškodnino za več kot 132 tisoč kvadratnih metrov zemljišča (za vse igrišče, razen za dostopne poti in zeleznice, ki bi jih lahko še naprej uporabljali za kmetijstvo), po drugem pa za nekaj več kot 15 tisoč kvadratnih metrov (le za del, ki dejansko spreminja namembnost in ga ne bi mogli več uporabljati za kmetijstvo). Upravni organ je HTP-ju izdal odločbo za plačilo odškodnine

za 132 tisoč kvadratnih metrov, HTP pa se je na to pritožil na republiški sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora. Ker bo na odločitev drugostopenjskega organa treba verjetno še nekaj časa čakati, je HTP Bled zaprosil za posredovanje občinski izvršni svet, ki je decembra lani sklenil, da mora HTP plačati odškodnino za spremembo namembnosti 15 tisoč kvadratnih metrov zemljišča; v primeru, da bo ob-

veljala odločba radovljiške uprave za urbanizem pa do konca avgusta letos še razliko. HTP je pod tem pogojem tudi dobil gradbeno dovoljenje.

Zavod Matevža Langusa iz Kamne Gorice bi moral za spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča plačati 1,7 milijona dinarjev, vendar je zaradi visokega zneska in omejenih sredstev vložil prošnjo za oprostitev na republiški sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora. Ker tudi v tem primeru ni mogoče pričakovati hitre odločitve, je investitor decembra lani pogojno plačal odškodnino in nato tudi dobil gradbeno dovoljenje. ● C. Zaplotnik

Mrzav ustavil dela

Kranj, 4. februarja - Pri rekonstrukciji regionalne ceste Kranj-Golnik, ki je do Mlake pri Kokrici končana, potekajo že nekaj časa glavna dela na razširitvi mostu na Mlaki. Pri teh delih je glavni soizvajalec Cestnega podjetja Kranj Vodnogospodarsko podjetje Kranj. Po programu naj bi bil most gotov do konca marca letos. Vendar pa so zaradi mraza morali dela ustaviti in bo tako most gotov kasneje. Sicer pa do nadaljevanja rekonstrukcije ceste na Mlaki in Kokrici letos najbrž še ne bo prišlo. Na potezi je zdaj kranjska občina, ki mora za ta zadnji del na celotnem odseku sprejeti še lokacijski načrt. Po tem pa bo v okviru celotnega projekta imelo prednost križišče za avtomobilsko cesto na Kokrici. Za oboje (cesta in križišče) pa v republiški blagajni ob nadaljevanju del najbrž ne bo dovolj denarja. ● A. Ž.

129 lastnikov zahteva vrnitev premoženja

Jesenice, 4. februarja - Tudi na Jesenicah so ustanovili občinsko komisijo za denacionalizacijo, saj je zahtevke po vrnitvi premoženja vložilo 129 lastnikov. Nujno sodelovanje s strokovnjaki in izvršnim svetom.

V jeseniški občini je bilo z uveljavitvijo zakona o začasnih prepovedi sečnje v gozdovih in družbeni lastnini in začasnih prepovedi prometa z nepremičninami v družbeni lastnini, ki naj bi zavarovali koristi prejšnjih lastnikov, ki so jim bile nepremičnine po osvoboditvi krivično podržavljene z različnimi prisilnimi ukrepi, pri ustreznem upravnem organu vložili 129 zahtevkov nekdanjih lastnikov za vrnitev premoženja.

Člani jeseniškega izvršnega sveta so že ugotovili, da so postopki vračanja premoženja izredno občutljivi, tudi zaradi pomanjkanja ustrezne dokumentacije in spremenjenega premoženjskega stanja zelo zapleteni. Zato je izvršni svet predlagal ustanovitev skupščinske komisije za denacionalizacijo. Le - ta naj bi ob sodelovanju s strokovnimi institucijami in državnimi organi preučila posamezne primere in predlagala ustrezne rešitve.

Tako so tudi zbori skupščine že sprejeli odlok o ustanovitvah in nalogah komisije za denacionalizacijo. Ta komisija naj bi med drugim tudi skupaj z izvršnim svetom skupščine občine ocenila finančne in druge posledice, ki bodo nastale za občino v procesu denacionalizacije in predlagala način financiranja procesa denacionalizacije. Oceniti mora tudi posledice, ki naj bi v zvezi s tem nastale v gospodarstvu občine in predlagala morebitne možne ukrepe za ublažitev teh posledic. ● D. Sedej

Most na Mlaki je trenutno glavno gradbišče na rekonstrukciji ceste Kranj-Golnik. Zaradi mraza pa je Vodnogospodarsko podjetje Kranj moralo dela prekiniti...

50 let slovenske revije NAŠA ŽENA

Zlati jubilej ne le vzbuja, terja spoštovanje

Ljubljana, 31. januarja - V četrtek je bila v prostorih časopisa Delo v Ljubljani slovesnost v počastitev 50-letnice izhajanja slovenske revije NAŠA ŽENA. Tu so se zbrale skoraj vse njene nekdanje urednice, od prve, Vide Tomšič, do sedanje, Sonje Tramšek, nagovoril pa jih je član predsedstva Republike Slovenije Ciril Zlobec.

Spregovoril je o ženi, ki je ljubko, ljubljeno a še vedno izkoriščano bitje. Ima dostop v javna dela, tudi danes pa še ni razbremenjena doma v družini, ker preprosto ni druge človeške kategorije, ki bi jo nadomestila. Ženska dobiva status družbenega delavca, ni pa izgubila svojega prvotnega poslanstva, zato je dvojno obremenjena. Lepo ji prizna, da se moški radi ukvarjajo z velikimi stvarmi, pri katerih ni treba veliko delati. Drobniarije naj opravijo ženske in samo od prdnosti žensk je bilo navadno odvisno, bo uspelo ali ne. 50 let izhajanja revije, zlasti pri Slovencih, ne le zbuja, temveč tudi terja spoštovanje. Kdor je zmožen pogledati 50 let nazaj, revije ne spozna več. Odzivala se je na čas, bila nosilka novih idej; pomagala naj bi spreminjati ne le položaj žene, temveč vse družbe. Če ji je uspelo? Je! In uspevalo ji bo, dokler bo v ženah toliko borbene duha. Tega pa je bilo in ga bo.

Uresničena ideja naprednih predvojnih žena

Morda komu ne bo všeč, toda kar je res, je res: ideja za izdajanje NAŠE ŽENE se je porodila med predvojnimi komunistkami in naprednimi ženami. Na peti državni partijski konferenci oktobra 1940 v Zagrebu je Vida Tomšič poročala o delu žena in predlagala ustanovitev naprednega ženskega lista v Sloveniji, kot je bila na primer revija Žena danes, ki je

je tako postala medvojnica revija Naše žene, ki pa je včasih izšla le na nekaj listih - nadaljevalka tistih treh števil, ki so legalno izšle v Ljubljani neposredno pred okupacijo.

Med vojno so poleg Naše žene, ki je izhajala v Ljubljani, izhajale še Našim ženam (na Dolenjskem), Slovenke (na Primorskem), Slovenke pod Karavankami (na Gorenjskem) in Borbeno Slovenka (na Štajerskem). Mara Rupena - Osolnik je urejala reviji Našim ženam in Našo ženo, Zima Vrščaj - Holy je uredila vse številke lju-

dih ljudi, predvsem žensk. Vsem slovenskim ženskam prav Naša žena sporoča, da so postale enakopravne z moškimi, ko so prvič volile in bile tudi izvoljene. Prvič v zgodovini slovenskega naroda so skupno zborovale na svojem kongresu. 16. in 17. oktobra 1943 je bilo, v Dobriču na Dolenjskem. Naše žene pozivajo na boj: "Potrebna sta odločnost in zaupanje v lastno moč. Od vas, slovenske žene in dekleta, je v veliki meri odvisno, kako bomo Slovenci prenesli še poslednje preizkušnje," je bilo zapisano v številki 10 leta 1943.

Prva povojna leta so najtežja. Bore se s pomanjkanjem, z obnovo porušene domovine. Vse je na njenih plečih. A toliko je v slovenski ženi tedaj zanosa: prihaja nov čas, ki bo ženi prinesel pravi preporod, ko bo lahko tudi ona študirala; vrata šol in fakultet ne bodo odprta le mestnim dekletom, temveč tudi onim z dežele. Množično so se začele zaposlovati v tovarnah, odprle so prve otroške jasli in domove igre in dela, dočakale so plačan šestdendski porodniški dopust...

V novo življenje

Slovenske žene spoznavajo tudi življenje žena po Jugoslaviji. Počasi a vztrajno se tisočletne zaostalosti osvobajajo kosovska žena in odkriva feredžo. Jugoslavijo spoznavajo tudi z udarniškim delom v delovnih brigadah. Slovenska dekleta so udarnice na progi Šamac - Sarajevo in drugod. Razbito Jugoslavijo je treba postaviti na noge, najprej zgraditi vozne poti, ceste, železniške proge. Na mladinskih akcijah se krepi bratstvo jugoslovanskih narodov, ki se je začelo med narodnosvobodilno borbo. Vezi so močne, trdne, nikoli se ne bodo pretgale. In to so že leta, ko si slovenska žena privoščila tudi prve počitnice. Celo ob morju. Delovni kolektivi si tu urejajo počitniške domove. Kaj potem, če ni avtobusov, z vlakom, tovornjaki in s pesmijo odhajajo iz notranjosti, da prvič vidijo morje...

Prve ukinitve nočnega dela

Drugo desetletje NAŠE ŽENE se prične s korejsko vojno. A ta je tako daleč. Doma smo dobili prvo NA-MO, posneli smo film o Kekcu, Vesno. Revija je vedno bolj obogatena z novimi in novimi rubrikami. Najbolj brani so Zaupni pomenki, Zdravniški odgovori, Nasveti, Kozmetika za zaposlene ženo, Kuhinja, Moda itd. Naklada se večja, še posebej zaradi objave romana v nadaljevanjih. Pearl S. Buckove Zakon iz ljubezni so začeli objavljati januarja 1955. In razpiše se ob velikem dogodku leta 1957, ko je tudi Jugoslavija podpisala Mednarodno konvencijo o preprečitvi nočnega dela žensk pri določenih opravilih. Odprto pa je spregovorila tudi o kontracepciji.

Skrajšani delovni teden, prosti vikendi

Tretje desetletje je slovenski ženi prineslo 42-urni delovnik s prostimi sobotami in nedeljami. Od takrat pozna vikend in nakupe v Trstu. Že takrat postavlja zahtevo po stabilnem dinarju. Kontracepcija je v pol-

nem razmahu; v Nemčiji so tedaj iznašli nov test za ugotavljanje nosečnosti. Žene in dekleta se vse pogosteje obračajo po zaupni nasvet k NAŠI ŽENI; toliko je nejasnega, toliko novega, vse bi pa radi izvedeli in spoznali naenkrat. Povečuje se promet na cesti; vse več je nesreč otrok v prometu in prvič že razmišljamo o deljenem delovnem času, ki pa se mu slovenska žena odločno upre. Kdaj pa bomo postorile kaj doma, sprašujejo v en glas.

Prva pridobitev za kmečko ženo

Četrto desetletje nam je že bližje. Poglejmo, kako ga je spremljala NAŠA ŽENA. Napredek v svetu je hiter: Nizozemke s prediktorjem že same ugotavljajo, če so zanosile. Vse bolj se sliši glas kmečke žene; kako garajo in delajo, pravic pa tako malo v primerjavi z delavkami. Vendar v teh letih tudi kmečka mati dobi standardni zavitek ob rojstvu otroka. Vreden je 1100 dinarjev. V sedemdesetih letih že razmišljamo, ali naj bi tudi ženske delale po 40 let. Takoj se temu upremo. Ženske pišejo NAŠI ŽENI, da nobena delavka v proizvodnji, trgovini ali gostinstvu ne bi bila za to. Nam manjka do pokojnine še tri, štiri leta, pa smo že sedaj zrele za pokoj. Smo na pol slepe in vse polomljene od strojev... Blokovna gradnja je v razmahu, a stanovanj je vedno premalo. Belimo si glavo, kako priti do svoje strehe nad glavo, uživamo v teflonski posodi in ekonom loncu. Moda mladih zahteva mini krila, NAŠA ŽENA pa jim postreže s kroji po naročilu. Je že tedaj naša mladina pričela uživati mamila?

V nove, negotove čase

Devetdeseta leta pa poznamo, kajne. Ob koncu osemdesetih smo ostali brez Tita in Kardelja, začeli so se novi časi. Nekateri so pravili, da bo treba plačati račune za nazaj. In res jih plačujemo. NAŠA ŽENA kot vsa leta nazaj tudi ta čas verno spremlja, vedno je aktualna in skuša delovni ženi po svoje pomagati. Njene priloge so vredne vse pohvale. Vedno znova dekleta pri NAŠI ŽENI odkrijejo temo, ki jih še posebej zanima. Tudi politike ne puščajo ob strani. Stranke so postale del našega življenja in znova se odpirajo vprašanja, ki živo zadevajo človeka: verouk v šolo ali v župnišče, kako se bomo spravili Slovenci te in one strani, bo to sploh kdaj možno, ali bodo za to potrebne nove in nove generacije, da se pozabi vse hudo. Komunistična partija, ki je nekoč, pred pol stoletja, botrovala tudi ustanovitvi NAŠE ŽENE, je sestopila z oblasti in je postala Stranka demokratične prenovne. Bo pod Demosom bolje, se upravičeno sprašujemo. Prihajajo nova pomlad evropskih narodov. Litva, Latvija, Estonija hočejo na svoje, izpod sovjetskega centralizma, znova se oglašajo upi po samostojnosti v Kataloniji, Moldaviji, na Korziki... Slovenija si upa iz dneva v dan glasneje zahtevati samostojnost, Hrvaška prav tako... Kaj nam bo prineslo novo desetletje, zadnje v dvajsetem stoletju, ki se je začelo z vojno nedopovedljivih moči, s stečajji, z vedno večjo brezposelnostjo?

NAŠA ŽENA bo vestno sledila času, bo njegovo ogledalo, kot do zdaj. Cenzure, pravijo njena dekleta, ni več ne v njihovih glavah, ne one druge. Neobremenjeno lahko pišejo o vsem. NAŠA ŽENA ni več glasilo AFŽ in tudi ne RK SZDL, temveč je to samostojna poslovna enota Podjetja Prodaja pri ČGP Delo. Kljub težkim časom ji naklada raste, danes NAŠA ŽENA prihaja v 43 tisoč slovenskih družin doma in po svetu. V več kot v petdesetih državah sveta ima svoje zveste bralke. Čestitkam ob njeni 50-letnici pridružujemo tudi čestitke z Gorenjske. ● D. Dolenc

V spomin Matije Verdника - Tomaža

Zavedati se moramo svoje odgovornosti

Sveče na Koroškem, 4. februarja - Na tradicionalni proslavi v Svečah se je zbralo precej borcev tudi iz jeseniške in radovljiške občine.

Minulo nedeljo je bila v Svečah na Koroškem proslava ob obletnici smrti Matije Verdника - Tomaža. Udeležilo se jo je tudi precej nekdanjih borcev in aktivistov iz jeseniške in radovljiške občine, domačinov in predstavnikov Zveze koroških partizanov.

»Ko se danes spominjamo Matije Verdника - Tomaža in vseh tistih, ki so v usodnem obdobju naše polpretekle zgodovine prispevali k zmagi nad nacionalsocializmom in s tem k miru in svobodi, ne moremo mimo tega, da se zavemo tudi usodnosti današnjih dni,«so poudarili iz govora prisotnim,»Vojna v Perzijskem zalivu, zaostreni mednarodni odnosi v sosednji Jugoslaviji, nam drastično predstavijo dejstvo, da smo še daleč od tega, da bi človeštvo ravnalo v skladu s svojimi zgodovinskimi izkušnjami.

Matija Verdnik - Tomaž se je s svojimi tovariši v obdobju, ko je grozilo uničenje ne samo demokracije, temveč tudi slovenstva, uprl nasilju in prispeval k zmagi nad fašizmom. Brez tega upora, ki je zajel vse svobodoljubne ljudi po svetu, leta 1945 ne bi zasijala svoboda. To je tudi skupna vrednota demokratične Evrope in demokratičnega sveta.

Nekateri poskušajo razložiti sedanost preko preteklosti Partizanski odpor da je kriv za marsikatero zgrešeno pot. S takimi gledanji se ne moremo strinjati, kajti partizanski boj je bil obramba v sili in zato moralno, politično in tudi narodnopravno legitim. Kdor danes tega ne vidi, sam oži pogled v preteklost. Da se je po osvoboditvi marsikje ubrala napačna pot pa je druga zadeva, o kateri je treba razpravljati, toda ne v povezavi z obdobjem NOB.

Nekateri želijo razložiti preteklost s prizmo sedanosti. Če to pomeni, da si ustvarimo osveščen odnos do preteklosti, je to pravilno. Kdor pa s tem poskuša razložiti, da so bila dejanja za časa NOB zgrešena, si oži pogled nazaj in naprej. Ne pretiravajmo niti v eno niti v drugo smer! Matija Verdnik - Tomaž se je zavedal odgovornosti v svojem času, naša odgovornost pa je, da se mi zavemo naše odgovornosti danes...» ● D. S.

Višji popusti pri nakupu delnic

Ljubljana, 31. februarja - Slovenska vlada je na četrtkovi seji med drugim obravnavala osnutek zakona o privatizaciji in sklenila, da ga pošlje v nadaljnjo skupščinsko obravnavo.

Osnutek zakona o privatizaciji kljub številnim pripombam iz skupščinske razprave o težah zakona ohranja enako zasnovano privatizacije, kot so jo predvidele že teze: decentralizirano in nadzorovano privatizacije brez predhodnega podpravljenja, odplačni način privatizacije, pri čemer so brezplačne razdelitve delnic oziroma popusti pri nakupu le dodatek osnovnega načela, ter tri metode privatizacije - po eni agencija za privatizacijo le preverja skladnost privatizacije podjetja s predpisi, po drugi sodeluje pri postopkih privatizacije, po tretji agencija vodi postopek.

Med pomembnejše spremembe zakona je treba šteti sistem rezervacij, s katerimi se izvzamejo iz privatizacije sredstva oziroma ustrezni deli podjetja, do katerega imajo pravico nekdanji lastniki oziroma njihovi pravni dediči. Interne delnice niso več samo za zaposlene, ampak tudi za druge in so prenosljive. Zakon bolj jasno ločuje med privatizacijo in dekapitalizacijo (pri prvi gre kupnina v republiški sklad za razvoj, pri drugi ostane v podjetju), natančneje določa metode vrednotenja, določa, da mora vsako podjetje namero o preoblikovanju javno objaviti, spreminjati področja, za katera velja, pri skrbništvu tudi holdingom daje dveletni rok za preoblikovanje in postavlja 31. december 1993 kot skrajni rok za uskladitev lastniških razmerij.

Osnutek zakona (v primerjavi s tezami za zakon) znižuje gotovinsko vplačilo, potrebno za začetek preoblikovanja po avtonomni metodi, na 10 oziroma 15 odstotkov, povišuje pa tudi popuste. Kadar se podjetje odloči za prodajo delnic zaposlenim, imajo zaposleni pa tudi upokojeenci podjetja in občani, ki so bili v podjetju zaposleni brez prekinitve najmanj dve leti, pravico do popusta do 30 odstotkov od nominalne vrednosti nakupljenih delnic ter še do dodatnega popusta v višini enega odstotka za vsako leto polne zaposlitve v podjetju, pri tem pa popust ne sme presegati 50 odstotkov, nominalna vrednost nakupljenih delnic (s popustom) pa ne 20.000 mark. Če pa gre za javno prodajo delnic podjetja ali sklada za razvoj, imajo državljanji pravico do 30-odstotnega popusta, omejitev vrednosti delnic pa je enaka. ● C. Zaplotnik

V Suknu ustanovili sindikat Neodvisnost

Radovljičica, 4. februarja - V tovarni Sukno Zapuže so pred kratkim ustanovili sindikat tekstilnega podjetja Neodvisnost, ki ga vodi Danilo Dvoršak. Sindikat Neodvisnost so ustanovili ob koncu januarja, na ustanovnem občnem zboru pa je bilo 50 članov.

Na ustanovnem zboru so sprejeli poslovnik o delu zbora, program dela in statutarne teze. Na zboru so izvolili nadzorni in izvršni odbor.

Poleg vodilnih delavcev in svobodnih sindikatov v podjetju se je zbora udeležil tudi predsednik gorenjskega sindikata Neodvisnost Vojko Bernard, ki je predstavil delo in usmeritve sindikata.

Dogovorili so se še o članarini in akcijah v prihodnje. Največ pozornosti bodo namenili pridobitvi novih članov, pogodbi s finančno službo o plačevanju članarine, odprtju ziro računa, načinu dela sindikata, pripravili pa bodo tudi predlog tarifnega dela kolektivne pogodbe.

Sindikat Neodvisnost bo zahteval, da bo enakopraven partner pri sprejemanju pomembnih odločitev v podjetju! ● D. S.

Zbrane nekdanje in sedanje sodelavke in sodelavce Naše žene je na četrtkovi slovesnosti v Ljubljani nagovorila glavna in odgovorna urednica Sonja Tramšek. Med nekdanjimi urednicami sta bili tudi dr. Božena Ravnihar, prva lastnica in izdajateljica, in Vida Tomšič, prva (ilegalna) urednica NAŠE ŽENE. - Foto: D. Dolenc

od leta 1936 izhajala v Beogradu in ženski svet, ki je od leta 1939 izhajal v Zagrebu.

Prva številka Naše žene je izšla že januarja 1941. Lastnica revije je bila dr. Božena Ravnihar, prva urednica, sicer takrat še ilegalna, pa Vida Tomšič. Anonimna je morala ostati, ker je bila takrat seveda komunistična partija prepovedana in revija bi bila takoj ukinjena. Kot odgovorna urednica je bila napisana Maila Golob.

Tri številke so izšle do začetka druge svetovne vojne. V vojni vihi je NAŠA ŽENA začela prenehati izhajati. A čim so se v Ljubljani, v škofjelškem hribovju, v bunkerjih pod Karavankami in drugod ustanovile ilegalne partizanske tehnike, je znova pričela izhajati. Tokrat kot glasilo Slovenske protifašistične ženske zveze, namenjeno ženam in dekletom v vseh pokrajnah Slovenije. Po sklepu osrednjega vodstva OF

bljanske Naše žene, razen zadnje. Angela Mahnič - Bratko je urejala Slovenke pod Karavankami, Fani Košir - Meta pa Borbeno Slovenko. Katja Rupena je do sredine leta 1944 urejala Slovenko, nato pa je njeno delo nadaljevala Marica Čepe. Veliko je bilo sodelavk, med njimi Helena Puhar, Dana Kozak, Mira Ružič, Anica Kuhar in Andrina Žaucer.

Sredi boja skrb tudi za vsakdanjik

Prve medvojne številke revije NAŠA ŽENA so seveda bile obarvane s slovensko partizansko, aktivistko. Toliko revolucionarnega duha je planilo na dan iz slovenske žene. Poziva na vstajo, na boj. Iz lista za slovensko delovno ženo postane

ženski antifašistični list. Sredi boja pa ne pozablja na vzgojo otrok, kmetijstvo, gospodinjstvo, književnost, usodo mla-

KRATKE GORENJSKE

Letos tudi prenovitev trgovine - V Krajevni skupnosti Voglje, kjer so se prejšnji mesec na seji sveta s predsednikom izvršnega sveta občine Kranj Vladimirjem Mohoričem in podpredsednikom izvršnega sveta Petrom Oreharjem največ pogovarjali sicer o odvodnjavanju, težavah z vodo, ki jo imajo ob malo večjem deževju in kako zastaviti projekt, da bi ta problem uredili, imajo letos v načrtu še eno akcijo. O njej na sestanku sicer niso veliko govorili, vendar pa je to naloga še iz prejšnjega programskega obdobja oziroma prejšnjega mandata v vodstvu krajevnih skupnosti. Vse, kot smo slišali, je namreč nared in pripravljeno, da se lotijo prenovitve trgovine v Domu vaščanov (na sliki) v Vogljah. Dela v krajevni skupnosti jim torej letos mu bo manjkalo; vprašanje je le, kako bodo vse, kar načrtujejo oziroma ugotavljajo, da morajo narediti, tudi uspeli. Denarja namreč v občinski blagajni ne bo na pretek. - A. Ž.

Stanovanje ni pisarna

Pred dnevi mi je novoizvoljeni predsednik v eni od gorenjskih mestnih krajevnih skupnosti, ko smo se pogovarjali o organizaciji, financiranju, razmišljanjih..., kaj bo mestna krajevna skupnost jutri, med drugim tudi povedal, da ni le predsednik sveta, marveč tudi delegat v zboru krajevnih skupnosti v občinski skupščini. Obe funkciji mu vzameta kar precej časa in najbolj seveda zato trpi njegova redna dejavnost - obrt. Funkcijo predsednika je pravzaprav prevzel zato, ker je nihče drug v novoizvoljenem svetu krajevnih skupnosti ni hotel, prevladalo pa je potem mnenje, da jo bo najlaže opravljal on, ker bo že tako tudi "občinski poslanec".

Nad delom in nalogami se zdaj sicer ne pritožuje, prepričan pa je, da vsega ne bi zmozel brez pisarne in plačenega tajnika krajevnih skupnosti. Razmišljanje, da bi se v prihodnje morali v krajevni skupnosti redno zaposlenemu tajniku odpovedati, pa se mu zdi absurdno, "na pamet", saj odraža popolno nepoznavanje dela, vloge in dejavnosti v neki "aktivni" mestni krajevni skupnosti... On pa se ob izvolitvi in s prevzemom funkcije predsednika sveta KS nikakor ni obvezal, da bo zdaj za določen čas tudi njegovo stanovanje pisarna krajevnih skupnosti z uradnimi urami. ● A. Žalar

Požari med obema vojnama

Kranj - Med obema vojna je bilo na Gorenjskem več večjih požarov. 1919. leta je v Bohinjski Bistrici pogorelo 18 hiš in nekaj gospodarskih poslopij. Leto kasneje, 7. marca, je velik požar upepelil 8 hiš in gospodarskih poslopij v Radovljici, 10. novembra tega leta pa je pogorela Baronova žaga v Puterhofu. 1921. je zagorel gozd blizu žage v Soteski pri Bledu. 15. julija 1922. leta popoldne pa je požar zajel Zgornjo vas v Bohinjski Bistrici. Takrat so dvajsetim posestnikom pogorele hiše in gospodarska poslopja. 1923. leta je na Mlaki pri Trziču ogenj uničil opekarno, ki je potem niso več obnovili. Veliko požarov pa je bilo na Gorenjskem potem še 1935. leta. Tisto leto so imeli gasilci veliko dela. ● (ip)

Radioamaterstvo-pot do prijateljev

Škofja Loka - Že tri leta imajo v srednji šoli Centra slepih in slabovidnih v Škofji Loki radioamatersko dejavnost in sekcijo, ki ima danes 23 članov. Sekcija YU3DKM uspešno že od začetka vodi Darko Kisovec. Poleg gojencev v sekciji deluje nekaj slepih in slabovidnih iz okolice Škofje Loke in nekaj drugih radioamaterjev, ki pomagajo pri organizaciji in tehničnih delih. Še posebej prizadevna med njimi sta Ciril Debeljak in Darko Koder.

Lani so člani sekcije svoje aparature preselili v drug prostor in na streho postavili nov antenski sistem. Pripravili so tudi tečaj za operaterje E razreda, večere ob sredah pa je popeljal Šked. Organizirali pa so lani tudi več sprehodov v bližnje hribe, od koder so vzpostavljali zveze.

Letos bodo v sekciji nadaljevali z usposabljanjem novih radioamaterjev, nameravajo pa nabaviti tudi novo kratkovalovno postajo, saj je stara primerna le še za poslušanje. Začeli so že zbirati denar in prvi jim je priskočil na pomoč I. B., ki jim je podaril 1000 DEM. Ob tej priložnosti se mu za pomoč iskreno zahvaljujejo.

Letne skupščine ZZB NOV

Radovljica - Občinski odbor ZZB NOV v Radovljici je na zadnjem sestanku ocenil, da je med borci v občini zadnje čase vse več tistih, ki se upravičeno sprašujejo, kako bo nova oblast poskrbela za njihove zakonske pravice do zdravstvene in socialne zaščite. Še posebej je prisotna skrb za pravilno vrednotenje in ohranjanje izročil NOV, varstva spominskih obeležij, spomenikov in grobišč. O tem pa bodo prav gotovo precej razpravljali na letnih skupščinah krajevnih konferenc ZZB NOV v občini, ki bodo letos od konca januarja do sredine marca. Letna skupščina občinske organizacije pa bo v prvi polovici aprila. ● (jr)

Pitne vode dovolj še za pet let

Postopno popraviljanje okvar in novi vodni viri

"Življenjska doba" vodovodov je od 30 do 50 let. Takšnega omrežja pa ima ekonomska enota Vodovod v Javnem podjetju Komunala Kranj kar precej.

Kranj, 4. februarja - Prebivalci Kranja so med tistimi "srečneži", ki danes pijejo najboljšo vodo. Stanje glede preskrbe na območju Kranja in Medvod je takšno, da je pitne vode dovolj še za prihodnjih pet let. Vendar pa postaja ta dobrina vseeno vse bolj dragocena in preveliko porabo (razmetavanje) bo treba slej ko prej drugače plačevati.

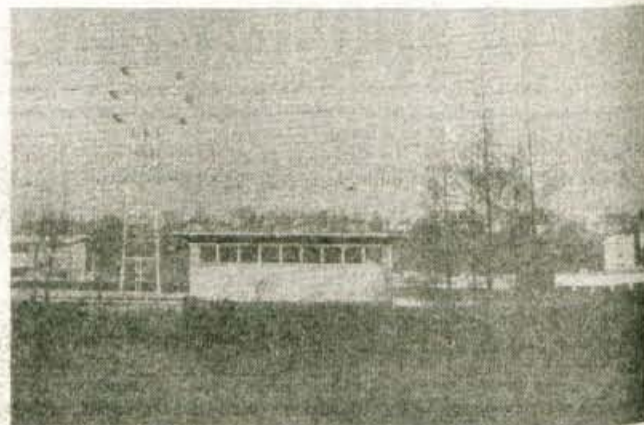
Za zdaj na območju Kranja in Medvod ni bojzani glede preskrbe s pitno vodo. Iz 160 metrov globokih vrtin v Bašlju in Povljah ter iz nekaterih drugih "manjših" virov, predvsem pa iz črpališča podtalnice na Gorenji Savi, kranjska ekonomska enota Vodovod v Javnem podjetju Komunala Kranj zagotavlja vsakodnevno normalno preskrbo s pitno vodo. Če ne bi prišlo do večje okvare na primer v črpališču na Gorenji Savi, ki pokriva kar 40 do 45 odstotkov (200 litrov na sekundo) vseh vsakodnevnih potreb z vodo na celotnem območju, je vode dovolj morda še za prihodnjih pet let.

"Ta ocena, ki je sicer v primerjavi s kraji in področji, kjer jim pitne vode že zdaj vsak dan primanjkuje, ugodna, pa nas v naši enoti ne uspava," pravi vodja ekonomske enote Vodovod v Javnem podjetju Komunala Kranj Andrej Šter. "Ob tem, ko vemo, da prebivalci Kranja pijejo daleč naokrog najboljšo vodo, imamo za jutri povsem jasne načrte in cilje."

Glavna skrb in naloga kranjske enote Vodovod je ta hip vsekakor redno vzdrževanje sedanjega vodovodnega omrežja, ki pa je resnici na ljubo že precej

staro. Povprečna življenjska doba vodovodov, kjer omrežje ni iz železnih cevi, je okrog 30 do 50 let. Takšnega omrežja pa ima kranjski vodovod kar precej. Zato so na sedanjem omrežju tudi že zelo pogoste okvare. Kolikšne so vsakodnevnne izgube, zaradi za zdaj še nepopolnih in netočnih podatkov v Vodovodu, sicer nismo zvedeli, vsekakor pa so nekajkrat večje kot so danes v razvitem svetu, kjer so "normalne" med 10 in 11 odstotki vsakodnevnne porabe.

"Z nakupom najsodobnejše računalniške naprave za ugotavljanje okvar na cevovodih računamo, da bomo v prihodnjem kratkoročnem obdobju odpravili večino takšnih okvar na našem celotnem omrežju. Sicer pa z Geološkim zavodom delamo tudi na raziskavah novih vodnih virov na našem območju in sicer predvsem v dolini Kokre. Prve ugotovitve so zelo ugodne in kažejo, da bomo morali celotno območje Kokre zavarovati z varstvenimi pasovi. Vodni viri s tega območja so na podlagi dosedanjih raziskav tolikšni, kot so zdaj zmogljivosti črpališča na Gorenji Savi. Zato bi bila v primeru, da pride do okvare na črpališču v prihodnje voda iz območja Kokre lahko nadomestilo za nemoteno preskrbo. Če pa bi bilo potrebno v

Poleg drugih vodnih virov v občini je danes črpališče na Gorenji Savi najbolj zanesljivo zagotovilo za nemoteno preskrbo s pitno vodo...

prihodnje zaradi železniškega tira to črpališče opustiti, bi vodovod iz Kokre takrat nadomestil manjkačo pitno vodo."

Vzporedno z odpravljanjem okvar in obnavljanjem omrežja iz salonitnih cevi oziroma dotrajanih železnih pa poteka v Vodovodu po programu tudi postopen prehod na brezžično krmiljenje celotnega vodovodnega sistema na območju kranjske občine in Medvod. V nekaj letih v tem in najbrž tudi še v naslednjem srednjeročnem obdobju oziroma do leta 2000 bi ob normalni preskrbi s pitno vodo uspeli posodobiti omrežje, zmanjšati redne izgube na minimum in hkrati preiti na sodobno krmiljenje celotnega sistema iz enega centra. Načrti oziroma projekti za to so v glavnem nared oziroma v pripravi in zato ta korak v sodobno Evropo, kot ocenjujejo, ni več tako daleč. Seveda bo vse odvisno od denarja, čeprav že zdaj ugotavljajo, da "pri nas" z vodo še vedno ne varčujemo tako, kot to delajo v sodobnem svetu. Zato najbrž tudi ni več daleč čas, ko bo tisti, ki bo imel nadpovprečno oziroma nenormalno porabo vode, moral za to tudi več plačati.

Sicer pa se z zmanjšano porabo oziroma "prisilnim" varčevanjem že danes srečujejo prebivalci na območju Dupelj, Strahinja in Podbrezj in deloma tudi na območju Srednje vasi, Bitenj oziroma južnega dela Stražišča. Na območju Dupelj je vzrok za pomanjkanje vode premajhen pretok iz Trziča. Kljub vsem dogovorom in poskusom, da bi iz sedanjih občin dobili dovolj vode, je ob konicah redno primanjkuje. Zato nameravajo letos ta problem rešiti z dodatnim virom, če bodo le raziskave, ki jih opravlja Geološki zavod Ljubljana skupaj z Zavodom za medicino in higieno dela Kranj, to pokazale.

"Poleg te osrednje letošnje naloge za ureditev nemotene preskrbe s pitno vodo na severozahodnem delu občine pa ob letošnji devetdesetletnici kranjskega Vodovoda načrtujemo tudi obnovo cevovoda v Voklem oziroma Vogljah z ureditvijo preskrbe Brnika, nadaljevanje obnove sistema na Orehku in Drulovki ter nekaj prestavitve zaradi cest na nekaterih območjih; med drugim tudi v Stražišču zaradi Krožne ceste..." ● A. Žalar

Veliko zanimanje za traktor

Varno tudi do njive

Marjan Pogačnik

Trstenik, 2. februarja - Kljub mrazu minulo soboto zjutraj, saj se je živo srebro spustilo kar 16 stopinj pod ničlo, so se pred združnim domom na Trsteniku v kranjski občini zbrali mladi, ki so minuli teden obiskovali tečaj za varno delo s traktorjem in traktorskimi priključki. Zanimivo pa je, da je tudi tokrat bila pobudnik tega tečaja krajevna organizacija Rdečega križa Trstenik.

Ta krajevna organizacija RK je prav gotovo med najbolj delavnimi. Že vrsto let, njen predsednik je zdaj Peter Stare, se vedno spominjajo in obiščejo ob jubileju najstarejše krajevne. Vključujejo se in pomagajo pri različnih dejavnostih v krajevni skupnosti; med prvimi pa so po lanskih poplavih organizirali tudi zbiranje pomoči prizadetim in prvotno odpeljali na Štajersko.

Tokrat so se torej zavzeli za organizacijo tečajev za vožnjo s traktorjem. V organizaciji Mlekarske in kmetijske šole Kranj sta tečaj vodila Marjan Pogačnik in Franc Pavlin. "Običajno imamo tovrstne tečaje na šoli, le v Bohinju in Zireh jih organiziramo posebej. Sicer pa jih je med letom običajno pet. Tokrat pa smo bili zaradi velikega zanimanja mladih v Krajevni skupnosti Trstenik prav presenečeni. Na izpitu v petek, 8. februarja, bo namreč kar 28 mladih, ki so že lani jeseni naredili tečaj iz prve pomoči, zdaj pa smo predelali še snov za izpit."

Bodočim mladim traktoristom želimo v petek na izpitu čimveč uspeha in naprej varno vožnjo in delo; organizaciji RK Trstenik in Petru Staretu pa še čimveč uspešnih akcij. ● A. Žalar

Kljub mrazu so se v soboto že zjutraj zbrali pri traktorju pred domom na Trsteniku

Pustovanje in sprevod

Šenčur - Že dvajset let Nogometni klub Šenčur vsako leto pripravi v domu v Šenčurju pustovanje. In tako bo tudi letos, vendar pa bo v soboto, 9. februarja, pustovanje v zgornji dvorani kulturnega doma. Začelo se bo ob 20. uri. Tudi letos bodo postregli s primorskimi vini in domačimi jedmi. Pripravljajo tudi bogat srečlov, nagrade pa so prispevali zasebniki in trgovci iz Šenčurja. Prireditelji se jim za podporo pri organizaciji pustovanja zahvaljujejo. Sicer pa bodo čisti izkupiček namenili za nabavo športne opreme in redno delovanje kluba. V soboto bodo že na vohodu obiskovalce pustovanja pozdravili s krofi in aperitivom. Maske bodo imele prost vstop, najlepše pa bodo tudi nagrajene. Igral pa bo ansambel Spekter iz Kranja.

Da bo v pustnih dneh v Šenčurju čimbolj veselo pa je Turistično društvo Šenčur dalo pobudo, da letos pripravijo skupaj s šolo pustni sprevod. Letos na to tradicionalno prireditev vabijo (v maskah) tudi starejše. Sprevod bo v torek, 12. februarja, ki bo izpred šole v Šenčurju krenil ob 15.30. Tudi tokrat bodo najlepše maske nagradili, vse pa bodo postregli s čajem in najmlajše še z liziko.

Cerklje - Veselo pustovanje pa bo pripravila v soboto, 9. februarja, tudi nogometna sekcija Športnega društva Krvavec v Cerkljah, za katero je znano, da je med najbolj delavnimi v društvu. Pustovanje, kjer bo igral ansambel Nagelj, bo v zgornji dvorani združnega doma. Pripravili bodo tudi bogat srečlov in zrebanje vstopnic. Najlepše maske pa bodo še posebej nagradili. Izkupiček s pustovanja pa bodo v sekciji porabili za lažje organiziranje rednih dejavnosti. ● (až)

PRITOŽNO KNJIGO PROSIM

Toliko je divjih odlagališč smeti in odpadkov, da se človek resno sprašuje, kako ljudem uspe vse te številne kupe narediti, ne da bi bili opaženi. Le naenkrat se znajdemo pred novim kupom svinjarije, ki se je sčistila z nekega stanovanja, kleti, podstrehe. Pa imamo nalašč za to odlagališča. Kranjčani imamo za to Tenetiše. Nič ni treba plačati, le pripelješ, odložiš, odpelješ... Te dni je za svoje odvečne stvari nekdo našel prostor pri skupni dreves malo višje od vrtnarije na Zlatem polju. Z Zlatega polja je preselil malo višje na samo polje. Da je tako, govore dokumenti in naslov s Kidričeve ulice v Kranju. Tokrat ni, kaže, pustil svojega, pač pa od stanovalca pred njim. Kranjski inšpektorji bodo imeli lahko delo, če se bodo le hoteli lotiti zadeve. - Foto: D. Dolenc

Kako preživeti, to je zdaj vprašanje

Ko se tovarniška vrata zapro

Kranj, februarja - Tisto najhujše, česar so se delavci Tekstilindusa najbolj bali, se je zgodilo. Po zadnjem štrajku so se vrata tovarne zaprla. Vrtar spuša v tovarno le tiste, ki imajo nujno še kaj poravnati, ostali naj čakajo doma in poslušajo Radio Kranj. Ko jih bodo potrebovali, jih bodo poklicali. Kdaj bo to, ne ve nihče. Lahko so doma tudi mesec dni ali več. Nikogar pa ni, ki bi jim povedal kaj več, jim dal upanja, spodbudne besede, da bo še delo, zaslužek. Saj se vendar delali tako lepa blaga, nihče takih, ogromno so izvažali in sejem mode v Ljubljani je znova pokazal, da so za njihova kvaliteta blaga znova zainteresirani domači konfektioni. Tako lepe kolekcije so pripravile njihove oblikovalke, da so njihove poletne obleke na modni reviji požele izjemen aplavz navdušenja. Čisto spontan! Res da denar prihaja počasi, nelikvidnost je splošna. Decembrskih plač še niso dobili. Novembrsko so prejeli v dveh delih, za tisoč din v bonih za nakup pri Kokri. Ko bi jim dali vsaj za živila. Cunj imajo dovolj, pravijo. In ko nimaš za stanovanje, za elektriko, ko ti ostane le še za tisti liter mleka na dan za otroke in kruh, za golo preživetje, nič čudnega, da so se nekateri odločili za štrajk. Nekateri, ne vsi. A to je bila, kaže, kaplja čez rob. Vrata tovarne so zaprta. Poklicali jih bodo na delo, zagotovo, toda ne vseh. V ljudi se je naselil strah. Strah, ki mrtviči. "Bom jaz tisti?" se sprašuje vsak. Boje se na glas spregovoriti o tem. Saj bo socialna pomoč, upajo, toda, kaj če še ta zataji. Kako bodo preživeli, kako šolali otroke.

Safeta Jaskič, tkalka: "Oba z možem delava v Tekstilindusu. On dvajset let, jaz devetnajsto leto. Mlajši sin je v osnovni šoli, večji v srednji. V obratu II že nekaj dni prej nisimo delali, zaradi premoga... Okrog dvesto nas je še delalo, a če obrat ne dela s polno močjo, je mrzlo. Pred novim letom sem prav zato obležala za pljučnico. Mi, popoldanska izmena, nisimo štrajkali. Bilo pa je silno čudno. Vodilni so hodili mimo nas in nihče ni nič rekel. Ne tako, ne tako. Eni govorijo, da bo tovarna prodana. Kaj bo z nami, si misliti ne morem. Denarja si nimamo nobenega. Še sreča, da je stanovanje toplo, da imamo še hrano. Danes sem bila na občini na socialni službi, da bi mi pomagali z enkratno pomočjo. Nimam niti za vozno karto za sina, ki se vozi na Bled v gostinsko šolo. Od staršev ne moreva pričakovati pomoči. Moji so v mestu, njegova mama je sama. Oba z možem sva delala na tri šihte, da je bilo vsaj malo več zaslužka. Pa bi jaz glede na moje zdravstveno stanje ne smela. Mož je delal

nadure, kadar so le hoteli. V sredo zvečer njegove nočne izmene niso več spustili v tovarno. Prodati nimava kaj. Avta nimava, še kolesa nisem nikoli mogla kupiti otrokoma. To stanovanje je vse, kar imava. Za vsako delo bi prišla, da bi vsaj nekaj zaslužila. Ko bi vsaj eden od naju imel reden zaslužek. Ne morem verjeti, da bi tovarno kar zaprli, prodali. Tako lepa blaga smo delali. Jaz sem dolga leta izdelovala vzorce

KRPA NA KRPO...

blag. Vsakega posebej sem bila vesela, trudila sem se, da sem bila vsa leta dobra tkalka... Psihično bomo zboleli. Od torke po vso noč ne spim, bojim se, da me bo napadlo srce. Vse to deluje tudi na otroke. Mož je optimist in nas tolaži, da bo že kako, kakor bodo drugi, bomo tudi mi... Toda vem, da notranje trpi huje kot jaz."

Danica Nišandžić, previjalka: "V sredo smo še normalno delali, v četrtek zjutraj pa nas niso več spustili v tovarno. Čakali smo pred vrati, nikogar ni bilo, ki bi nam kaj obrazložil. Kar je povedal vrtar in prebrali smo lahko obvestilo direktorja, da do nadaljnjega tovarna ne bo delala. Zdad smo doma, brez dela, brez osebnih dohodkov. Morala bi poslati denar sinu domov v Tuzlo za šolanje, a nimam kje vzeti. Razmišljam že, da bi prodala edino kar imam, električni šivalni stroj. A prodaš samo enkrat, jaz bi se pa rada naučila šivati. Še otroškega dodatka ni bilo. Ko bi bil vsaj ta. 800 dinarjev je zame bogastvo. Sreča je, da lahko živim pri sestri in njeni družini. Na tesnem smo, brez denarja. Trenutno je sestra v bolnici. Tudi ona dela v Tekstilindusu, v obratu II. Zaradi samega psihičnega priti-

ška je zbolela. Ne udari človeka le po žepu, tudi zdravje ti spodje. Ko bi človek tako rad delal, za vse bi prijel. Pripravljeni smo tudi zastoj delati en mesec, dva, da bi se le izvlekli iz teh težav. Vsak bi bil pripravljen."

Andrej Podbevšek, vzdrževalec Tekstilindusa: "V sredo smo še normalno delali, v četrtek zjutraj pa je pred vratarjem stala množica ljudi. Mene je vrtar še spustil noter, okrog pol sedme ure pa je v delavnico prišel mojster in povedal, da do nadaljnjega ostanemo doma. Nič drugega. Nobenih informacij nam nihče ni dal. Zunaj potem slišiš vse mogoče. To, veste, najbolj boli, da vsi zunaj o tvojem podjetju vedo več, kot ti, ki

delaš v njem. Hudo je brez osebnih dohodkov. Ves januar sem dobil le 1050 dinarjev in bon za Kokro. Z njim ne morem plačati bolnice za ženo. Ko bi jih dali vsaj za živila! Dobro, da ima žena savsko plačo. Vse leto nisva šla nikamor na dopust, varčevala sva za kurjavo in drugo. Avta nimava. Hudo je za tiste, ki doma nič nimajo, ki so morali s trebihom za kruhom. So pa v tovarnah danes tudi taki, ki imajo doma kmetijo, zemljo, novo hišo, pa so še vedno tu." ● D. Dolenc

POMISEL

Prispevki

Ko je v podjetju najhuje, ko grozi tisti strašni šestdeseti dan blokade, ko gre za biti ali ne biti, kajti če ne bo položen v banki dolžni denar, če ne bodo upniki potegnili nazaj toliko in toliko terjatev, bo podjetje primorano v stečaj, proizvodnja se bo ustavila, delavci bodo na cesti... takrat občinski izvršni sveti navadno priskočijo na pomoč s kakšnimi svojimi rezervnimi sredstvi ali pa mu pomagajo priti do svežega kapitala pri republiki, do kredita v banki. Če ne morejo drugega, pomagajo vsaj z odlogom plačila prispevkov iz osebnih dohodkov delavcev za nekaj mesecev, včasih, ko se blokade in drame v podjetjih ponavljajo, tudi za pol leta in več. Bolje to, kot imeti na vratu na stotine brezposelnih delavcev, ki jim bodo hoteli ali ne morali izplačevati socialne pomoči. Toda vse kaže, da prav ti odlogi prispevkov iz osebnih dohodkov postajajo vse bolj mikavni. Če občina zmore brez njih pri dveh, treh podjetjih, bo morda zmogla tudi brez nas, si mislijo in kjer malo bolj zaškriplje, že naslovijo prošnjo za odlog plačila prispevkov iz osebnih dohodkov na izvršni svet s prošnjo, da se jim odloži plačilo prispevkov. Navadno navedejo vzrok nepričakovano poslabšane likvidnostne razmere. In če se oglasijo družbena podjetja, se obrtnemu združenju zdi povsem primerno, da tudi ona primakne lonček za svoje obrtnike. Če ne boste prošnji ugodili, bomo tudi obrtniki morali začeti odpuščati delavce... In že za marec in februar najavljajo, da bodo morali odpustiti morda sto, morda celo dvesto delavcev...

Kako naj bi reagiral izvršni svet? Če bi ugodil enemu, bi se sprožil plaz, kajti vsem gre danes težko, vsi smo nelikvidni, denar za zdravstvo, socialno varstvo, za pokojninsko in invalidsko zavarovanje pa je potrebno vsak dan. Rešitev bo treba iskati drugje. ● D. Dolenc

Tudi Center za socialno delo je iz dneva v dan bolj nemočen

Kako pomagati

Število prosilcev za socialno pomoč skokovito narašča, denarja pa ni

Kranj, 1. februarja - Center za socialno delo je ena bila ena od tistih ustanov, na katere so se ljudje obračali, ko so bili v stiski. Pravzaprav je večina iskala pomoč prav tam, verjetno zato, ker so vedeli, da jo bodo največkrat tudi dobili. Doslej so k njim po materialno pomoč prihajali predvsem tisti iz tako imenovane socialnega dna - bivši zaporniki, tisti, ki nikoli v življenju niso bili formalno zaposleni, neozdravljivi alkoholiki. V zadnjem času pa se je kategorija socialno ogroženih močno razširila. Na Center za socialno delo prihaja vse več neproblematičnih, za delo sposobnih ljudi, ki so ostali brez službe, ali pa z zajamčenimi osebnimi dohodki ne morejo preživljati sebe in svojih družin. Zanje imajo v Kranju pripravljene tri programe. Prvi je namenjen ljudem, ki so brezposelni zaradi stečajev, odpušeni kot tehnološki višek ali na tako imenovani čakalni listi. Poskušajo jim dati občutek, da niso sami, organizirajo medsebojno pomoč, toda program po mnenju direktorja centra ni uspešen, ker jim ne morejo dati bistvenega, to pa je materialne pomoči. Drugi program je namenjen mladim, ki iščejo prvo zaposlitev. Radi prihajajo in pomoč je usmerjena predvsem v smeri pridobivanja izobrazbe. Veliko je namreč takšnih, ki so končali le osnovno šolo in ti najteže najdejo zaposlitev.

Tretji program imenujejo "servis nudim - potrebujem". Zbirajo ponudbe za najrazličnejša dela in jih posredujejo ljudem, ki iščejo socialno pomoč. Program teče že skoraj eno leto in lani je bilo tako ponujenih in opravljenih okoli 200 različnih del.

Edina možnost, da pomagajo tudi materialno, sočasne in enkratne pomoči. Te se nakažejo ljudem, ki se v trenutku znajdejo v hudih težavah kot so naravne nesreče itd. Maksimalna pomoč znaša 5200 din, začasno pomoč pa je moč dobiti le šest mesecev.

Lani so v celem letu na tak način pomagali 448 ljudem, letos pa so že v prvih sedemnajstih dneh januarja prejeli kar 59 prošnji. Predvidevajo, da bo ob takšnem trendu število do konca leta naraslo na približno 1500. Denarja seveda ni. Prav tako nikogar drugega, ki bi lahko pomagal. ● M. A.

Kulturni dan v Srednji šoli za slepe in slabovidne osebe

Dan z Nežo Maurer

Škofja Loka, februarja - Leto dni že mineva, odkar so dekleta škofjeloške Srednje šole za slepe in slabovidne osebe pred škofjeloško publiko nastopile z glasbeno recitacijskim nastopom "Trenutek svetlobe".

Letos so tak dan pripravili za slovenski kulturni praznik. Slovesnost bo v petek, 8. februarja ob 8.30, na šoli. Mladinci bodo pripravili kulturni program, v katerega bodo vpletli pesmi iz pesniških zbirk Neže Maurer in glasbene točke. Pripravili bodo tudi razstavo njenih izdanih pesniških zbirk, opravljenih z Braillovo pisavo. Kulturnega dne se bo udeležila tudi sama pesnica, kar bo za mlade v škofjeloški srednji šoli za slepe in slabovidne brez dvoma veliko doživetja. ● D. D.

Popravek

Letna konferenca bo marca

Malce prezgodaj smo najavili letno konferenco društva upokojencev Preddvor. Preddvorsko upokojensko društvo bo svojo letno konferenco imelo v soboto, 2. marca ob 15. uri, in je niso imeli 2. februarja, kot smo napak objavili. Opravičujemo se.

Krvodajalske akcije

Ljubljana, februarja - Rdeči križ Slovenije sporoča, da bodo krvodajalske akcije v Kranju meseca marca in sicer: 26., 27., 28. in 29. marca, v Kamniku pa 21., 22. in 25. marca. ● D. D.

SVET BREZ BLEŠČIC

Rezervirano za mlade

Tako malokrat se odpravi v mesto. Odkar je izgubila sina, ne gre rada ven, ker na vsakem koraku srečuje mlade, njegove prijatelje. In vsakič se v njej zbudi silna bolečina.

Tisti dan je bil lep, dobro se je počutila. Morala je v mesto, da kupi nekaj za vnuka in nekaj za darilo hčerki prijateljice. Kremno za enega in drugega in če bo dobila primerno dišavno vodico za deklico. Devetnajst jih bo imela...

Ustavila se je v kranjski trgovini, kjer je že od nekdanj kupovala pralne praške in čistila. Pri roki je bil lokal, trdo mimo je šla, in na novih policah je pregled večji. Sam lahko izbereš, medtem ko je v Globusu navadno gneča pri pultih s kozmetiko. Vedno se raje ustavi takole bolj na robu mesta.

Lokal je bil prazen, le tri prodajalke so se dolgočasile. Dve pri oknu, tretja, temnolasa, pri pultih. Na pol šo ji odzdravile, bolj čutila je odzdrav, kot slišala. Vajena je, da te prodajalke niso zgovorne, prej puste kot prijazne, toda prodajalna ima svoje prednosti. Oni dve pri blagajni sta gledali skozi okno in pravkar obirali žensko, ki je šla čez prehod za pešce. Temnolasa je bila še vedno pri pultih, proč od nje, in mirno je lahko izbira na policah. Kremi je že našla in jih že odnesla k blagajni. Le še za parfum bi rada pogledala. Sama ni našla nič primernega, vsaj poznala ni novih embalaž. Obrnila se je proti temnolasi pri pultih.

"Rada bi malo bolj svež parfem, ne tako sladak..."

"To je vse za mlade!" je odrezala temnolasa.

Besede so bile izrečene tako glasno, tako surovo dokončno, da je v svoji črnini obstala brez besed. Ni mogla izdavi niti tega, da kupuje za mlade. Kaj bo s parfemom zase! Kdaj se mu je že odpovedala! Mar bi ga kupovala k tej črnini? Pravzaprav parfemov nikoli ni prav poznala. Voda je bilo vse, kar je poznal njen obraz. In kremi. Niveo je jemala, soleo za moža. Le za roke si je včasih kaj vzela, ko so ji čistila in vroča voda izsušili kožo. V njeni kopalnici ni pomad, penečih kopeli. Kaj si misli ta mlada prodajalka tu? Zakaj ni mogla vprašati za koga kupuje? Že tako ali tako se počuti staro in betežno in nekoristno, da bi najraje umrla. Zakaj so mladi tako nestrpnji do starejših? Saj ni rada na svetu, če ji hočejo verjeti ali ne. Raje bi umrla danes kot jutri, kajti življenje je pred tremi leti zanjo izgubilo ves smisel. A mora živeti in tudi kdaj pa kdaj stopiti v trgovino. Mar bi smela kupovati samo na oddelku Elite, kjer imajo črne cunje?

Stekleničko, ki jo je držala v rokah, je postavila nazaj na policco, pustila izbrani kremi pri blagajni. Skozi solze ni videla ničesar več. V to trgovino ne bo nikoli več stopila, le to ve. In tudi v nobeno drugo ni šla več ta dan. Trajalo bo, predno se bo spet odločila za nakup. Da je preobčutljiva, bo rekel kdo. Je, res je, zato pa je premalo ali nič čuta za ljudi v ljudeh, ki delajo z ljudmi. Bo kdaj drugače? ● D. Dolenc

Jedilno rafinirano rastlinsko
Olje
CEKIN

ODMEVI

Odgovor na članek
Sosedska pomoč!

Gorenjski glas, 21. decembra 1990

Ob nalivu 1. novembra 1990 so potoki vse naokoli prestopili bregove, prav tako tudi v Srednji vasi in na Lužah.

Ne vem, zakaj se je Lojze Smole spotaknil prav ob Srednjo vas, saj smo vsi črpali vodo iz stanovanjskih hiš. Ne vem, ali se mu zdi, da smo imeli premalo škode in premalo poplavljenih objektov? Vaščani Srednje vasi so namreč že več desetletij od nalivih vodo spuščali na omenjena zemljišča in menim, da je to edino pravilno, da se vas reši večje poplave. Povedati je potrebno, da je voda že pred zajetivijo tekla po poljih, saj je zaradi preobilice vode zapustila strugo že na Lužah. Z jezom smo le znižali nivo v strugi za 1/4 in zato je preusmerjena voda predstavljala le majhen delež nasproti vsej poplavljeni vodi. Zajezena voda zaradi padca ni povzročila težav na Lužah in tudi večje škode na poljih po naših podatkih ni bilo.

Povedati moram, da smo v Srednji vasi imeli poplavljenih 15 objektov, kjer smo iz kleti črpali vodo s 4 črpalkami. Poleg tega pa smo morali ves dan dežurati na pregradi, ker ste nam jo prav vi hoteli odstraniti. Povedati moram tudi, da imamo v Srednji vasi veliko več poplav kot na Lužah, pa vam nismo nikdar očitali, da ste vi krivi, ker puščate vso nesnago v strugi in se potem v Sr. vasi le-ta zamaši, ker cevi ne morejo požirati tako velike količine vode in vaše nesnage.

Pri reševanju premoženja pa je potrebno vedno preudariti, kaj storiti, da bo škoda manjša. Na žalost se je pri reševanju povzročilo tudi nekaj škode, ki pa je v primerjavi z mnogimi rešenimi kletmi (v katerih so bile zamrzovalne skrinje, pralni stroji in ostalo), zelo majhna.

Težave s potokom Olševnica imamo tako prebivalci Srednje vasi kot Luž. Serjani se ukvarjamo s tem problemom že več desetletij in naša zahteva je vse-skozi, da se potok spelje iz Olševka v reko Kokro. Ta zahteva je zapisana tudi v vseh srednje-ročnih planih KS Senčur. Vendar pa je Vodnogospodarsko podjetje Kranj, ki je upravljalec potoka, prav malo naredila v zvezi s tem, saj ne ureja niti obstoječe struge in ozkih grl. Vedno govori o ne-

kih novih variantah in plačuje načrte, ki se nikoli ne realizirajo.

Zato predlagam, da ne zavrčamo krivde drug na drugega, ampak skupaj složno zahtevamo od Vodnogospodarskega podjetja Kranj, da se ta problem čimprej in za vselej reši.

Lep pozdrav!

Predsednik KS Senčur
Franc KernGozdno
gospodarstvo
v vlogi žandarja

Pri prebiranju člankov v časopisih (Gorenjski glas, Kmečki glas), ki obravnavajo odnos "Gozdno gospodarstvo - slovenski kmet", se dostikrat kot eden izmed kmetov čutim osebno prizadetega. V člankih kmetom očitajo nestrokovnost, neznanje in nezmožnost, češ da zaradi pomanjkanja izobrazbe ne morejo biti gospodar v lastnem gozdu. Vendar pa se ne zavedajo, da izobrazba ni vse in da je zelo pomemben pravilen odnos in ljubezen do gozda in pa izkušnje, ki si jih je kmet pridobil pri delu z njim.

Ne vprašajo se, zakaj je kmet ostal prikrajšan za izorazbo in kje se je več kot 20 let jemal denar, s katerim so se šolali strokovnjaki institucije Gozdnega gospodarstva (GG). Pozabljajo, da je kmet prispeval za njihovo šolanje 34 % denarja od čistega dohodka od svojega lesa, za kmeta pa so ostajale le drobtinice in pa seveda delo.

Kmet pa tudi ni nikoli priznaval teh šol kot visoko strokovnih šol gozdarske stroke, ampak kot šole s čisto politično usmeritvijo. Šolski program je namreč temeljil na zamislih tovariša Edvarda Kardelja, ki je v 70-ih letih hotel ustvariti "socializem na vasi", t.j. na lep in manj boleč način odvzeti kmečkemu človeku vse pravice razen pravice do dela.

Živ dokaz takšne politike je skrajni zgornji del Selške doline. Tam sta zdaj dve vasi (Zabrdo in Zgornje Danje) popolnoma prazni. Z odvzemanjem skupnih srenjskih površin so jim hkrati odvzemali vse gozdove in tako prisilili mlade ljudi, da so zapuščali domače kraje in si poiskali kruh v dolini. Edina pridobitev teh krajev in spomenik tistega časa je Kardeljev vikend!!

Kmetom so vedno govorili, da so njihov denar porabili za gradnjo cest, vendar pa je kmet dobival bore malo... Večina denarja

se je izgubila znano ali neznanu kam.

Kmečki človek nima nič proti prvim gozdarskim strokovnjakom. Z veseljem bi takšne ljudi tudi prosil za nasvet ali pomoč, če bi bilo to potrebno. Vendar pa je proti Gozdnemu gospodarstvu kot instituciji, ki bi od kmečkega človeka samo pobirala denar z izgovorom, češ da je kmet premalo izobražen, da bi znal pametno gospodariti s svojim gozdom.

Takšnih institucij in ljudi v njej se je doslej kmečki človek samo bal in jih sovražil. Zanje je imel samo eno ime - "žandarji": Zdaj nekdanji "strokovnjaki" hitijo v pokoj. Z dobrimi plačili na račun kmečkega človeka so si ustvarili najboljše pogoje za dobro pokojnino. Čas je, da bi zamenjali vse stare kadre in da bi končno dobili besedo pravi gozdarski strokovnjaki. Z dosedanjimi so kmetje imeli zelo slabe izkušnje - kmeta niso nikoli nadzirali pri delu v gozdu, ampak vedno samo pri odvažanju lesa, da ne bi slučajno odpeljal kakega tovornjaka svojega lesa mimo njih in jih tako spravil ob denar ali pa da kmet ne bi sekal svojega lesa, ne da bi za to vedelo GG.

Moratorij na sečnjo lesa se je končal z novim letom. Kmetje se bojijo, da bo GG spet izkoristilo čas do uvedbe novega zakona, ki naj bi izšel marca, in "počistilo" parcele, ki so bile kmetom po krivici odvzete.

Ob tej priliki bi vam rad tudi povedal o svojih grenkih izkšnjah iz l. 1969, ko sem kot kmet in lasnik gozda iskal dovoljenje za obrt, da bi lahko svoj les nadalje predeloval. Pri tem sem naletel na skoraj nepremagljive ovire. Organi Skupščine občine Škofja Loka mi niso smeli izdati dovoljenja brez odobritve Gozdnega gospodarstva Kranj in tovarne Alples iz Železnikov. Ko sem ju prosil za dovoljenje, sem od obeh dobil negativni odgovor. Citiram točko 3 iz dopisa, ki sem ga dobil 7. 4. 1970 iz Alples:

"To priliko izkoriščamo tudi zato, da jasno povemo vsem organom Skupščine občine Škofja Loka z upanjem, da boste to mnenje posredovali tudi občanom, da je početje nekaterih občanov, ki hočejo na račun Krajevne skupnosti, dalje na račun širše družbene skupnosti s prikrievanjem raznih dajatev koristiti sebi na škodo razvoja lesne industrije v Selški dolini, pravo izdajstvo."

Pri tem bi rad navedel tudi pripis takratnega direktorja tovarne Alples tovariša Janeza Štera. Citiram: "Na koncu pa si dovolim pripisati še svoje mnenje kot direktor podjetja. V razvoju Selške doline so seveda možne

še druge poti. Med drugim lahko zapremo našo žago, ki je trenutno najproduktivnejša v Jugoslaviji in spustimo ponovno v obratovanje kakih 30 veneciank in polnojarmenikov, s pomočjo katerih bo lahko bogatelo kakih 30 posameznikov v dolini, ostali razvoj pa bo šel počasneje.

Vedeti je treba, da posamezni državljani z obratovanjem na zastarelih žagarskih obratih lahko služijo denar samo na ta način; da se izognejo plačilu družbenih dajatev. Jasno je, da na tak način privatnikom ne moremo konkurirati. Ne glede na to pa se lahko organi Skupščine občine Škofja Loka odločijo tudi za tako politiko, samo prosim, da me o tem pravočasno obvestite. V Selški dolini sem namreč pripravljen delati samo toliko časa, dokler bomo vsi kot dosedaj služili skupnim interesom Selške doline in občine in dokler bomo vsi skupaj čvrsto odločeni onemogočiti vsakega posameznika, ki bi se hotel okoriščati na račun skupnega razvoja."

Zdaj direktor služi svoj denar v tujini. Znal je predvideti kritične čase, ki so se začeli približevati Alplesu in ga pravočasno zapustil. Zdaj je prisluzil dovolj denarja, da je skupaj s svojim sinom odprl trgovino s pohištvo v Škofji Loki. Sprašujem se, ali s tem dejanjem ne ogroža že tako slabega stanja Alples. Ali ni to pravo izdajstvo?!

Podal sem samo nekaj misli o boleči usodi kmečkega človeka sredi naše tako dolgo hvaljene socialistične in enakopravne družbe in še posebej o usodi kmečkega človeka izrazito hribovite Selške doline. Mnenju se pridružujejo tudi člani odbora Kmečke zveze Selške doline, pri tem pa računam na podporo 99 % kmetov naše doline.

Franc Kavčič
DražgošeDiego de Landa
v Poljanah?

Članek s tem naslovom je izšel v Sobotni prilogi Dela 12. 1. 1991 in tudi v Gorenjskem glasu 18. 1. 1991, podpisala pa ga je Alenka Gerlovič iz Ljubljane.

V Poljanah ni dima ne ognja, so le prazne govorice. Tako bi lahko v enem stavku zavrnilo vse nepreverjene informacije, ki jih v svojem članku navaja akademska slikarja Alenka Gerlovič, češ da nameravajo »neki sfanatizirani, zaplankani in primitivni Poljanci v službi skritih, neznanih sil uničiti veliko fresko Iveta Šubica Poljanska vstaja.«

Ker se v teh neresnih govorcih, ki res krožijo med ljudmi, omenjajo tako krščanski demokraci kot člani sveta KS, vsi

odločno zanikamo, da bi se o odstranitvi freske kakorkoli razpravljajo. Poljanci smo vedno in tudi danes spoštujemo Iveta Šubica kot človeka in cenimo njegova umetniška dela.

Take govorice in vlačenje po srednjem slovenskem časopisju so za nas hude provokacije, ker se ve, da so v Poljanah prav ljudje s krščansko moralno, z dobro voljo predvsem z lastnimi sredstvi vseskozi ohranjali in obnavljali našo kulturno dediščino: sedem cerkva in vse kapelice.

Zato zahtevamo, da avtorica članka točno pove kdo naj bi bile te primitivne sile, ki jih ona vidi kar iz Ljubljane.

Žal pa je bil duh Diega de Lande v tistih povojnih časih v Poljanah res tako silen, da je porušil biser poljanske dediščine - cerkev izjemne umetniške vrednosti. Res želimo, da se Poljanec že enkrat pove ime človeka, ki je to storil.

Sedanja oblast v Poljanah pa si niti ne predstavlja, kako naj bi še bolj osiromašila kulturno dediščino zanamcem.

Svet krajevne skupnosti Poljane

Opombi: Diego de Landa: Yucatanški škof iz srede 16. stoletja, ki je uničil vso kulturno dediščino in knjige o zgodovini Indijancev plemena Mayo. Yucatan: polotok v Srednji Ameriki, v Mehškem zalivu.

Zaradi čedalje večjega zanimanja bralcev za sodelovanje v rubriki Odmevi in Prejeli smo, priporočamo, da prispevki niso daljši od dveh tipkanih strani (60 vrstic). Le tako lahko zagotovimo pravočasno objavo čimveč pisem. Uredništvo si pridržuje pravico, da predolge prispevke ustrezno skrajša tako, da ni bistveno okrnjena vsebina sporočila oziroma, da zavrne objavo. Vsi prispevki morajo biti podpisani s polnim imenom in naslovom.

Uredništvo

LTH loške tovarne
hladilnikov
škofja loka

IZJEMNA PRILOŽNOST

Obiščite maloprodajo LTH Škofja Loka. Na zalogi imamo še hladilne vitrine po starih cenah. Poleg tega lahko kupite tudi zamrzovalne skrinje, hladilne in zamrzovalne omare, male gostinske aparate, hladilne pulte, brusilne stroje, toplotne črpalke, tehnološke presežke materiala itd. Ugodni nakupni pogoji.

TRGOVINA JE ODPRTA VSAK DAN
od 8. do 16. ure in
v SOBOTO od 8. do 12. ure

VABLJENI!

Alojzij Žibert

10

Pod Marijinim varstvom

Spomini Slovenca - nemškega vojaka -
na drugo svetovno vojno v letih 1941 - 1945.

Napad na Korosten

Bilo je okrog šeste ure zjutraj, ko smo zapustili naše jarke in se zbrali na določenem mestu za staro strojarno pred mestom Korosten.

Ob 6.15 uri je stotnik Mohr izstrelil v zrak rdečo raketo. Takoj za tem je za nami strahovito zagrmelo, da se je stresla zemlja. Odprl se je pekel. Več kot 100 topovskih cevi je bruhalo smrtonosni ogenj na ruske položaje ob železniški postaji. Ležali smo na tleh, poslušali in opazovali to grozo vojne. Nekateri so molili, drugi mislili na dom, svoje domače, na mladost, ki jo na tak način upravljamo, in zopet drugi so pošastno kleli. Poleg mene je na trebuhu ležal starejši vojak Nemec in poljuboval v tem usodnem trenutku sliko svoje žene in otrok. Gledal sem ga, kako so mu vrele solze iz oči in polzele po kosmatih licih. Na glas je govoril, kakor da bi jih imel tukaj in jim je obljubljal, kako lepo se bodo imeli, ko bodo zopet skupaj doma. Komaj uro za tem sem ga videl na njivi s prestreljeno glavo, iz prsnega žepa pa mu je še vedno gledala slika njegove družine.

Ni preteklo četr ure, ko so bile prve hiše pred nami porušene od silnega topovskega ognja. Zopet je švignila v zrak raketa in topovski ogenj je bil prestavljen za nekaj sto metrov nazaj kot zaporni ogenj. Še med grmenjem topovskih salv je padla komanda: »Auf, mars, mars!«

Tekli smo prek polja. Imeli smo strašne - prestrašene obraze. Meni je bilo slabo. Od prenapetega razmišljanja in strahu me je bolel trebuh in tresel sem se po vsem životu. Mislim, da se je drugim enako godilo. Z eno roko smo stiskali puške, na katerih so bili nasajeni bajoneti, v desnici pa smo imeli odvite ročne granate. Preteči je bilo treba okoli 50 metrov, da bi prišli do sovražnikovih položajev.

Toda to je bilo tako silno daleč. Med tekom smo kričali: »Huuurraaa...!«

Nismo še pretekli 20 metrov, ko so se z ruske strani oglasile strojnice, brzostrelke in puške. Bilo je pošastno, obupno. Naš pogumni bataljonski adjutant je držal v rokah dve pištoli in tekel proti Rusom z nadčloveškim vpitjem. Kako je zdaj zabesnelo, kako je zaživgala svinčena vihra! Nekaj naših se je takoj zgrudilo, veliko jih je bilo ranjenih in so ležali po tleh ter preplašeni vpili in prosili pomoči. Eni so klicali na pomoč Marijo, drugi mamo, vsi pa, kar nas je bilo še celih, smo sklonjenih glav drveli v dimu naprej. V hipu smo dosegli ruske linije, začeli kričati in metati ročne bombe. Videli smo, kako so nekateri Rusi padli, drugi vpili na pomoč in zopet drugi bežali preko okopov. Precej pa jih je tudi bilo, ki so dvignili roke in se predali.

Zavzeli smo komaj nekaj hiš in že smo dobili od sovražne strani tako močan ogenj in protiudar na nož, da smo se morali z vso na-

glico umakniti proti prvotnim položajem. Toda glej, groza. V naših nekdanjih strelskih jarkih so bili pripadniki SS oddelkov z brzostrelkami, uperjenimi proti nam. Morali smo zopet naprej proti sovražniku. Padla je že skoraj tretjina novincev. Napadi in protinapadi so se vrstili eden za drugim in vsak je bil močnejši in bolj grozoten. Ranjencev ni bilo mogoče več odnašati. Puščali smo jih Rusom in vselej, ko smo ponovno zavzeli prejšnje položaje, smo jih našli mrtve. Imeli so prestreljene glave ali razparane trebuh.

Naše čete so šle naprej kakor teleta v klavnico brez glave in brez pravega vodstva. Take vojne si prav gotovo nismo predstavljali. O tem nam niso nikdar na vajah pripovedovali oficirji, ki so bili tudi sedaj vsi presenečeni in brez glave. Skrivali so se, koder so vedeli in znali, vodstvo pa prepuščali mladim oficirjem in podoficirjem. Spreddaj je bil sovražnik - Rusi, zadaj za linijo pa zopet sovražnik - oddelki SS. Od obeh je grozila smrt. Prej smo si vedno predstavljali, da pojde vse tako v redu, kakor je šlo na vežbališču ali ob paradah. Zdaj pa je padalo vse navzkriž, zvijalo se v krvi, ječalo, skrivalo se in bežalo. Vse navzkriž je treskalo, žvižgalo in frčalo. Ukrajinske poljane so krvavele. Med drugimi jih je napajala že v prvih svetovni vojni in tudi sedaj kri Slovencev.

Že po nekaj urah je bil zrahljan naš bataljon, zrahljana cela divizija. Mnogo je bilo zajetega, mnogo pobitega in še več pa ranjencev. Šele proti večeru so nas zopet zbrali. Meni so dali strojnico 08-15 na vodno hlajenje. Za prenašanje je bila nepriročna in težka, problem pa je bil tudi zaradi vode in protizmrzovalne tekočine. Te vrste strojnic so uporabljali v prvi svetovni vojski.

Napadala sva skupaj z nekim Nemcem, doma nekje od Kölna pri Renu. Pred mesecem mu je žena rodila prvega otroka in mu poslala njegovo sliko. Ležala sva ob napušču poti. Vstal je, da bi zavzel drug položaj, takrat pa ga je zadela eksplozivna dum - dumka. Razparalo ga je, da so mu čreva visela iz trebuha, po hlačah pa mu je teklo človeško blato. Nekaj časa je jokal in stokal, potem pa se je za večno umiril s sliko svojega prvega naslednika v rokah.

Okrog polnoči smo se prebili do ruskih strelskih jarkov. Proti jutru smo šli ponovno v napad pod kritjem umetne megle. Prav isto so storili tudi rdečearmejci. Srečali smo se sredi najhujše megle. Videlo se ni niti ped pred seboj. Zavladala je prava panika. Vsi smo streljali vsevprek. Vojaki se med seboj niso poznali in so se pobijali med seboj ne glede na pripadnost. Oficirji so le s težavo zbrali vsak svojo vojsko in jo izpeljali iz meglene območja, sicer bi se vojaki sami uničili.

Nova sezona v radovljiških razstaviščih

NOVE VSEBINE, DRUGAČNE OBLIKE

Radovljica - V časih, ko kulturne institucije zaprepadeno ugotavljajo, kakšne zneske jim odmerjajo iz občinskih proračunov za novo obdobje - če zneskom sploh lahko še tako rečemo - se nekateri ne odločajo le za objokovanje svoje kulturne usode. Delajo prav nekaj nasprotnega: pogumno načrtujejo delo tudi za to leto, četudi bo sušno. Toda to ni načrtovanje - bo že kako - pač pa nenehno iskanje rešitev in izhodov iz zagat, je iskanje takih pogojev, zaradi katerih ne bo treba zapirati vrat kulturnih hramov in čakati na kulturni milejši čas.

Nekako tako razmišljajo na začetku tega leta v Muzejih radovljiške občine. In to predvsem tako vsebine, ki jih imajo tako številne muzejske stavbe v tej občini, kar najbolj zanimivo predstaviti obiskovalcem, domačim in tujim. Pa ne z več denarja, pač pa z enakim denarjem narediti celo več. Sliši se docela nemogoče, toda v kulturi je morda mogoče. Daleč narj okoli znan Čebelarški muzej bo sicer še nekaj mesecev brez najboljših panjskih končnic, ker le-te skupaj z drugimi eksponati iz slovenskih muzejev predstavljajo zgodovino naše čebelarstva na tujem - po razstavi na Dunaju, zdaj se v Münchnu. Vendar pa se bodo v radovljiškem muzeju tudi brez panjskih končnic dobro znašli. Stalno čebelarstvo bodo jeseni dopolnili s slikarsko razstavo o slovenskih čebelnjakih. Pred časom jih je na akvarelih upodobil Branko Čušin, dopolnil pa bodo razstavo še z dokumentarnimi fotografijami čebelnjakov iz različnih slovenskih pokrajin.

Med kulturnimi hrami v okviru Muzejev radovljiške občine pa bo gotovo največkrat odpirala vrata novost galerija Šivčeve hiše. Morda ne bo ravno na prvem mestu glede števila obiskovalcev, saj pri tem prednjačijo muzejske zbirke, vendar pa bo najmanj vsak mesec predstavila novo vsebino. Tistega, o čemer se že dlje časa razmišlja, da bi namreč podstrešne prostore Šivčeve hiše uredili tako, da bi lahko sprejeli stalno zbirko likovnih del, najbrž letos še ne bo. Toda predstavitev doslej odkupljene "likovnega materiala" predvidena za radovljiški občinski praznik bo vsekakor spodbuda, da se bo, če drugega ne, razmišljanje o potrebnosti takega prostora v Radovljici vsaj nadaljevalo.

"Drugače pa ima program razstav v Šivčevi hiši še povsem konkretno podobo," pravi Maruša Avguštin, ravnateljica Muzejev radovljiške občine. "Sezona začnemo na dan slovenskega kulturnega praznika z otvoritvijo razstave akad. slikarke Vide Slivnikar - Belantič. Gre za predvsem v tujini zelo uveljavljeno slikarko, ki bi jo pri nas lahko bolje poznali. Razstava v Šivčevi hiši bo za to primerna priložnost, ki jo bomo popestrili tudi s predstavitev zbirke pesmi Borisa A. Novaka Vrtnar tišine z njenimi ilustracijami. Prepričana sem, da bo to res dogodek, ki jih ni ravno veliko, še posebej, ker bo pesmi recitala igralka Milena Zupančič."

To, da so otvoritve razstav v Šivčevi hiši vedno nekaj posebnega, vsekakor stalni obiskovalci razstav dobro vedo. Še posebej, ker ob likovnosti lahko uživajo ob glasbi ali prireditvi, ki vključuje celo vrsto medijev. Prav gotovo bo eden takšnih dogodkov tudi razstava ilustracij slikarja Andreja Trobentarja, ena od dveh razstav, za katero galerija dobi tudi republiško dotacijo. Trobentar se bo predstavil tako z ilustracija-

Galerija Šivčeve hiše je osrednji prostor za kulturna dogajanja v občini.

mi knjig kot tudi s samostojnimi likovnimi deli, vse skupaj pa bo ponudil obiskovalcem tudi z glasbo. Umetnik, ki mu ne gre ravno odrekati domišljije bo namreč nastopil tudi kot član glasbenega ansambla.

"Radovljiški umetniki so razsejani daleč po svetu, eden takšnih je tudi Miha dalla Valle, sicer pa pred leti dobitnik Prešernove nagrade za Gorenjsko. Upam, da bo ob svojih slikah, ki nastajajo v daljnji Mehiki, pripeljal na razstavo še dva, tri mehiške slikarje in ob njih še nekaj tipično mehiškega, kar bo obiskovalcem omogočalo boljše razumevanje likovna dela," razgrinja načrte Maruša Avguštin. Med ostalimi razstavami, vseh naj bi bilo deset, kaže omeniti tudi razstavo lokov Franca Oblaka. Pripravili jo bodo prav v času svetovnega kongresa oblikovalcev in razstave v Ljubljani. Med spremljajočimi razstavami izven Ljubljane bo radovljiška vsekakor zanimiva, saj gre za vrhunski izdelek, pri katerem je imel, kot je znano, poseben delež tu-

di znani slovenski oblikovalec Oskar Kogoj.

"Nekatere teh razstav bodo seveda zanimive tudi za širši slovenski prostor. Že doslej so najzanimivejše razstave videli tudi v drugih gorenjskih razstaviščih, nekatere bodo seveda od drugod pripotovale do naših razstavišč, medtem ko bo kakšna od teh naredila zaradi svoje pomembnosti tudi daljšo razstavno pot. Morda se bo med letom tudi izkazalo, da smo le delali načrte, izvedli pa bomo manj kot pričakujemo. Toda v časih, ko gre kulturi slabo, res ni treba, da bi ostala povsem 'gola in bosa'. Prepričana sem namreč, da kaj takega ne bi smeli sprejeti. Mislim, da v ljudeh potreba po kulturnih, to je duhovnih potrebah ne ugašne nikoli; če bi, bi se nam pa res pisalo najhujše. Mislim, da si tega duhovnega pomagala iz hudih zagat, ki jih živimo, pač ne bi smeli vzeti," zaključuje razmišljanje o letnih načrtih radovljiškega razstavnega in muzejskega dela Maruša Avguštinova. ● Lea Mencinger

CAPUDER PROTI ŽIVADINOVU

Slovensko javnost, kulturne delavce in predvsem umetnike je kot strela z jasnega presenetila novica, da je Dragan Živadinov, direktor Kozmokinetičnega kabineta Noordung, obenem tudi član Neue Slowenische Kunst, 25. januarja, potem ko je slovenski kulturni minister dr. Andrej Capuder zavrnil njegove tri temeljne zahteve po nujni reorganizaciji razmer v kulturi, pričel z gladovno stavko.

Živadinov je v svoji zahtevi predložil tri spremembe: 1. Takojšnjo in brezpogojno objavo slovenskega kulturnega programa s strani sekretariata za kulturo; 2. Spremembo finančnega razmerja med institucionalno in neodvisno kulturo v gledališču in ostalih panogah iz obstoječega 100 : 1 v razmerje 100 : 2; 3. Vključitev mesta Ljubljane v Strassbourski program »kulturna prestolnica Evrope«. Racionalno jedro zahtev govori o represivni toleranci ministrstva za kulturo, ki finančno zgolj simbolično sodeluje pri podpori neodvisne kulture, te glavne izvoznice slovenstva v svet, po drugi strani pa pozanje aplavze ob vseh izvoznokulturnih uspehih neodvisnih. Kaj se skriva za kolodonskim nasmeškom dr. Capudra, je pokazal dosedanji razvoj dogodkov: Capuder je najprej fizično s pomočjo organov reda odstranil Živadinova iz prostorov ministrstva, kjer je pričel z gladovno stavko in označil dejanje kot »dober skeep«. Vso podporo ghandijevski odločitvi Živadinova so dali s protestno noto kulturni delavci in združenja, a Capuder in vlada so ostali nemi.

Lahko se vprašamo, ali je bil tak epilog sploh potreben; Živadinov ni diverzant, ki bi hotel spustiti v zrak kulturnega ministra in njegovo restriktivno politiko, temveč je Capuder tisti puščič, ki ruši temelje kulture. Umetnost, kot nam je v soboto izjavil Živadinov v galeriji GT na Starem trgu, kjer nadaljuje svoj mirni protest, je edini postulat človekovega bivanja, ki mora javno delovati. Če deluje v zaprtih kabinetih, potem jo je povsem preprosto zreducirati. Zato je protest Dragana Živadinova javen...

Tomaž Kukovica
Foto: Murfi M. Einheit

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V galeriji Bevisa razstavlja akvarele akad. slikar France Slana.

V galeriji Gaštej v Savi Kranj razstavlja portrete slikar Vinko Vene.

Jutri, v sredo, ob 18. uri bo v knjižnici kranjske gimnazije srečanje s pesnikom in publicistom Iztokom Geistrom.

ADERGAS - Dramska skupina KUD Velesovo bo v soboto, 9. februarja ob 19. uri uprizorilo Josipa igro Jurčiča Domen. Predstavo bodo ponovili tudi v nedeljo, ob 15. uri. Predstavo so pripravili: Tone Rozman, Mateja Vreček, Ani Selan, Dominik Snedec, Martin Bolka, Franci Kern kot igralci in režiser Silvo Sirc.

JESENICE - V Gledališču Tone Čufar bo v soboto, 9. februarja nastopil Slovenski oktet z igralcem Poldetom Bibičem. Koncert bo ob 19.30.

V galeriji Kosove graščine je na ogled mednarodna razstava karikaturne umetnosti na temo Televizija.

V razstavnem salonu Dolik je na ogled razstava likovnih del ustanoviteljev likovnega kluba Dolik ob 45. letnici Dolika.

RADOVLJICA - V dvorani radovljiške knjižnice bo danes, v torek, ob 19.30 prof. Aleksandra Vremšak ob glasbenih odlomkih govorila o Wolfgangu Amadeusu Mozartu.

ŠKOFJA LOKA - V knjižnici Ivana Tavčarja bo danes, v torek, ob 17. uri ura pravljic.

V Groharjevi galeriji je odprta razstava likovnih del akad. slikarja Silvestra Plotajsa - Sice.

V galeriji ZKO - Knjižnica razstavlja Marijan Jesenovec.

V galeriji Fara je na ogled prodajna razstava Novi vitraž oblikovalke Lene Sajin.

Zbirke Loškega muzeja so odprte le ob sobotah in nedeljah od 9. do 17. ure, med tednom pa je možen ogled le po predhodni najavi na upravi muzeja.

KAMNIK - V razstavišču Veronika bodo jutri, v sredo, ob 16.30 odprli razstavo o prenovljenih Fallerjevih orglah iz cerkve sv. Primoža nad Kamnikom. Ob tej priložnosti bodo predstavili tudi kaseto in in lasersko (CD) ploščo. Po otvoritvi bo v farni cerkvi na Šutni koncert: na obnovljenih Fallerjevih orglah bo igral prof. Milko Bizjak.

Na Srednji ekonomsko naravoslovni šoli Rudolfa Maistra bo v petek, 8. februarja, ob 19. uri, revija pevskih zborov občine Kamnik.

PREMIERA MLADIH GLEDALIŠČNIKOV

Jesenice - V četrtek, 7. februarja, ob 19.30, bodo ob slovenskem kulturnem prazniku v Gledališču Tone Čufar pripravili študijsko predstavo ob zaključku mladinskega dramskega krožka. Predstavili se bodo z uprizoritvijo teksta Jeana Tardieuja Zabljenca v metroju in ga nekoliko priredili. Predstava ima sedaj naslov 2084 in je torej futuristična aluzija na orwelovsko leto 1984. Tekst je priredil Jakob Kenda, ki je tudi režiser in vodja krožka. Tehnično opremo predstave je pripravilo domače gledališče, kot koreograf pa gostuje Janez Mejač. V predstavi nastopa dvajset mladih udeležencev krožka in nekateri srednješolci.

DRABOSNJAKOV MARIJIN PASIJON

Tržič - Zavod za kulturo in izobraževanje Tržič ter Mohorjeva družba iz Celovca bosta danes, v torek, ob 18. uri na gradu pri sv. Juriju v Bistrici pri Tržiču predstavila knjigo Andreja Šusterja Drabosnjaka Marijin pasijon. O knjigi bo govorila dr. Herta Lausegger z Univerze v Celovcu, koroškega bukovnika Andreja Š. Drabosnjaka pa bo predstavil dr. Pavle Zablantnik, nekdanji ravnatelj Slovenske gimnazije v Celovcu. Predstavitel bo s pravo godčevsko glasbo pospremil ansambel Trinajsto prase.

KULTURNI VEČER V RADOVLJICI

Radovljica - Radovljiški odbor SKD vabi jutri, v sredo, ob 19. uri v prostore hotela Grajski dvor na kulturni večer, v katerem sodelujejo: Moški pevski zbor iz Kroke pod vodstvom prof. Egija Gašperšiča, igralec Boris Kralj, na kljunasto flavto bo igrala Mateja Bajt.

GLEDALIŠKI IN LUTKOVNI ČDE

Radovljica - Minuli teden je Zveza kulturnih organizacij Slovenije organizirala v Izobraževalnem centru v Radovljici gledališki in lutkovni seminar na temo - reševanje prostorskih, likovnih in glasbenih elementov gledališke uprizoritve.

Seminar so vodili: Eka Vogelnik, scenografka in kostumografka, Mitja Bauerman, klarinetist in glasbeni pedagog, s črtnim zapisom le-tega in z barvno analizo kot osnovo za sceno in kostum. Glasbena delavnica pa se je ukvarjala z zvočnimi raziskavami izbranega besedila in uglaševanjem posameznika in skupine z improvizacijami.

Seminaristi iz različnih koncev Slovenije (Radgone, Pirana, Kranja in od drugod) so imeli priložnost sodelovati pri povezovanju najmanj treh medijev. Vsekakor je bil seminar priložnost za poglobljeno iskanje in spoznavanje različnih oblik ustvarjalnosti. ● Janko Stare

PRIREDITVE OB PRAZNIKU

KRANJ

Sreda, 6. februarja - V Prešernovi hiši odpirajo razstavo Prešernovi nagajenci 1983 - 1985. V galeriji Mestne hiše odpirajo ob 18.30 razstavo slik akad. slikarja Jožeta Stražarja. V Zadrudnem domu v Cerkljah bodo ob 18.30 odprli knjižno razstavo o Prešernu.

Četrtek, 7. februarja - V Prešernovem gaju bo ob 17.30 svečanost pred spomenikom Franceta Prešerna in Simona Jenka - Trenutek tišine. Sedeluje APZ France Prešeren. Pred Prešernovo hišo bo ob 18. uri v večeru podoknic pel MePZ Iskra Kranj. Pri spomeniku Francetu Prešernu pred Prešernovim gledališčem pa se bo pesniku s pevsko prireditvijo Noč trudna molči poklonil Obrtniški moški pevski zbor Kranj.

V Prešernovem gledališču bo ob 19. uri literarni večer in otvoritev razstave likovnih del Zlate in Jožeta Volariča. V Sp. Dupljah bo ob 19. uri tradicionalno Petje na vasi - sodeluje MPZ KUD Triglav Duplje. Pevski nastop bodo uro kasneje prav tako pod lipo ponovili še v Zg. Dupljah.

Petek, 8. februarja - V Mestni hiši prireja ob 19.30 Občestvo izobražencev Kranj in Gorenjski muzej Kranj prireditve Zamolčani pesnik Ivan Hribovšek. O pesniku bo govoril prof. France Pibernik, nastopa komorni zbor Gallus. V Prešernovem gledališču bo ob 19.30 predstava H. Pinterja Hišnik - za izven, vstop prost.

Na osnovni šoli Kokrica bo ob 17. uri Prešernov večer. V Zadrudnem domu Cerklje bodo ob 19. uri priredili recital Sila spomina. V Domu družbenih organizacij Besnica bo ob 19. uri slovesna kulturna prireditve. V Kulturnem domu Predoslje bo ob 19. uri Prešernov večer. V kranjski župnijski cerkvi bo ob 18. uri slovesna maša za pesnika Ivana Hribovška.

ŠKOFJA LOKA

Torek, 5. februarja - V galeriji ZKO - Knjižnica bo danes, ob 19. uri predstavitev pesniško grafične mape s pesmimi Milana Pirkarja in grafik Staneta Žerka.

Sobota, 9. februarja - Osrednja občinska proslava ob slovenskem kulturnem prazniku bo v dvorani DPD Svoboda Ziri.

TRŽIČ

Petek, 8. februarja - Pred Paviljonom NOB bo ob 16.30 uri nastopil tržički Pihalni orkester pod vodstvom Vlada Škrleca. Ob 17. uri bodo v Paviljonu NOB odprli likovno razstavo tržičkega rojaka Jožeta Megliča. Osrednja kulturna prireditve ob prazniku bo ob 18. uri v OŠ Križe, kjer ZKO Tržič pripravlja deseto jubilejno srečanje odraslih pevskih zborov, na slovesnosti pa bo govoril pisatelj Tone Peršak.

Upniki proti likvidaciji Elana

Elanova blagovna znamka, delovno znanje in vplejana mreža so vredni veliko več. - Šest novih podjetij

Ljubljana, 2. februarja - Upniški odbor Elana je na današnji seji menil, da likvidacija Elana in razprodaja njegove lastnine nista v njegovem interesu. Neprimerno več bi namreč dobili, če ohranijo Elanovo blagovno znamko, delovno znanje in prodajno mrežo. Za vse to pa je predpogoj nepretrgana proizvodnja in stalna prisotnost na domačem in predvsem tujem trgu.

Podjetje Elan naj bi se preoblikovalo v delniško družbo, upniki pa bi svoje terjatve spremenili v delnice, ki bi ob pomoči slovenske vlade pridobile na vrednosti. Novi Elan naj bi sestavljalo šest podjetij: Elan Ski, Elan Boat, Elan Fligh, Elan Sport, Elan Service in Elan Commerce, ki bodo razpolagala z njegovo lastnino in komercialno znamko. (V nadaljevanju v celoti objavljamo stališča upniškega odbora)

MA

Stališča druge seje upniškega odbora

Upniški odbor je z večino glasov sprejel stališče, da likvidacija Elana in razprodaja njegove lastnine nista v interesu upnikov, saj bi upniki na ta način dobili neprimerno manj kot terjajo.

Vrednost Elana ni sestavljena samo iz vrednosti njegove fizične lastnine (likvidacijska vrednost), temveč tudi iz vrednosti njegove blagovne znamke, know-how-a in utečene prodajne mreže. Vse to je možno ohraniti samo dokler obstaja kontinuirana proizvodnja in prodaja elanovih proizvodov. Omenjene vrednosti so v primeru Elana še vedno večje od same likvidacijske vrednosti. Zaradi tega je v interesu upnikov, da je Elan kontinuirano prisoten na svetovnem trgu. S tem je mogoče preprečiti zmanjšanje vrednosti terjatev in s tem stečajne mase.

Pri tem je pomembno, da upniki, skupaj s stečajnim senatom in stečajnim upraviteljem najdejo najboljši način, da bi svoje zahteve spremenili v ustrezno pravico do lastništva v Elanu.

Upniški odbor meni, da bi bilo, v kolikor bo tako pokazala ekonomska analiza, najbolj primerno, da se sedanje podjetje Elan v stečaju pretvori v delniško družbo in da upniki svoje terjatve spremenijo v delnice (debt to equity swap).

Učinki za upnike bi bili na ta način večstranski: ves stečajni postopek bi se končal zelo hitro, upniki pa bi lahko s prodajo novični svoje delnice in dobili pravico do dividend.

Informacije, da je slovenska vlada zaradi ohranitve delovnih mest in še zlasti zaradi ohranitve Elana kot simbola uspešnega slovenskega gospodarstva ter ohranitve njegove svetovne znamke, še posebej zainteresiran za revitalizacijo Elana in je pripravljena pomagati pri revitalizaciji z znatnimi finančnimi sredstvi, vplivajo upnikom zaupanje glede dobre Elanove perspektive. Upniki podpirajo idejo, da bi bila država Slovenija soustanovitelj bodoče delniške družbe, pri čemer so prepričani, da bo Elan po dosedanji kratki prekinitvi kot simbol Slovenije nadaljeval svojo uspešno pot, s čimer bodo delnice pridobile na vrednosti.

Istočasno bo upniški odbor kar najbolj oprezen, da upniki na ta način ne bi bili kakorkoli prikrajšani.

Kot prvi korak pri uresničevanju opisane ideje je upniški odbor mnenja, naj Elan ustanovi 6 novih podjetij tipa družbe z omejeno odgovornostjo (Elan Ski, Elan Boat, Elan Flight, Elan Sport, Elan Servis in Elan Commerce) in z minimalnim ustanovitvenim kapitalom ter sto odstotnim lastništvom le-teh, preusmeri segmente zdajšnjega poslovanja v ta nova podjetja. Pri tem bosta lastnina in znamka Elana s komercialno pogodbo dani na razpolago novim podjetjem, s čimer se bo mogoče izogniti možnemu tveganju odtujitve, oziroma zmanjšanja stečajne mase. Z razporeditvijo dejavnosti po tehnoloških sementih v nova podjetja se bo razpršilo tveganje, uspešne dejavnosti pa bodo zavarovane pred negativnimi vplivi morebitnih neuspešnih programov. Podjetje mati Elan v stečaju bo na ta način zavarovano pred nadaljnjim zadolževanjem. Poleg vsega omenjenega je to v trenutnem položaju najhitrejša pot do ugotavljanja uspešnosti posameznih dejavnosti.

Zaradi vsega naštetega upniški odbor podpira revitalizacijo Elana in možnost njegove pretvorbe v podjetje na lastniški osnovi, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti specifičnim interesom upnikov, ki so tudi sami v stečaju.

Katera vlada vlada?

Pogoji gospodarjenja v letošnjem letu, višji prometni davki, dodatno obremenjevanje gospodarstva, popolna blokada deviznega poslovanja s tujino, grozeči kolaps v praktično vseh gospodarskih panogah - so bila vprašanja, o katerih so v razgovoru s podpredsednikom zvezne vlade Živkom Preglom skušali kaj več izvedeti direktorji gorenjskih podjetij v petek zvečer v Predvdvoru.

Predvdvor, 1. februarja - Konkretnega odgovora na vprašanje o pogojih gospodarjenja v preostalih enajstih mesecih letošnjega leta direktorji niso dobili, četudi je bil njihov sogovornik podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Živko Pregel, ki je v vladi zadolžen za področje ekonomskega sistema. Po mnenju podpredsednika zvezne vlade je odgovor skrit v formuli, po kateri se bodo morali urediti odnosi v Jugoslaviji oziroma državnih tvorbah, ki jo bodo nasledile.

Živko Pregel ocenjuje, da je dvojnost federalna: slovenska država najbolj škodovala gospodarstvu s tem, da je povsem zastal proces privatizacije. Najbolj krut pokazatelj tega zastajanja je dejstvo, da je praktično usahnilo tuje vlaganje v Jugoslavijo oziroma države na njenem ozemlju, kajti tuji partnerji želijo svoj kapital vlagati ob jasno definiranih pogojih.

Ko je direktorjem gorenjskih podjetij, ki se enkrat mesečno zbirajo v Klubu Dvor, podpredsednik ZIS pojasnjeval sedanje razmere v ekonomskem sistemu Jugoslavije, je izhajal iz znanega ekspezeja Antea Markovića v zvezni skupščini 28. decembra lani. O enajstih točkah, ki jih ZIS ponuja kot nujni predpogoj za normalno funkcioniranje države ob tem, da so glede naše prihodnosti po oceni vlade pač vsi razpleti

Direktorji gorenjskih podjetij menijo, da neuspehi ukrepov ekonomske politike izvirajo iz dejstva, da državljani nimajo zaupanja v lastno državo in njeno gospodarsko politiko. To se je odrazilo tudi v vseh oblikah navala na devize, odtekanja valut v neproduktivno osebno porabo ter usihanja denarnih tokov.

možni in ob konsenzu tudi sprejemljivi, so potekali razgovori z republiški vodstvi. »Zvezna vlada ima«, kot je slikovito pokomentiral Živko Pregel, »v tem trenutku samo še to nalogo, da drži šotor nad jugoslovanskim artističnim cirkusom, v katerem lahko vsakdo izvaja svoje akrobacije.« V razgovorih z republiški vodstvi so namreč ponujene rešitve,

Ivan Klajnshek, Merkur Kranj: »Najmanj 15 let se ob sprejemanju zvezne davčne zakonodaje skuša vrniti prepoved prodaje na naročilnice v maloprodaji. Doslej smo to bedarijo uspeli v fazi odločanja izločiti iz zakona, a novi zvezni zakon o prometnem davku ima v 7. členu določbo, ki le trgovskim podjetjem z registracijo za promet na debelo dovoljuje izdajo npr. repromateriala na naročilnico. S tem imamo od petka, 1. februarja, ko začne ukrepi v zveznem prometnem davku veljati tudi v Sloveniji, samo v Merkurjevi maloprodaji vsaj 200 zaposlenih preveč.«

Peter Zavrl, Živila Kranj: »Nove obdavčitve resda pomenijo za 17,45 odstotka cenejše pivo v trgovinah. A z istim zakonom se je pivo v gostinskih obratih podražilo za 30 odstotkov. Reakcija potrošnikov in zlasti tistih, ki lahko v gostinskih obratih prodajo 'na črno', je popolnoma jasna, kajti inspekcije so popolnoma nemočne v ukrepih. Po mnenju slovenskih gostincev je povečana davčna obremenitev namerni udarec razvitemu turizmu v severnem delu Jugoslavije, saj pomeni katastrofo za slovensko in hrvaško turistično gospodarstvo.«

Živko Pregel: »Če že govorimo o nezaupanju ljudi v državo: od vseh prodanih deviz v Jugoslaviji so občani v sistemu Ljubljanske banke pokupili 33 odstotkov celotne količine tujih valut.«

Emil Milan Pintar: »A zastavlja se vprašanje, kateri občani. Zgolj državljani Slovenije to zanesljivo niso bili, kajti banke drugod po Jugoslaviji so vsaj dva meseca pred Ljubljansko banko ustavile prsto prodajo deviz.«

Podpredsednik ZIS Živko Pregel ocenjuje, da dvojnost med zvezno in republiški državami najbolj zaviralno vpliva na privatizacijo ter tuja vlaganja v Jugoslavijo. V obdobju 1968-1988 je bilo sklenjenih 456 pogodb o vlaganjih tujih partnerjev, liberalizacija sistema je v letu 1989 povzročila večje zanimanje tujine ter 555 sklenjenih pogodb, v prvem polletju lanskega leta pa že 1600 pogodb. Vendar pa je od lanskega drugega polletja dalje zaradi naših političnih razmer nastal popoln zastoj.

Kristina Kobal, Gorenjski tisk: »Nova republiška zakonodaja o financiranju javne porabe pomeni dodatnih 17 odstotkov obremenitve za gospodarstvo, saj se izdelek za plače zaradi višjih davkov za toliko povečuje. Direktorji na vseh možnih ravneh, od zbornice do skupščin, ostro protestiramo in terjamo krčenje javne porabe v okviru, ki jih naše gospodarstvo zmora. In rezultat? Uveljavitev zvezne zakonodaje o prometnem davku, ki dodatno siromaši gospodarstvo ter zajema več sredstev za javno porabo.«

Alenka Pregel, Cinkarna Celje: »Republiška vlada je v pripravah na sprejem republiških davčnih predpisov Cinkarna določila za poskusni izračun učinkov nove fiskalne politike. Poskusnega izračuna še niso opravili, novi zakon o financiranju javne porabe pa že velja.«

Živko Pregel: »Jugoslovanske devizne rezerve znašajo 6,75 milijarde dolarjev, naval na devize se je ustavil in vse kaže na postopno rast rezerv. V letu 1991 namerava vlada iz primarne emisije nameniti v obtok novih 37 milijard din, vendar ne enakomerno po mesecih. Jasno pa je, da mora Srbija najprej vrniti 15 milijard iz primarne emisije ukradenih sredstev. ZIS je tudi že sprejel sklep o državni intervenciji preko Narodne banke v zagotovitve normalnih ekonomskih odnosov s tujino. To velja zlasti za fiksne devizne obveznosti države, za uvoz repromateriala ter za devizno varčevanje - vendar pa svet guvernerjev NBJ zahteva ustrezen odlok zvezne vlade o načinu izvedbe te intervencije.«

kot jih zagovarja zvezna vlada, doživela podpora le v Makedoniji ter Bosni in Hercegovini, načelno podporo Hrvatske in Slovenije, a v Srbiji ter Črni gori precejšnje nasprotovanje. Zvezna vlada se seveda zaveda, da vso nedefiniranost in zlasti nejasno praktično izpeljavo ekonomskega sistema najbolj občutijo gospodarski subjekti. To oceno Živka Pregla so s kopico konkretnih primerov dobesednega razpada-

nja in bližajočega se kolapsa gospodarstva v razgovoru nakazali tudi direktorji gorenjskih podjetij. ZIS skuša stvari reševati: ekonomski odnosi s tujino, monetarna politika, cene, davki ter makrodistribucija - to so ključna področja, na katerih zvezna vlada sprejema ukrepe, ki naj zagotovijo funkcioniranje sistema v obdobju dogovarjanja o prihodnji ureditvi jugoslovanske(-ih) držav(-e). ● Marko Valjavec

Jesenicam ostane le podjetništvo

Gospodarski problemi vse hujši

Jesenice, 4. februarja - Jeseniški Elim je v stečaju, delavci so prijavljeni na Zavodu za zaposlovanje, stečajni upravitelj pa bo odločil, kaj bo s premoženjem. Načrtovali so, da bi bili v stavbi Elima prostori za polnilnico vode, a projekt je zastal. Jesenicam ob hudih likvidnostnih težavah Železarn in drugih podjetij ne ostane drugega, kot da se resno odločijo za podjetništvo.

Podjetje Elim je že pred časom zašlo v velike težave, iz katerih ni bilo drugega izhoda kot - stečaj. Zdaj imajo v Elimu stečajnega upravitelja, vsi zaposleni delavci pa so od lanskega decembra prijavljeni na Zavodu za zaposlovanje. Nekaj delavcev je stečajni upravitelj iz Radovljice Franc Skodlar sprejel v pogodbeno razmerje in sicer za sestavo bilance zaključnega računa in za varovanje objektov.

V Elimu torej ni več proizvodnje, zdaj so pripravili oklice, da bodo upniki prijaviteli svoje terjatve. Vsekakor ostaja eno izmed največjih vprašanj to, kaj bo z objekti in stroji. Obstajata dve možnosti: da se premoženje proda ali pa da v najem.

O tem vprašanju so razpravljali tudi na izvršnem svetu skupščine občine in sicer so najprej predvidevali, da bi bila stavba

Elima najbolj primerna za načrtovani projekt »vodov«. Poleg karavanškega predora naj bi namreč zgradili polnilnico vode in pri tem zaposlili okoli 100 delavcev. Žal pa so se pojavili problemi pri financiranju projekta.

V jeseniški občini je v tem času nasploh največji problem v odpiranju novih delovnih mest, zato je bil projekt zajetja in polnjenja vode iz Karavank tako zelo zanimiv. O tem, kako se na Jesenicah pripravljajo na to, da bi zagotovili čimveč novih delovnih mest, smo se pogovarjali z vodjem sekretariata za gospodarstvo jeseniške občine Vitomirjem Pretnarjem.

»Nova delovna mesta so vsekakor prioriteta,« je dejal Vitomir Pretnar. »A strošek odpiranja novih delovnih mest je zares ogromen. Investicijska vrednost projekta polnjenja vode je recimo 36

milijonov nemških mark, zaposlili naj bi sto delavcev, eno delovno mesto stane 360.000 nemških mark, kar je seveda okvirna in groba ocena. Napravljeno so tudi že grobi izračuni, koliko stanejo delovna mesta v obrti, s samozaposlovanjem in podjetništvom: 7.000 nemških mark na delca letno. Vsekakor naj bi nam pri teh stroških pomagala republika. Končno bi morali prekiniti zgrešeno miselnostjo, da nove investicije prinašajo delovna mesta. Najcenejša in najbolj realna varianta je v razvoju podjetništva. Največji problem pa je problem poslovnih znanj in v usposabljanju ljudi, ki bi se znali podjetniško organizirati.

Na Jesenicah vidimo možnosti v blagovno-transportnem centru na Plavškem travniku, kjer naj bi se organizirala delniška družba, pojavljajo pa se tudi že interesi. Zanimanja za jeseniški prostor je kar nekaj, a kaj, ko so cene prostora absolutno previsoke.

V smislu racionalizacije in večje učinkovitosti se v občini pripravlja reorganizacija komunal-

nih služb, Kovinar naj bi se reorganiziral kot delniška družba, ostaja pa problem komunale. Razmišljamo, da bi na področju komunalnih dejavnosti nastalo javno podjetje, kjer bi občina in davkoplačevalci lahko uveljavili svoj interes. Enako je pri vodi, ki naj bi se delila na profitni in na javni del in prav to je razlog, da smo se odločili za reorganizacijo komunalne službe.«

V zadnjem času pa se pojavila še ena zanimiva ideja: da bi skupaj z inkubatorjem za ustanavljanje novih podjetij Injesom ustanovili podjetniško informacijski center, kjer bi bodoči podjetniki ali interesi dobili vse informacije, ki bi si jih želeli. To pobudo je treba le podpreti, kajti težave jeseniškega gospodarstva so danes že tolikšne, da bodo sčasoma popolnoma nepremagljive, če se takoj ne začnejo prizadevanja za odpiranje novih delovnih mest. Železarna je odpuščala in bo odpuščala še precej delavcev, veliko podjetij je v ogromnih likvidnostnih težavah, precej jih je šlo v stečaj ali pa jih stečaj še čaka. Kam torej, če ne v svo vno v ponudbo prostora in v široko in vsestransko podporo in v usposabljanje vseh, ki bi radi odšli na »svoje«, pa si ne upajo ali nimajo nobenih informacij, kako in kje začeti... ● D. Sedej

KERN

KOZMETIČNI SALON IN SAVNA
KERN MARTA KOROŠKA 5 64000 KRANJ
TEL (064) 23-650 (HOTEL CREINA)

KOVINAR JESENICE

Sp. Plavž 6
64270 Jesenice

objavlja prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

- silos za cement 50 t
- silos za cement 30 t
- betonski mešalec 500 l
- mehanična lopata
- transportni polž
- traktor TORPEDO T X 55 A
- prikolica - cisterna 4200 l

Ogled je mogoč vsak dan od 7. do 15. ure na sedežu podjetja, vse ostale informacije pa lahko dobite po tel. številki 81-850 int. 14. Prodajamo po načelu "ogledano - kupljeno". Prometni davek plača kupec.

Vračanje krivično odvzetega premoženja (I)

Država je po vojni (ali že prej) na različne načine posegla v zasebno lastnino

Gora predpisov, ki je omogočala podržavljenje

Med državljanji, ki so na lanskih spomladanskih volitvah volili Demos, so najbolj nestrpni in nezadovoljni z učinkovitostjo nove vlade tisti, ki že precej nestrpno čakajo, kdaj bo oblast izpolnila predvolilno obljubo in jim vrnila premoženje, podržavljeno z agrarno reformo, nacionalizacijo in zaplembami.

Kranj, 1. februarja - Kdaj bo Demosova koalicija dejansko lahko izpolnila predvolilno obljubo, je zelo težko odgovoriti. Osnutek zakona o denacionalizaciji je sicer pripravljen, skupščinske "lastninske komisije" (za denacionalizacijo, za preobrazbo družbene in zadržne lastnine, za celovito proučitev okoliščin in pojavov oškodovanja družbenega premoženja) so ga na petkovi skupni seji že dobile, izvršni svet pa ga še ni obravnaval. Ker gre za zelo zahtevno nalogo in tudi za izjemno občutljivo vprašanje, je v skupščinski razpravi pričakovati obsežno in dolgotrajno razpravo, tudi zato, ker imajo stranke vladajoče Demosove koalicije in opozicijske stranke zelo različna stališča. Mnenje dr. Jožeta Mencingerja, podpredsednika slovenske vlade, ki je na petkovi skupni seji skupščinskih "lastninskih komisij" dejal, da ne pričakuje, da bi bil zakon sprejet prej kot v enem letu, se ob tem zdi kar realno.

Zanimanje za denacionalizacijo je precejšnje: nekateri upajo, da bodo tisto, kar jim je bilo nasilno odvzeto, dobili nazaj, drugi so v strahu, da denacionalizacija ne bi povzročila novih krivic, tretji razmišljajo o tem, kaj denacionalizacija pomeni za gospodarsko učinkovitost, četrti se ubadajo z vprašanjem, koliko sporov bo vrnilo premoženje povzročilo med sicer precej prepirljivimi Slovenci... V Gorenjskem glasuhomo v nekaj nadaljevanjih pisali o tovrstni problematiki: začenjamo z "goro" predpisov, ki so bili podlaga za podržavljanje premoženja, nadaljevali pa bomo z nekaterimi odprtimi vprašanji pri proučevanju pravnih in materialnih možnosti za vračanje premoženja, s stališči skupščinskih "lastninskih komisij"...

Agrarna reforma

Agrarna reforma se je v Sloveniji uresničevala predvsem na podlagi zveznih in republiških zakonov o agrarni reformi in kolonizaciji. Na osnovi teh zakonov so bila razlaščena veleposestva, zemljiška posestva bank, podjetij, delniških družb in drugih zasebnih pravnih oseb, posestva cerkva, samostanov in drugih ustanov, posestva, ki so med vojno iz kakršnegakoli razloga ostala brez lastnika in pravnega naslednika, presežek zemljiških posestev nekmetov, ki niso bili veleposestniki, in presežek kmečkih posestev. Veleposestnikom so pod posebnimi pogoji pustili razen hiše za stanovanje (za hiše se niso šteli dvorci in gradovi) še pet hektarov obdelovalne zemlje in del gospodarskih stavb, bankam, podjetjem, delniškim družbam in drugim zasebnikom le del zemljišča, ki jim je bil potreben za industrijske, gradbene, znanstvene, kulturne in druge namene; cerkvam, samostanom in verskim ustanovam deset hektarov njiv, travnikov, vrtov, sadovnjakov in gozdov, večjim pa do 30 hektarov obdelovalne zemlje in do 30 hektarov gozda. Nekmetom, ki sicer niso bili veleposestniki, vendar so zemljo obdelovali z najeto delovno silo ali so jo dali v zakup, so razlastili ves presežek nad tremi hektari kmetijske zemlje oziroma nad petimi hektari gozdov, kmetom pa vse nad 45 hektari skupne površine kmetijske zemlje in gozdov. Razlaščeno premoženje je prešlo v zemljiški sklad, v ta sklad pa so prešla tudi zemljiška posestva nemške države in njenih državljanov ter pripadnikov nemške narodnosti, ki so bila zaplenjena po odloku AVNOJ-a iz 1944 leta, posestva narodnih sovražnikov in zemlja, ki jo je država izločila iz svoje lastnine za dodelitev siromašnim kmetom in borcem.

Zakon o razlastitvi posestev, ki jih obdelujejo koloni in viničarji, je brez odškodnine razlastil zemljiška posestva nekmetov (zemljo, stavbe, naprave, inventar, vinske kleti itd.), ki so izkoriščali zemljo po kolonijah in viničarjih. Zakon o kmetijskem zemljiškem skladu splošnega ljudskega premoženja in o dodeljevanju zemlje kmetijskim organizacijam, ki ga je vlada sprejela 1953. leta, je bil podlaga za t.i. drugo agrarno reformo, po kateri je postala splošno ljudsko premoženje obdelovalna zemlja kmetov iznad zemljiškega maksimuma deset hektarov. Kmetje naj bi za odvzeto zemljo dobili odškodnino, oblast pa naj bi jo plačevala dvajset let. Zakon o agrarnih skupnostih (1947) je razlastil vse premoženje agrarnih skupnosti (podobčin, vasi, srenj, sosesk) in za splošno ljudsko premoženje razglasil tudi pravice do pašne, lesa, gozdnih pridelkov in podobno. S tovrstnim

premoženjem (in pravicami) so upravljali krajevni ljudski odbori, zakon, ki je bil sprejet kasneje, 1965. leta, pa je to premoženje dodelil kmetijskim in gozdarskim organizacijam ter državnim organom.

Omeniti velja še dva zakona: zakon o izkoriščanju kmetijskega zemljišča in zakon o kmetijskih zemljiščih, ki sta predstavljal pravno osnovo za množične arondacije kmetijskih zemljišč v času od 1957. do 1967. leta. Čeprav bi morali kmetom dati nadomestna zemljišča, so dobili le odškodnino v denarju, ki pa je bila tako skromna, da je mnogi niso hoteli prevzeti. Odškodnino so pustili na sodnem nalogu, po desetih letih pa je postala družbena lastnina.

Nacionalizacija

Prva nacionalizacija se je začela 1946. leta s sprejetjem zakona o nacionalizaciji zasebnih gospodarskih podjetij, po katerem so bila v 42 gospodarskih panogah nacionalizirana vsa državno in republiško pomembna zasebna gospodarska podjetja, ne le stavbe, stroji in drugo premoženje, ampak tudi patenti, licence, služnosti, rudniške pravice, znamke, modeli... Podlaga za drugi del prve nacionalizacije je bil zakon o spremembah in dopolnitvah zakona iz 1946. leta, ki ga je oblast sprejela 1948. leta, in je razlastil kreditna podjetja in zavarovalnice, rudnike, elektrarne, ladje nad določeno nosilnostjo, bolnice, javna kopališča, zdravilišča, tiskarne, kino, gledališča, trgovska skladišča, industrijska, trgovska, prevozna, gradbena podjetja in hotelle... S posebno uredbo so nacionalizirali tudi vse nepremičnine tujih državljanov na območju cone B.

Druga nacionalizacija je bila 1958. leta in je zajela najemne stanovanjske hiše, najemne poslovne stavbe in gradbena zemljišča v mestih in naseljih mestnega značaja (med drugim tudi poslovne prostore v zasebnih stanovanjskih hišah, zasebne poslovne stavbe, ki so bile namenjene za gospodarske, upravne, prosvetne, kulturne, zdravstvene in druge dejavnosti, "presežek" nad dvema zasebnima stanovanjema...) Za nacionalizirano hišo ali posamezni del hiše, za poslovne zgradbe, poslovni prostor ali stanovanjsko hišo, v kateri so bili poslovni prostori, pa tudi za nacionalizirana nezazidana gradbena zemljišča naj bi prejšnji lastniki dobili odškodnino, ki bi se izplačevala petdeset let v letnih obrokih, od 1. januarja 1959 dalje. Če "pravila igre" še veljajo, potem bi morali nekateri razlaščenci še danes prejemati odškodnino.

Zaplembe

Zaplembe so bile predvsem stranske kazni v kazenskih postopkih, izvajale pa so se tudi v upravnih postopkih. Med drugo svetovno vojno so s popolnimi ali delnimi zaplembami premoženja kaznovali zlasti tiste, ki so sodelovali z okupatorjem ali so se kako drugače prekršili zoper narodnoosvobodilno gibanje. Zaplembo so že 1942. leta uvedli Fočanski predpisi, v Sloveniji pa je istega leta izšel odlok Osvobodilne fronte, ki je omogočil zaplembo premoženja tujih in tudi slovenskih veleposestnikov, pomagačev okupatorja. Odlok so najbolj "občutili" na Došenjskem, kjer so zemljo nekaterih graščin razdelili okoli-

škim kmetom. Narodnoosvobodilni svet je septembra 1943. leta tudi izdal odlok, po katerem so brez odškodnine razlastili italijanske veleposestnike na Primorskem, za zemljo nemških Kočevarjev pa je OF sprejela poseben odlok.

Na podlagi odloka AVNOJ-a iz 1944. leta in kasneje sprejetega zakona je prešlo v last Jugoslavije in v splošno ljudsko premoženje vse premoženje oseb nemške narodnosti (ne glede na državljanstvo), tudi tistih, ki so med okupacijo samo izjavili, da so nemške narodnosti, čeprav to niso bili (izjeme so bili tisti, ki so sodelovali s partizani; tisti, ki so se poročili z Jugoslovancem (Jugoslovanko) in se niso pregrešili zoper NOB, itd.), nadalje - premoženje nemškega rajha in njegovih državljanov na območju Jugoslavije, vse premoženje vojnih zločincev in njihovih pomagačev.

Zakon, ki je izšel kmalu po koncu vojne, je odvzel državljanstvo oficirjem in podoficirjem bivše jugoslovanske vojske, ki so odklonili, da bi se vrnili v domovino in so prostovoljno ostali v tujini, pripadnikom raznih protinarodnih političnih organizacij in vojaških enot, ki so služile okupatorju, vsem, ki so pobegnili v tujino po osvoboditvi... Izguba državljanstva je po tem zakonu pomenila tudi zaplembo celotnega premoženja.

Slovenska revolucionarna oblast je po vojni ustanovila posebna sodišča, ki so po določilih zakona po vsem slovenskem ozemlju sodila zločine in prestopke zoper slovensko narodno čast. Med prestopke in zločine so šteli politično, gospodarsko, kulturno, umetniško, propagandno sodelovanje z okupatorjem ali domačimi izdajalci, prijateljske stike s pripadniki okupatorske vojske in oblasti, delovanje na odgovornih mestih 1941. leta, ko je Jugoslavija priznala kapitulacijo... Sodišča so poleg kazni izgube narodne časti ter lahkega in težkega prisilnega dela izrekale tudi kazen popolne ali delne zaplembe premoženja.

Na koncu omenimo še zakon o konfiskaciji imovine, ki je izšel 1945. leta. Po tem zakonu je prešlo v državno last premoženje tistih vojnih zločincev in narodnih sovražnikov, ki so bili med vojno ustreljeni, ubiti, so umrli ali zbežali, pa jim imovina ni bila zaplenjena ali je bila zaplenjena le delno. Domneva se, da je bilo tako zaplenjeno tudi premoženje ustreljenih, umrlih in pobeglih, ki niso bili vojni zločinci ali narodni izdajalci.

Drugi načini

Navedli smo le najpomembnejše zakone in odloke, ki so bili osnova za podržavljanje, načini pa so bili tudi drugi. Omenimo le nekatere! Ustavni zakon iz 1953. leta je v Jugoslaviji ukinil zadržno lastnino. Lastnina, ki je nastala iz sredstev združnikov, je postala družbena lastnina, odtujena drugim in zadržnikom. Zakon o odkupu zasebnih lekarn, sprejet 1949. leta, je preklkal vsa dovoljenja za javne lekarne in omogočil državi, da odkupi vsa zdravila, opremo in ostali material, ki je bil v zasebnih lekarnah. Lastniki lekarn, mlajši od 60 let, so se po odkupu lekarn morali zaposliti v državnih lekarnah. Zasebno premoženje je prehajalo v državno lastnino tudi na podlagi darilnih pogodb, ki so sicer formalnopravno veljavne, vendar so bile sklenjene pod prisilo ali grožnjo. Za podržavljenje premoženja se lahko šteje tudi vojna odškodnina, ki je bila državi plačana, ne pa tudi oškodovanecem. Veliko je bilo tudi ropov in tatvin, odvzema premoženja brez pravne osnove, za katerim so "stali" s svojim vplivom oblastniki ali njihovi aktivisti. ● C. Zaplotnik

Leto velikih sprememb?

Kako velike spremembe se obetajo v kmetijstvu, kaže že to, da se za (nadaljnjo) skupščinsko obravnavo pripravljajo številni zakoni, ki neposredno ali posredno zadevajo življenje in delo na kmetijah. Osnutek zakona o zadržugah je slovenska skupščina že sprejela, pričakovati je bilo že predlog zakona in odločanje v skupščini, vendar se zdi, da kmetijsko-gozdarsko ministrstvo čaka s predlogom zakona predvsem zato, da bi načela in merila za vračanje zadržnega premoženja uskladilo z določbami zakona o denacionalizaciji. Osnutek zakona, ki naj bi omogočal vračanje premoženja, podržavljenega z agrarno reformo in nacionalizacijo ali odvzetega z zaplembami ali kako drugače, je že zagledal "luč sveta": v petek so ga dobili člani skupščinskih "lastninskih komisij". Kmetje pa tudi drugi, ki so občutili posledice poseganja države v lastninske odnose, si od zakona veliko obetajo. Kako tudi ne! Če bo Demosova koalicija izpolnila predvolilne obljube, se bo marsikater gorenjska kmetija gospodarsko okreplila, morebiti katera celo tako, da sama ne bo zmogla vsega postoriti in bo (tako kot nekdanj) potrebovala "hlapca in dekla".

Nova davčna zakonodaja že velja, za kmeta se ni veliko spremenilo. Novo je predvsem to, da bo davek, ki ga bo kmet tako kot doslej plačeval štirikrat na leto od katastrskega dohodka, le akontacija za dohodnino. Kar zadeva gozdarstvo, je osnutek sprememb sedanega zakona o gozdovih že pripravljen. Tisti, ki so ga že videli, z njim niso posebej zadovoljni, še zlasti jih moti, da se odvečna gozdarska "birokracija" prenaša z gozdnih gospodarstev na republiko. Sicer pa tudi kmetje o nekaterih gozdarskih vprašanjih niso povsem enotni: medtem ko večina soglaša, da bi poleg davka na promet z lesom imeli še davek od hektara gozda, pa iz drugih koncev Slovenije, z Goriškega, na primer, poročajo, da naj davek plačujejo le tisti, ki sekajo, prodajajo in imajo od gozda koristi. Tudi glede obveznega odkazila so mnenja deljena: večina mu nasprotuje, peščica pa brani gozdarje in pravi, da gre za strokovni ukrep in da ga je treba ohraniti. Kako se bo o tem odločil parlament, je težko napovedati, mogoče pa je ugibati in se vprašati, kdo bo nagnil tehtnico na to ali ono stran: bodo to Zeleni, morda zbor združenega dela, v katerem Demos nima večine...

Novosti se obetajo tudi v lovstvu. Bo divjad spet dobila znanega lastnika: bodo ob tem, ko bo lastnik znan, tudi kmetje lažje in hitreje prišli do pravične odškodnine, ki jo divjad povzroča na kmetijskih zemljiščih in v gozdovih - sta vprašanja, ki se med drugim zastavljata ob težah za pripravo novega zakona o lovstvu.

CZ

Iz (kmetijske) preteklosti

V Žabnici so se lotili "velikega dela"

V Kmetijsko delovni zadrugi Žabnica so se v začetku petdesetih let lotili "velike akcije" - arondacije kmetijske zemlje. Čeprav je oblast razlašala, da gre "za velik in pomemben korak k naprednejšemu gospodarjenju", "za borbo z zaostalostjo" in "za revolucijo na vasi", kmetje niso bili najbolj navdušeni - ne nad zadrugo in ne nad arondacijo. "S skupnim obdelovanjem ni nič. Prvo leto smo bili organizirani po skupinah, pa največkrat še ob osmih ali devetih nismo vedeli, kaj naj bi kdo delal. Začeli smo spet vsak po svoje in na svojem...", je dejal eden od žabniških kmetov in poudaril, da zemlja na Sorškem polju ni primerna za skupno obdelavo in da so za to možnosti v Ukrajini ali v Banatu, kjer ni treba toliko gnojiti. Čeprav so oblastniki kmalu spoznali, da bo kmete težko ločiti od lastnine in da bi tudi vsak žabniški kmet najraje imel vse svoje - svoj hlev, svojo živino in svoj traktor, so bili prepričani v uspeh kolektivizacije in arondacije. "Trda bo," so govorili. "Se se bodo tolkli, niso naganjali z informirojevci, kakor se je to zgodilo oni večer v gostilni. Toda pot, ki so si jo začrtali naši narodi, se iz dneva v dan spreminja v stvarnost. Tudi, ko so delavci prevzemali tovarne, so naši sovražniki govorili, da ne bodo sposobni voditi tovarn itd. Danes pa so umolkni, ker so jih zasuli plazovi uspehov. Tudi na področju kmetijstva bo prišlo do tega. In nekoč bodo žabniški zadržniki lahko ponosni in dajali zgled ostalim po Sloveniji, ker bodo med prvimi, ki se bodo lotili tako velikega dela, kot je arondacija," je razlagal "jasnovid".

Namesto komentarja: ko je zmanjkalo velikih besed in nestvarnih iluzij, so žabniški kmetje nabavili vsak svoj traktor, zgradili (obnovili) vsak svoj hlev in v svoj hlev privezali svojo živino... Tisti "nekoč", ko bodo žabniški zadržniki lahko ponosni, je že tu - le da niso ponosni na kmetijsko delovno zadrugo in na posledice neumne politike, ampak na svoje kmetije in na rezultate svojih rok.

GORENJSKI GLAS

več kot 60 let

Starosvetne šege, navade in modrosti

Svečnica - važen vremenski dan

Svečnica (2. februar) ni znana samo po šegah in navadah (svečniško koledovanje, valjanje sveč itd.), ampak je tudi pomemben vremenski dan. Splošno je znano, da na svečnico "pride medved iz brloga vremena pogledat: če je megleno, ostane zunaj; če pa sonce sije, še enkrat zaspi". Na Gorenjskem tudi pravijo, da če na svečnico prej od strehe kane kakor od sveče, medved zunaj ostane, sicer pa se vrne v brlog. Ponekod prerokujejo tudi brez medveda in pravijo: "če bo svečnica zelena, bo cvetna nedelja snežena"; pa tudi: "kolikor dni pred svečnico ptiči žgolijo, toliko dni po svečnici molčijo". V Poljanski dolini, na primer, prerokujejo po vremenu na svečnico tudi letino in zatirjajo: "svečanov dež pride po češnje in rž".

No, letos je bilo na svečnico lepo vreme! Ste že ugotovili, kakšna bo letina, kakšna cvetna nedelja...?

Pust, pust,
krivih ust...

Krhki flancati

Potrebujemo 60 dkg bele moke (pol naj bo ostre), sol, pol zavitka pecilnega praška, 8 dkg sladkorja v prahu, 5 rumenjakov, približno 2 del kisle smetane, 2 žlici ruma, sok polovice limone ali belo vino; maščobo za cvrtje, sladkor za posipanje.
Iz naštetih sestavin zamesimo mehkejšo testo in ga pustimo počivati pol ure. Nato testo razvaljamo, s koleščkom zrežemo pravkotnike, vanje napravimo nekaj zareze, prepletamo in ocvremo v vroči maščobi. Se vroče potresemo s sladkorjem v prahu.

Ocvirkovica ali špehovka

Testo napravimo kot za potice. Potrebujemo 60 dkg bele moke, kvasec iz 3 do 4 dkg svežega kvasa, 2 žlici mlačnega mleka, 2 žlici moke in 1 žličko sladkorja, 1 rumenjaka, 5 dkg kuhanega masla ali 7 do 8 dkg margarine ali prav toliko masti ter 2,5 do 3 dl mleka.
Nadev: 1/2 kg ocvirkov, na kolesca narezana suha klobasa.
Moko pokrijemo in postavimo na toplo. Medtem postavimo kvasec: kvas zdrobimo, prilijemo mleko, dodamo moko in sladkor, zmešamo in postavimo na toplo. Ko vzhaja, penasto umešamo maščobo in rumenjake ali cela jajca. Mleko pogrejem, da je mlačno, ga osolimo in dodamo pripravljenu mešanju. Mleka ne primešamo vsega, nekaj ga prihranimo in ga po potrebi pozneje dodajamo. Iz vzhajane kvasa, moke in pripravljene tekočine zamesimo ne pregosto testo, ki ga na drobno stepamo s kuhalnico tako dolgo, da se loči od posode. Testo pokrijemo in ga denem vzhajat na toplo. Ko naraste za dvakratno količino, ga razvaljamo za prst na debelo in nadevamo.
Ocvirke segrejem in z njimi enakomerno namažemo testo. Potresemo narezano klobaso. Ocvirkovico zvijemo v potico in denemo v namazan, z drobtinami potresen model. Postavimo vzhajat na toplo. Vzhajano namažemo povrhu z mastjo in denemo v pečico. Pečica naj bo precej topla. Pečemo približno eno uro. Ponudimo še toplo, je pa dobra tudi mrzla ocvirkovica.

Kvašeni flancati

Potrebujemo kvasec iz 3 dkg kvasa, 4 žlice mlačnega mleka in žličke sladkorja, malo soli, žlico surovega ali kuhanega masla, 65 do

70 dkg moke, 2 jajci, približno 1/2 l mlačnega mleka, olje za cvrenje, sladkor za posipanje.

Najprej postavimo kvas. V mleku razžvrkljamo jajci, dodamo sladkor, sol, maslo in nazadnje še vzhajan kvas ter z moko zamesimo testo, ki ga dobro stepemo s kuhalnico, da se loči od posode. Pokritega postavimo na toplo, da vzhaja. Vzhajane razvaljamo za 1/2 cm na debelo in izrežemo 10 cm široke in 14 cm dolge krpe. Vanje naredimo 2 do 4 zareze in jih med seboj prepletamo. Flancate ocvremo v olju in še tople potresemo s sladkorjem.

Krofi

Nekajkrat smo vam tule že napisali, kako naredimo dobre pustne krofe. Enim gospodinjam se posrečijo, drugim spet ne in potem čisto same "pogruntajo" svoj recept.
No pa tokrat poskusimo še Oetkerjeve krofe.

500 g mehke bele moke presejemo v skledo za mešanje, jo skrbno zmešamo z 1 vrečko suhega kvasa Digo in ji dodamo še 30 g sladkorja, 1 vrečko vanilijevega sladkorja, 1 zravnano žličko soli, 2 jajci, 1 rumenjaka, 125 ml (1/8 l) mlačnega mleka in 100 g stopljenega in ohlajenega masla ali margarine.

Vse sestavine pregnetemo z gnetilnima kavljema ročnega mešalnika, najprej pri najnižjem in zatem pri najvišjem številu vrtljajev, da dobimo gladko testo. Če se lep, mu dodamo še malo moke (a ne preveč, da ostane mehko).

Dobljeno testo postavimo na toplo za toliko časa, da vidno naraste, nato pa ga pri najvišjem številu vrtljajev znova dobro pregnetemo in razvaljamo približno 1/2 cm debelo. Z okroglim modelčkom (premer približno 7 cm) izrežemo okrogle pogačice, premažemo polovico pogačic ob robu na tanko z beljakom, damo na sredino malo marmelade, položimo nanje preostale pogačice in dobro stisnemo robove. Zatem postavimo krofe na toplo, kjer naj vzhajajo, da vidno narastejo.

V kozici razgrejemo maščobo za cvrenje, ocvremo v njej krofe z obeh strani, jih poberemo s penovko na cedilnik, da se odtečejo, nato pa jih potresemo s sladkorjem.

Kotiček za sladkorno bolne

Krhki flancati kot cvet ali rožice

Sestavine za 4 osebe: 20 dag moke, 15 dag masla (ali margarine), sol, 2 rumenjaka, 1 žlička sladila Natreen, 1 žlica kisle smetane, 1 žlica limoninega soka, 1 žlica belega vina, 1 žlička ruma, olje za cvrenje.

Iz vseh sestavin na hitro zamesimo testo v obliki hlebčka, ki naj v hladilniku počiva 30 do 40 minut.

Testo razvaljamo na debelino 2 mm in z modeli izrežemo različne oblike. Oblike cvetov izrežemo s kolescem. V sredini jih premažemo z jajcem in položimo enega na drugega. Stisnemo jih samo v sredini in v olju previdno ocvremo. Ocvrte položimo na serviete, da se maščoba odcedi. Rožice bodo še lepše, če jih okrasimo z jagodami, višnjami ali z drugim sadjem.

1 porcija vsebuje 2348 KJ ali 550 kcal. Prihranek kalorij z narejenom porciji: 805 KJ (190 kcal).

In še to: *Nekatere bralke ste spraševale kje dobiti knjižico z Natreen recepti. Kranjska Živila so se pozanimala zanjo in te dni jo boste lahko dobili v njihovi samopostrežbi na Zlatem polju.*

MODA

Resice, resice...

No, tole sicer niso resice, ampak kar velike rese. Moda jih prinaša in ujele so se tudi v fine volnene mohairje, ki so jih nalašč za to zimo pri Suknu izdelali za zimska oblačila. Gre za volnene jope posebne sorte, nepodložene, ki jih oblečemo po smučanju, za prosti čas, mladi pa bodo verjetno še raje posegli po priljubljenih pončih, ki se prav tako končujejo z resami. Pri Suknu so jih tokrat že kar ukrojili in boste tako jope kot ponče lahko kar oblekle. Za tiste, ki pa rade same šivajo, so pripravili blago z resami na metre in preskrbeli tudi kroje, da si boste jopo ali pončo same ukrojile in sešile. Kje vse boste nosile rese bo torej vaša stvar. Na sejmu mode so suknove modne kreatorke pokazale tudi torbico, okrašeno z resami in kombinacijo gladkega in kara blaga. V kranjski prodajalni Sukna smo v petek izvedeli, da še tisto uro pričakujejo iz tovarne blaga za jope

in ponče v sedmih (!) modnih barvah. Kdor je bil na sejmu mode v Ljubljani, jih je lahko videl. Ena lepša kot druga. Zagotovo pa vam bodo najbolj všeč rdeča, rumena, violet... In še to: če niste ne za jopo ne za pončo, se odločite za ruto. Imenitno se bo podala na plašč, jakno, ali pa pod ovrtnik. Rese pa morajo gledati ven! ● D. Dolenc - Foto: J. Cigler

Čaj ob petih

Šipkov čaj z vinom

(za 4 osebe)

3 vrečke Podravka šipkovega čaja, 6-8 dl vode, 3 dl črnega vina, 1 limona, 8 klinčkov, sladkor v kockah

Filtrske vrečke prelježe v vročo vodo in pokrito pustite stati približno 10 minut. Vrečke nato poberite in dolijte pogreto vino (vina ne smete kuhati).

Ponudite s kockami sladkorja in limoninimi rezinami, ki ste jih prebodli s po dvema klinčkoma.

Iščemo dobre, prijazne učitelje

Helena Križaj

Njeni učenci so nas povabili na obisk s prijaznim pisemcem. "Odkar je na naši šoli, imamo prav njo in njen zemljepis najraje", so med drugim zapisali. Helena Križaj je prišla na osnovno šolo Matija Valjavca v Preddvoru pred dobrimi osmimi leti neposredno s študija na Pedagoški akademiji. Prva leta je poleg zemljepisa učila še zgodovino in spoznavanje družbe. Pravi, da je njena prva naloga otroke čimveč naučiti. V veliko pomoč pri spoznavanju metod poučevanja in nabiranju prakse ji je bila že akademija, tako da ji z delom v razredu ni bilo težko začeti.

Otroci imajo radi pošten, odkrit odnos s strani učitelja, radi vidijo, da se nekak spusti na njihov nivo, da jih poslušajo in da se od njih tudi učijo. Z njimi se je treba veliko pogovarjati, razumeti njihove probleme, v vsakem iskati tisto dobro in med njimi ne delati razlik. Ni se jim težko približati, saj so še zelo iskreni, pristni in nepokvarjeni. Res pa je treba vzpostaviti red in disciplino, da se lahko dela. Tudi spoštovanje do učitelja mora biti in kljub prisrčnim odnosom jih vendarle ne kaže pustiti preblizu. Potrebna je prava mera v vsem.

Pri njenih urah zemljepisa učenci radi veliko rišejo, še raje

poslušajo pripovedovanje z njenih potepanj po svetu, najraje pa bi videli, da bi z njimi še in še hodila v naravo in na izlete. Nekaj možnosti imajo sedmošolci pri izbirnem predmetu turizem, ki ga Helena Križaj tudi uspešno vodi.

Res sem za delo dobila že precej pohval, a vendar, če nekaj delaš z veseljem, mora biti dobro. Lepo je delati z mladimi in mislim, da je to lep poklic. Dolejšje še nisem bila razočarana, čeprav je včasih, posebej kadar sem preobremenjena, tudi težko. Takrat misel na to, da bi vse skupaj pustila, odženejo prijete doživljanja. Dober občutek je, če osnovnošolec na valeti, ko je pravzaprav že vsega konec, reče: "Hvala, ker ste me toliko naučili!" Helena Križaj pravi, da mora človek imeti rad svoj poklic in ga ne le opravljati, na primer zaradi denarja. Z mladostnim optimizmom in elanom ter vedrino, ki jo kar izžareva, ni čudno, da ji gre to dobro od rok. ● T. J., foto: J. Cigler

Vabimo učence, nekdanje učence in starše učencev, pišite in predlagajte, koga naj predstavimo v rubriki Iščemo dobre, prijazne učitelje.

IZ ŠOLSkih KLOPI

Muca

Pri nas imamo muco, na soncu rada spi, veselo zamijavka, ko kje zagleda me. Rada pije mleko, še rajši je meso, za miško hitro skoči, če le zagleda jo. Se s psičkom ne razume, nagaja rada mu, če ji je za petami, brž smukne na drevo. Če le mi čas dopušča, se rada z njo igram, zato pa muco svoje nikomur jaz ne dam. Tina Bergant, 4. r. OŠ Korkra

Vsaka domovina ima svoje nebo

Slonim na ograji in opazujem pokrajino pred seboj. Čutim se neboljeno v tej neizmerni planjavi, pa vendar sem delček vsega tega, drobcen delček narave, manjši kot proton v atomu. Toda oblikujem to naravo, dajem ji svoj pečat, kot ga daje proton celotnemu atomu. Ljubim to deželo, ki se razprostira pred menoj. Ljubim jo v vsej njeni raznosterosti. Ljubim jo, ker tukaj živijo moji ljudje. Preprosti in svoji preprostosti. Govorijo moj jezik, po njih se pretaka naša kri, kri, ki oblikuje vse to, kar je in kar je kdaj bilo. Ljubim to naše nebo, simbol vsega svobodnega. Preliva se v tisočerihih modrih odtentkih, le na obzorju se razprostira konček zarje, rdeče kot kri. Nebo, ti nema pričati tisočletne zgodovine kratke svobode in težkega jarma, povej mi, se bliža boj za našo deželo, naš jezik? Bo zopet moril brat brata?

Ali je dobra knjiga res zlata?

Za marsikoga je. Za tiste, ki radi berejo, je dobra knjiga res zlata. Obogati jim besedni zaklad in še mnogo drugega. Ko ti berejo knjigo, se vanjo poglabijo, kot bi se potopili globoko v vodo. Stvari, ki so okoli njih, jih ne zanimajo. Zanje je takrat važna le ena stvar - knjiga. V njej preberejo vse, ne izpustijo niti ene besede. Boštjan Eržen, 7. c r. OŠ Lucijana Seljaka Kranj

Noč

Noč. Tiha in spokojna. Le čas jo gloda. A ona čaka. Čaka, da se zdani. Izgine. Brez sledi. Odšla je. Več je ni. Vstane dan. Nov in svež... Mojca Špan, 8. b r. OŠ bratov Žvan Gorje

Povem ti, nebo, četudi bo boj in čeprav bo zarja na obzorju še tako žarela, bomo mi ostali trdni, neizprosni, jekleni, kadar treba bo braniti časti in pravde naši deželi, našim ljudem. (Tugomer)

Misli mi zdrami veselo ščebetanje ptic. Ali vedo, da letijo nad mojo deželo? Ali vedo, da ravno tako, kakor one svobodne ljubijo svobodne višave, tudi jaz svobodna ljubim svobodno zemljo?

Odgovarja mi razburjen ščebet... Vedo, vedo... Helga Dobrin, 8. a r. OŠ heroja Grajzerja Tržič

ŠELE PO SVOJI SMRTI UVIDI MOJ NAROD, KAJ SEM STORIL ZANJE. FRANCE PREŠEREN

Povodni mož

Kako dolgočasna je ta slovenščina! Že neštetokrat smo prebrali Urško. Kar na spanje mi gre. Nenadoma se znajdem na bregu Ljubljanice. Pri trobenti skoraj nimam pojma, kam naj piham, a vseeno kar igram. Glas prihaja sam od sebe. Tam na drugem koncu stopi mlado dekle. Ne vem, kdo sicer je, a vidim, da je zelo lepa. Še vedno ne umaknem oči z nje. Po obleki lahko sklepam, da sem nekje v preteklosti. Kmalu pri Urški zagledam - koga? Našega največjega pesnika - niste uganili - Prešerna. Vendar je tudi njemu, kot drugim, dala košarico. Ko to vidim, se mi je skoraj zaletelo. Premišlujem, kje sem. K Urški pristopi urejen mladenič in takoj ugotovim, kje sem. Saj sem vendar v pesmi POVODNI MOŽ! Sklepam, da bosta zdaj, zdaj zaplesala. In res, zavrtela sta se kot vrtavka, vedno bliže vodi. Sklenem, da bom kaj ukrenil, vendar se ne morem niti premakniti. To pomeni, da ne morem narediti ničesar, kar ni v pesmi. Saj bi bil že tako prepozen. Vrtna se ravno čez rob. Trobenta kar sama od sebe neha igrati. Kmalu od iskrivih plešalcev ostane le še vrtnec. Kako čudno! Pa nisem mogel pomagati. Naenkrat zaslišim: "Primož, beri naprej!" Kaj! Saj sem ravnokar gledal v Ljubljano in bil globoko zamišljen. Sedaj naj pa vem, kje smo. Pred sabo opazim berilo. Mislim, da sem le z mislimi opazoval Urškino smrt. Na, zdaj pa imam še cvek bom dobil. Tovarišica že drži žepno redovalnico. Začenem kar nekaj govoriti o Urški. Tovarišica me začudeno gleda. Na srečo se ni zgodilo nič hudega. In vse to le zaradi našega največjega pesnika Franceta Prešerna! ● Primož Lipar, 7. b r. OŠ Matije Valjavca Preddvor

Torek, 5. februarja 1991

Izkušnje waldorfske šole primerne tudi za nas

Spodbujajo ustvarjalnost otrok

Privrženci waldorfske pedagogike so imeli tudi letos priložnost prisluhniti seminarju profesorjev waldorfske šole, ki ga je januarja v Ljubljani priredilo društvo Kortina. TATJANA ŠTULAR, učiteljica prvega razreda podružnične šole Lucijana Seljaka na Orehku, je s strani našega časopisa že lani predstavila javnosti svoje vtise o tej ustvarjalni in svobodoljubni šoli, letos pa skuša nekatere njene elemente uvajati tudi v pouk.

Tudi letos je seminar waldorfske pedagogike vodil tamkajšnji profesor, sicer pa glasbeni strokovnjak gospod Findeisen, navzoča je bila tudi evritmistka Margit Wagner, ki že 25 let poučuje v waldorfski šoli. Glavna tema je bilo 12 čutil v razvoju pedagogike.

»Zanimiv je bil začetek seminarja,« je razlagala Tatjana Štular. »Prvega dne nas je gospod Findeisen pozval, naj nam predstavimo vsak udeleženc seminarja pove, kakšne izkušnje, pričakovanja in težave imamo v pedagoškem poklicu. Slišali smo številne izjave, od tega, da je v naših razredih preveč učencev (v waldorfski šoli pa si želijo razredov z večjim številom učencev), do ukinitve vzgojnih predmetov v naših šolskih programih in podobnega. Ko smo vsi povedali, kar nam je ležalo na duši, kakšno šolo imamo in kakšno si želimo, je izjavil: Takole pa so videti naše pedagoške konference. Vsi povedo svoje misli do konca, ne pa da si skacemo v besedo, se pripravimo, zadnje besedo pa ima vodja konference, udeleženci pa gredo narazen nedorečenih misli in navadno še skregani. Pri njih so pedagoške konference izmenjave mnenj, čutiti je sovočje misli, čeprav seveda pride tudi do trenj. Toda njihova tedenska srečanja dajo vsakomur čutiti, da je pomemben, da se mu pri slušanju, obvladajo umetnost kulturnega pogovaranja. Človek je enostranski, toda to enostranskost znajo uporabiti za razvoj mnogostranskega človeka. Naš šolski zakon bi tudi nam moral dati možnost to razvijati.

Kontrast temu pa je bil večer z našim šolskim ministrom dr. Venceljem, tip pedagoške konference, kakršno poznamo pri nas. Ministru smo na primer predlagali, da se v novi zakon vnese možnost izbire svobodne šole, vendar smo našli na komentar, kje bomo vzeli denar, kajti pri denarju se vse ustavi.

Tema o 12 čutilih je bila hudo zahtevna. V waldorfski šoli poleg nam znanih petih čutil (menda se kot šesto priznava še čutilo ravnotežja) poznajo še čutilo volje, čutilo za življenje, čutilo lastnega jaza, čutilo misli... Čut tipa na primer vzpostavlja za povezanost z zunanjim svetom. Če bi vzgojitelj vedel, koliko je v volni, ljubju ali kakem drugem naravnem materialu stika s svetom, ne bi otroku nikdar dal plastične igrače. Ali denimo čut za besedo: vsi smo se prijeli za grlo in on je nekaj

zavpil. Dobili smo občutek, da z njim vred govormo. Če govorim s hripavim glasom, imamo z njim vred občutek, da smo hripavi, če z nežnim, to tudi nas "ozdravi" hripavosti.

V prvem razredu pri materinem jeziku vzamejo besedo miza in ugotavljajo, kaj ta beseda komu pomeni: pogrnjena miza, lesena miza, štiri noge, rože, in podobno bogatenje besednega zaklada. Kaj vse si predstavljajo pod to besedo, v naši pisavi pa je to videti zelo puho. Na primer prva beseda, ki jo otrok zna, tudi napisati, je mama. Mama, to je tako bogat čustven odnos, z našo pisavo pa je to na tabli videti kot par žic. Otroku se mora narediti razpoka v duši, ker je mama napisano tako, kot če bi napisal dimnik.

Velik vtis na slušatelje seminarja je napravila tudi izkušnja, kako pišejo spričevala. Razrednik, ki vseh 12 let spremlja isti razred (40 otrok), napiše spričevala, ne z ocenami, pač pa z opisnimi mnenji, kje je otrok dosegel pričakovanja, kje jih ni.

Gospod Findeisen, ki je tudi sam razrednik, napiše mnenja za vse v svojem razredu, enako pa tudi za učence, ki jih v višjih razredih uči glasbo (pri nas pišejo karakteristike le razredniki in to za vse predmete, čeprav denimo kot slavist ne veš, kako otrok dela pri likovnem pouku, fiziki ipd). Gospod F. napiše mnenja za 200 učencev, da jih do zaključka leta dokonča, mora začeti okoli velike noči. Za vsakogar spesni tudi izrek, ki je

karakterističen za vsakega otroka. To so novi, originalni izreki, le malo jih je vzetih iz literature in večidel nastanejo v zad-

Tatjana Štular skuša izkušnje waldorfske pedagogike uveljaviti tudi pri pouku. Kako?

»Ta teden sem začela s slikanjem, z modro barvo. Sicer pa uvajam stvari, ki so za naše okolišine dostopne, se pravi, angleščina, pletenje, slikanje na velike formate, naraven odnos do okolja. Po lanskem seminarju waldorfske šole sem se na primer odvadila kričati. V razredu ne zavpijem več, držim se načela - ko se učitelj umiri, se umiri tudi razred. Ta pa je nemiren zaradi slabo sestavljenega urnika, ki ne upošteva človekovega bioritma (telovadba in glasba ne sodita skupaj, temveč izmenjaje intelektualni predmet, potem evritmija ali drugi sproščujoči predmeti). Otroci so zelo dojemljivi za te novosti. Sproščeno uvajam eksperimentalni pouk, toda po počitnicah pojdem z ocenjevanjem, kar bo za otroke precejšen šok.«

nji noči pred koncem šolskega leta.

»Gospodu Vencelju je waldorfski profesor predlagal model slovenske šole. Ko se pri nas rojevajo temelji demokracije, ne moremo dopustiti, da šola vodi država. Šole naj se samo odločajo, na čem bodo gradile svoje pedagoško poslanstvo, na jezikih, vzgojnih predmetih... Delovati bi morali šolski sveti. Treba je vključiti starše. Sveti so koordinatorji med šolami. Pri nas naj bi direktorja šole imenovala občina, da bi politika vplivala na izobraževalni sistem. Gospod Findeisen pa pravi, da šola uspeva šele tedaj, če upravni del šole zraste iz pedagoškega. Tega v prihodnjem šolskem zakonu ni. Šola bi na primer lahko sama izbirala ravnatelja med svojimi ljudmi, druga se odloči, da ga sploh ne bo imela, tretja da ga bo vsako leto menjala. Te možnosti bi morala imeti tudi naša šola. Država sicer drži roko nad principii in delom šole, tudi ji mora pomagati. Minister Vencelj je naše pobude za svobodno šolo razumel, kot da hočemo waldorfsko šolo. Predlagal je iniciativno skupino, ki bo delala na pripravi zakona in to možnost vnesla v osnutek.«

Sicer pa so se slušatelji seminarja veliko ukvarjali tudi z glasbo: pravijo, da če ne znaš do 3. razreda ritmizirati, potem nikoli ne ločiš dela od celote, kasneje tudi ne znaš ulomkov. Učili so se šteti po japonsko, tega se otroci hitro nauče. Ponzarjali so predstavljanje črke s celim telesom, tako usmerjajo razvoj organov. Do 7. leta starosti ne puste otrokom, da berejo in pišejo. Imeli so denimo fantka, ki je v prvem razredu že pisal, bil pa je organsko slabo razvit in močno slabe drže. To so mu popravili s tem, da je s telesom oblikoval črko K, v mogočni drži, ko je predstavljal kralja. Postopoma si je držo popravil. Peli so petglasno - Mozartovo Čarobno piščal. Tokrat so tudi slikali, z njimi je bila učiteljica Branka, prva slovenska diplomantka waldorfske šole, ki je vodila tečaj slikanja in risanja form. Pri likovnem ustvarjanju otrok v nič ne prisiljujejo, ne skicirajo jim na tablo, pač pa jim dajo možnosti ustvarjati, packati, risati, snovati na velike formate, dati poleta otroški fantaziji. Ne odpravljajo pobarvank. Spoštujejo otrokove predstave o tistem, kar je narisal: če reče, da njegova risba predstavlja konja, potem mora biti to tudi za nas konj...

● D. Z. Žlebir, Foto: J. Cigler

Uspehi slovenskega alpinizma

Visoka vrednost v svetu

Ljubljana, 2. februarja - Lani je minilo trideset let od naše prve alpinistične odprave na Himalajo, sicer pa segajo naši obiski tamkajšnjih gora še malo dalj v preteklost. Posebno uspešno je bilo lansko leto, ko je naš alpinizem zavzel sam vrh svetovnega športa. Najzaslužnejšim alpinistom, med katerimi so tudi Gorenjci, so konec januarja podelili priznanja v Cankarjevem domu, na tiskovni konferenci v Planinski zvezi Slovenije pa so večer predstavili tudi letošnje alpinistične cilje.

Kranjčanka Marija Štremfelj je lani kot prva Jugoslovanka stopila na streho sveta - Foto: A. Štremfelj

Slovenski alpinizem, ki ima svoje velike junake že v predvojnem obdobju, je sledil razvoju tega športa v svetu. Ko so bližnja gorstva postala prenizka za vedno višje cilje, so tudi naši alpinisti začeli stopati v svet Himalaje. Sprva so bili njihovi koraki sicer previdni in počasni, toda glede na skromne možnosti v primerjavi s tujci jim je treba priznati dobršno mero samozavesti in smelosti. Kot je na nedavni slovenski od podelitvi priznanj v Cankarjevem domu dejal načelnik komisije za odprave v tuja gorstva Tone Škarja, bodo zgodovinarji in sociologi morali povedati, kako se je tako majhen narod mogel obdržati na neusmiljenem trgu prostora in časa, da je sledil vsem sodobnim tokovom, bil del sodobnega sveta, a hkrati ohranil svoj jezik, kulturo in posebnosti. Odgovoriti bodo tudi morali, kakšna mešanica poguma in previdnosti, moči in šibkosti, zanesenjaštva in preračunljivosti, odpornosti in prilagodljivosti pa odkritosti in zaprtosti je bila potrebna, da smo preživeli kot Slovenci.

Slovenski himalaizem se je začel pravzaprav že v letu 1954 z Bertoncjevimi vzponom v Daulagiriju. Prva naša himalajska odprava leta 1960 sicer ni dosegla načrtovanega sedemtisočaka, vendar se je vzpela na tri stranske vrhove Trisulov in zbrala prve izkušnje. Tudi druga odprava leta 1965 ni povsem uspela na Kangbačenu, kjer pa je opravila prvi pristop na zahodni vrh. Tretja odprava leta 1969 je osvojila drugi in četrti vrh Anapurn, četrta odprava leta 1972 je v deviški južni steni Makaluja odnehala le slabih 300 metrov pod vrhom, peta odprava leta 1974 pa je opravila drugi pristop na Kangbačen. Naslednje leto je bila šesta odprava uspešna na osemtisočaku Makalu. Potlej so se odprave vrstile vse gosteje in segale po vse bolj zahtevnih ciljih. Na najvišji vrh sveta, Everest, sta kot prva Jugoslovana leta 1979 stopila Kranjčana Štremfelj in Zaplotnik.

Vrh upravičuje napore

Številnih poznejših odprav in prvenstvenih vzponov naših alpinistov v Himalaji ni moč na kratko naštet. Gotovo pa je, da so imeli velik odmev v svetu prvenstveni vzponi prek južnih sten Makaluja in Daulagirija, po zahodnem grebenu Everesta, prek severne stene Jannuja in še zlasti prek južne stene Lotseja. Slednji dosežek so na slovenski v Cankarjevem domu razglasili za naš najboljši alpinistični vzpon lani, Tomu Česnu pa so prisodili prvo mesto med alpinisti. Med alpinistkami je bila prva Marija Frantar, druga pa Marija Štremfelj. V športnem plezanju sta si naslova zmagovalcev priborila Miranda Orta in Tadej Slabe.

»Vrednost slovenskega alpinizma v svetovnem športu je gotovo visoka«, je med drugim naglasil na svečanosti Tone Škarja, ki je še ocenil, da seganje na ta vrh upravičuje napore v preteklosti, sedanje žrtvovanje pa utemeljuje uspehe v prihodnosti. Kot je prepričan, se lahko Slovenci še naprej uspešno predstavljamo svetu z alpinizmom, če bo zanj dovolj široko razumevanje; saj če bomo vsi sedeli na tribunah, nas bo premalo za boje v areni. In uresničitev letošnjih alpinističnih načrtov bo resnično boj za visoke cilje! Izpolnili naj bi jih kar na osmih odpravah, od katerih bo največja krenila proti Kangčendzengi že marca 1991. ● Stojan Sajc

Muzejska dejavnost se je združila

Jeseniški muzeji pod eno streho

Jesenice, 4. februarja - Na Jesenicah so se odločili, da muzejsko dejavnost združijo pod eno streho. Do ustanovitve se muzej imenuje Muzej Jesenice v ustanavljanju. Sredstva zagotavlja občina na podlagi predloženih programov dela.

Že nekaj let so na Jesenicah razmišljali, da bi ustanovili občinsko muzejsko organizacijo in tako združili vse muzejske dejavnosti in tudi tiste, ki se tako ali drugače ukvarjajo z varovanjem kulturne dediščine. Tudi izvršni svet se je s tem strinjal in obenem posredoval skupščini elaborat s predlogom, da ga sprejme.

Delegati so pobudo sprejeli, kajti v jeseniški občini po izidu zakona o naravni in kulturni

dediščini ni bilo strokovne organizacije, ki bi delovala v skladu z zakonom. Na Jesenicah imajo dovolj muzejskega gradiva, tako v Tehniškem muzeju, kjer je kar 4750 predmetov ali enot, od zgodovine železarstva do orožja in arheološke zbirke, zgodovine delavskega gibanja, paleontološke zbirke z 970 enotami in objektov kot so Ruardova graščina, Marijina cerkev, kasarna, mlin in ostanke fužin, plavž...Nadalje je v

Mojstrani Triglavski muzej z gradivom iz zgodovine planinstva triglavskega območja, zbirka v Liznjekovi hiši v Kranjski gori, Finžgarjeva hiša v Doslóvčah, Prešernova hiša, Ajdna. Zbirko bogati skupaj 7213 enot, dopolnjujejo pa jo še privatne zbirke.

Na Jesenicah ocenjujejo, da bi za ustanovitev muzeja imeli dovolj prostorskih možnosti, z ustanovitvijo pa bi morali zaposliti takoj ravnatelja, dva kustosa in dokumentalista - knjižničarja in administratorko. Muzejsko dejavnost v občini so doslej financirali iz proračuna,

Zelezarna Tehniški muzej, Planinsko društvo Dovje - Mojstrana pa Triglavsko muzejsko zbirko. Ocenjujejo, da ne bi bistveno povečali sredstev za muzejsko dejavnost, prišlo bi le do prerazporeditve sredstev v okviru finančnega načrta kulturne dejavnosti.

Do ustanovitve se muzej imenuje Muzej Jesenice v ustanavljanju, ustanovitelj Muzeja Jesenice pa je Občina Jesenice. Kot organ upravljanja Muzeja Jesenice se oblikuje svet, sredstva pa zagotavlja v svojem proračunu Občina Jesenice na osnovi predloženih programov dela. ● D. Sedej

Albin Štern, mladi kranjski motociklist Za dirkanje je potrebno veliko volje

Čeprav je sezona za motociklistični šport še precej daleč, imajo naši najboljši dirkači kar precej opravil s pripravami motorjev, iskanjem sponzorjev in organizacijskimi zadevami. Lani so nas v državnem prvenstvu zelo uspešno zastopali kar štirje Gorenjci, med njimi tudi 22 letni Kranjčan Albin Štern, ki je v kategoriji 125 ccm poleg 6. mesta za pokal Jugoslavije, osvojil odlično 3. mesto v pokalu Alpe Adria. Albin se je z dirkanjem resneje začel ukvarjati pred šestimi leti, zmagal pa je že na svoji prvi dirki za državno prvenstvo v kategoriji 50 ccm junior.

Kaj te je pravzaprav napeljal k dirkanju?

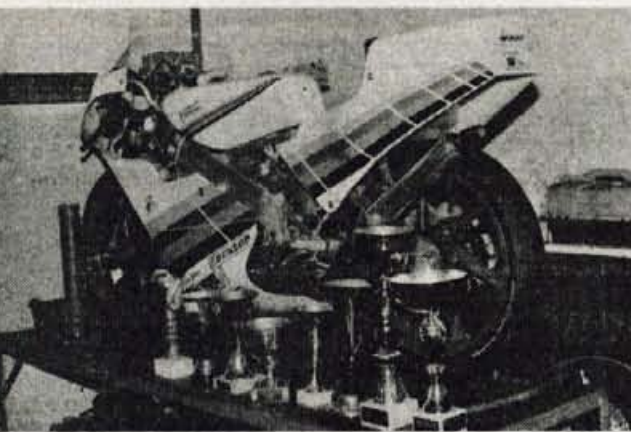
Ko sem še hodil v višje razrede osnovne šole niti nisem hotel slišati za motor. Z dirkanjem se je najprej hotel ukvarjati moj starejši brat, vendar pa mu starši tega niso dovolili. Začel sem tako, da sem pomagal Janezu Pintarju pri pripravi motorja, potem pa me je potegnilo. Začel sem v juniorski kategoriji do 50 ccm. To mi je dalo precej volje za vnaprej. Z bratom sva takrat doma sama izdelala tri motocikle, razen motorja. V sezoni leta 1986 sem tekmoval v odprti kategoriji 50 ccm in takrat sem tudi osvojil naslov republiškega in tudi državnega prvaka. Ko začneš dirkati, je dobro, če ti nekdo stoji ob strani, pri meni je bil to Janez Pintar.

Motociklizem najbrž ni ravno poceni šport. Kolikšna sredstva si moral vložiti, da si sploh lahko začel dirkati?

V razredu 125 ccm, v katerem sem vozil minulo sezono sem za motor odšel 13.000 mark, to pa še zdaleč niso vsi stroški. Potrebno je nabaviti še dva para koles in gume za celo sezono dirk in treningov, ter nekatere dele, ki jih je treba med sezono menjati. Ocenjujem, da me je lanska sezona, ko sem vozil tudi na dveh dirkah za evropsko prvenstvo, stala okoli 50.000 mark. Nekaj malega sem dobil od sponzorjev, vse ostalo pa sem si moral prislužiti sam. Če ne bi imel veselja, tega ne bi zmoget.

Preseliva se od denarne plati na samo dirkanje. Ali imaš pred dirko kdaj tremo, ali te je celo kdaj strah nevarnosti tega športa?

Sam strahu ali treme pred dirko ne poznam. Opažam pa to pri nekaterih drugih tekmovalcih. Nekateri doživijo kakšen grd padec in to se jim pozna na naslednjih treningih in dirkah. Če pozorno opazuješ njihovo početje, vidiš, da je slabši kot pred padcem. Potem traja nekaj časa, da pridobijo nazaj rutino in zaupanje v motor. Čeprav sem že nekajkrat tudi sam hudo padel, se mi to kasneje ni poznalo. Glede nevarnosti pa menim, da obstaja tudi pri drugih športih, recimo pri smučanju. Malokdaj se nesreče zgodijo zaradi napak dirkačev, pogosteje gre za napake organizatorjev. Nasplošno bi rekel, da dirkanje ni nevaren šport, ker vozijo samo profesionalci.

Mogoče še nekaj besed o tvojih načrtih za letošnjo sezono?

Rad bi čimveč nastopal na dirkah evropskega prvenstva, ki so za vsakega dirkača velika izkušnja. Veliko bo odvisno od sponzorjev. Trenutno se pogovarjam z avtokleparjem Ahčinom in z Renduličem, da bom videl, koliko bo sploh denarja. Veliko je storjeno že s tem, da imam že skoraj pripravljen motor, nekaj pa bo treba še urediti. Glede državnega prvenstva upam, da se bom uvrstil nekje v vrhu, upam pa tudi, da se bom na dirki za evropsko prvenstvo na Grobniku uvrstil med prvih dvajset, kar bi bil že velik uspeh. ● M. Gregorič, foto: Katja Premru

Mali nogomet

Kranj — V nedeljo, 27. 1., se je v športni dvorani na Planini končala zimska liga malega nogometa 1990/91. Nastopilo je 56 ekip in to 12 v veteranski in 44 v mlajši kategoriji.

Med veterani je bila najboljša ekipa Ljubljanske banke, ki je v tekmi za prvo mesto premagala ZTKO Kranj s 4 : 1. Tretji je bil Ikos, ki je premagal Kmetijstvo Kepic 2 : 1.

V mlajši kategoriji so bili prvi Marakuja, ki so v finalu pregamali Erotiko s 2 : 1, v tekmi za tretje mesto pa je Piccerija Orly premagala mladince Britofa 3 : 1.

Najboljša strelca sta bila pri veteranih Rade Radosavljevič (LB) in pri mladih Edo Krnič (Marakuja) - mladi; najboljša vratarja pa Janez Valant (ZTKO) in Matjaž Likar (Marakuja), najbolj simpatična Jože Rastihar (Ikos) in Brano Božorič (Erotika), najstarejši igralec pa je bil Branko Polak (ZTKO).

Občinska šahovska liga

Kranj — Kranj razpisuje občinsko šahovsko ligo za člane. Za ekipo nastopajo štirje tekmovalci. Prijave se zbirajo na naslov: ZTKO Partizanska 37 Kranj ali tel.: 21-176, gospod Milan Čadež vsak delavnik od 7. - 9. ure do 11. 2. 1991.

J. Marinček

Škofjeločani so srebrni Nataši pripravili prisrčen sprejem

Še bomo zmagovali

V nedeljo zvečer so številni ljubitelji smučanja iz Škofje Loke in okolice na Mestnem trgu pozdravili del naše ženske smučarske reprezentance, posebno domačinko Natašo Bokal, ki je iz svetovnega prvenstva prinesla srebrno slalomsko medaljo.

Škofja Loka, 3. februarja - Ko so pred tremi tedni na škofjeloškem "placu" domači ljubitelji smučanja in Turistično društvo pripravili prvi sprejem za slalomsko zmagovalko in srebrno veleslalomistko kranjskogorske Zlate lisice je Nataša Bokal obljubila, da jim bo prvo tako veselje pripravila spet po vrnitvi iz Salzburg - Hintreglema. Obljubo je držala tako Nataša, ki je z odličnim nastopom Jugoslaviji prisučala srebrno medaljo, pa tudi Škofjeločani, ki so se kljub mrzlem nedeljskem večeru še bolj množično kot pred tremi tedni zbrali, da bi pozdravili junakinjo belih strmin. Na čelu s škofjeloškim županom Petrom Hawlino in predsednikom škofjeloškega smučarskega kluba Alpetour Matjažem Hafnerjem, so ji zaželeli veliko uspehov na preostalih letošnjih tekmovanjih in olimpijskih igrah prihodje leto.

Sicer pa je bila minula nedelja pomemben dan za naše tekmovalno smučanje. Na zadnji tekmi svetovnega prvenstva so mladi tekmovalci dokazali, da so vse bliže svetovnemu vrhu. V veleslalomu je bil mladi Mitja Kunc odličen šeti, zelo dober dvanajsti je bil Gregor Grile, pa tudi Jure Košir je dokazal, da naša moška reprezentanca dobro dela in da bodo v prihodnjih letih naši smučarji še mešali štrne najboljšim. Tako je celotno svetovno prvenstvo za našo smučarico minilo nad pričakovanji, saj so domov prinesli medaljo, pa tudi dobre uvrstitve smučark in smučarjev, ki nas bodo na naslednjih tekmah prav gotovo še razveseljevali.

Takole pa je naša najboljša smučarka, triindvajsetletna Na-

Nataša Bokal s srebrno medaljo iz svetovnega prvenstva.

taša Bokal, razmišljala po nedeljskem sprejemu v Škofji Loki: "Na svetovno prvenstvo sem šla z namenom, da osvojim eno od medalj. To mi je uspelo, čeprav v veleslalomu

nisem naredila tistega kar sem pričakovala. Delni vzrok je prav gotovo tudi ta, da sta bili tekmi ena za drugo in po slalomski tekmi sem bila v cilju še do večera v pancirjih. V soboto sem bila tako precej utrujena in nisem odpejala tako kot znam in bi lahko. Tudi ostale - na primer Vreni Schneider, ni-

Takole je Nataša odprla šampanjec in poškopila najbližje. Škofjeločani so jo pozdravili s stiskali rok in marsikomu se je utrnila solza sreče. Ker pa ima škofjeloški smučarski klub Alpetour vrsto mladih perspektivnih tekmovalcev so ob sprejemu najbolj odmevale besede: Še bomo zmagovali! Kaj let Nataša, nato pa njene naslednice in nasledniki.

Na škofjeloškem Mestnem trgu so domači smučarski delavci in Turistično društvo srebrni Nataši pripravili prisrčen sprejem na katerem se je zbralo več kot dva tisoč Ločanov. Prisrčno so ji stiskali roko in marsikomu se je utrnila solza sreče. Ker pa ima škofjeloški smučarski klub Alpetour vrsto mladih perspektivnih tekmovalcev so ob sprejemu najbolj odmevale besede: Še bomo zmagovali! Kaj let Nataša, nato pa njene naslednice in nasledniki.

so mogle v soboto pokazati vsega kar znajo zaradi naporenega prejšnjega dneva, ko smo morale biti najboljše na smučišču ves dan. Letos me čaka še pet veleslalomskih in dve slalomski tekmi za svetovni pokal. Upam, da bo šlo v veleslalomu tako kot doslej. Zaenkrat sem v skupni uvrstitvi tretja. Moj cilj pa je, da bi bila med prvimi petimi. Nobene možnosti za visoko skupno uvrstitev pa nimam v slalomu, saj sem prevečkrat odstopila. Upam pa, da se bom na preostalih dveh tekmah uvrstila med prve tri."

Trener naše ženske reprezentance Jože Drobnič pa je dejal: "Dekleta bodo prosta samo en dan, nato pa bodo FIS tekme doma. Osmega februarja odpotujemo na veleslalom svetovni pokal za katerega ne vemo kje bo. Nato bodo glavna prvenstva od štirinajstega do dvajsetega februarja, sledi trening, tretjega marca pa najbrž cela ekipa, vseh pet tekmovalk, odpotuje v Ameriko, kjer se nadaljuje svetovni pokal." ● V. Stanovnik, Slike: J. Cigler

Tek treh dežel

Kranjska Gora - V nedeljo, 17. februarja bo že tradicionalni Tek treh dežel, ki ga organizirajo Turistično društvo Kranjska Gora, Rateče in Trbiž ter organizacijski komite SKI Tour - 3 Podkloster. Štart smučarskega teka bo ob 9.30 uri izza hotela Kompas v Kranjski Gori, proga pa bo nadalje potekala proti Ratečam, čez jugoslovansko-italijansko mejo mimo Bele Peči, pred Trbižem bo zavila proti avstrijski meji do vasi Selče nad Podkloštom na Koroškem, kjer bo tudi cilj. Vsak udeleženec, ki bo na cilj prišel v najmanj štirih urah in pol, bo tudi uvrščen. Vsi udeleženci Tek treh dežel boste štartne številke lahko dvignili pred štartom in sicer od 8.00 do 9.15 v pisarni Tek treh dežel v osnovni šoli Kranjska Gora. Za tek se lahko prijavite do 10. februarja osebno v prostorih Turističnega društva, štartnino (250 din) pa lahko plačate tudi s pošto nakaznico na naslov TD Kranjska gora, Tičarjeva 2, 64280 Kranjska gora. Vsak udeleženec bo prejel značko Tek treh dežel, diplomu, vrečo za obleko in okrepcilo, v štartnino pa so tudi všteti stroški za avtobusni prevoz na relaciji Podkloster - Trbiž - Kranjska Gora ter prevoz garderobe iz Kranjske Gore v Podkloster. S seboj ne pozabite vzeti tudi potnega lista. Vse dodatne informacije lahko dobite v TD Kranjska Gora ali po telefonu (064) 88 - 768. ● I. K.

Člansko prvenstvo Gorenjske v šahu

Na gorenjskem članskem šahovskem prvenstvu sta bili odigrani četrto in peto kolo.

Rezultati 4. kola: Sušnik - Drinovec 1 : 0, Hribar - Jeraj remi, Dimitrijevič - Savovič remi, Marušič - Simončič 0 : 1, Kokošar - Pazlar 1 : 0, Golja - Bajd 1 : 0, Nonne - Rogelj 0 : 1, Planinšek - Ivanovič 1 : 0.

Rezultati 5. kola: Hribar - Sušnik 0 : 1, Drinovec - Jeraj remi, Savovič - Kokošar 0 : 1, Simončič - Golja 1 : 0, Rogelj - Dimitrijevič 1 : 0, Planinšek - Marušič 0 : 1, Pazlar - Nonne 1 : 0, Bajd - Ivanovič 1 : 0.

Stanje po 5. kolu: 1. Sušnik (4.5) 2.-5. Jeraj, Drinovec, Kokošar, Simončič (3.5), 6. Rogelj (3), 7.-10. Hribar, Marušič, Savovič, Pazlar (2.5), 11.-13. Dimitrijevič, Golja, Bajd (2), 14. Planinšek (1.5), 15. Nonne (1), 16. Ivanovič (0).

Pari 6. kola: Sušnik - Kokošar, Simončič - Drinovec, Jeraj - Rogelj, Marušič - Hribar, Pazlar - Savovič, Golja - Planinšek, Nonne - Bajd, Ivanovič - Dimitrijevič.

V soboto, 9. 2. 1991 bo ob 9. uri na Osnovni šoli Lucijan Seljak v Stražišču šahovsko prvenstvo občine Kranj za mlajše pionirje in pionirke. Sodeluje lahko po 5 učencev in učenek iz vske šole v kranjski občini.

A. Drinovec

Kurirski smuk v Javorniškem rovtu

Jesenice - Krajevna organizacija zveze borcev Javornik - Koroška Bela in občinska borčevska organizacija Jesenice organizirata v nedeljo, 10. februarja tradicionalni Kurirski smuk, ki se bo začel ob 9.30 uri na Pristavi v Javorniškem rovtu. Tekmovalo se bo v treh kategorijah in sicer v prvi osnovnošolski, v drugi krajni Karavanških občin nad 30 let in v tretji člani borčevskih organizacij. Veleslalomski proga naj bi bila dolga 500 m s 40 m višinske razlike in 10 vratci. Hkrati pa bo tudi tekmovalje v smučarskih tekih, kjer bodo tekmovalci razdeljeni v pet starostnih skupin. Pismene prijave pošljite do petka, 8. februarja na naslov: Organizacijski odbor, Cesta B. Kidriča 37, 64270 Jesenice. Borci NOV pa se lahko prijavite tudi preko svojih občinskih organizacij. ● I. K.

Tržiški šport v letu 1990

Najuspešnejši alpinisti in skakalci

Tržič, 25. januarja — Vsako leto se najboljši tržiški športniki, predstavniki klubov in društven in najbolj zagnani telesnokulturni delavci zbirajo na novoletnem srečanju.

Predsednik skupščine in IO Športne zveze Tržič Janez Kikel je v uvodu srečanja najprej na kratko povzel športni utrip 1990 leta in dejal, da med panogami, ki imajo status tekmovalnega in vrhunškega športa zadovoljivo delajo v Smučarskem klubu, kjer imajo kljub težavam še vedno pet reprezentantov med alpinisti in sedem med skakalci. Rokometarji se nekako ne morejo potegniti iz krize, zastavljeno načrtano delo z mladimi s profesionalnim trenerjem in močnim strokovnim štabom pa vzbuja upanje. Med individualnimi športi je v Tržiču prav gotovo v ospredju alpinizem, kjer ni moč prezreti drugega osemstočaka Jožeta Rozmana v Himalaji, številnih težkih smeri klasičnih alpinistov ter velikih uspehov mladih prostih plezalcev, ki vse bolj uveljavljajo. Izjemno lepe uspehe za tržiške razmere dosegajo tudi kegljači in balinarji, sploh pa sta to panogi, ki imata tudi največje število res dobro organiziranih rekreativcev. Prav tako močno razviti rekreativni duh med atleti in še posebej tekači, kjer veljajo omeniti uspeh tržiške reprezentance na krosu Dela v Velenju, kjer je bila tretja. Ta trend visokih uvrstitev te ekipe traja že vse od leta 1980. od krosa v Radovljici.

Kot je dejal predsednik Janez Kikel, se dobro dela tudi v SSD in posameznih manjših klubih po krajevnih skupnostih, kjer pripravljajo številna uspešna tekmovanja z množično udeležbo tekmovalcev v vseh panogah.

Za dolgoletno delo na športnem področju so prejeli najvišja občinska priznanja, Bloudkove značke - zlato Karel Stucin, za več kot 30 letno aktivno športno udejstvovanje v rokometu, nogometu in alpskem smučanju, kjer je aktiven še danes, srebrni Franc Nunar za svoj prispevek k razvoju kegljaškega športa v Tržiču in Peter Meglič za pomoč pri razvoju in uveljavljanju šahovske igre v občini in tudi v regiji. Vse tri značke je prejela ekipa, ki jo sestavljajo: Viktor Jekovec za delo z mladimi smučarji in skakalci, Janez Ude za delo v smučarskem športu in pri organizaciji tradicionalnega Bergantovega memorijala kot avtor ideje o teku pripadnikov TO in Janez Primožič za delo in predsednikovanje v TVD Partizan Krize.

Poleg njih so podelili še vsakoletna priznanja športnikom za njihove tekmovalne dosežke v letu 1990. Ta so prejeli: Vojko Lapanec, Primož Jazbec, Maja Škerjanc, Izidor Jerman in Andrej Jerman (alpski smučanje), Dejan Jekovec, Robi Meglič, Franci Jekovec, Janja Mohorič, Matjaž Stegnar, Jaka Grosar in Klemen Eržen (vsi smučarski skoki), Andreja Grašič in Tomaž Globočnik (tek na smučeh), Jure Studen (kolesarstvo), Jože Rozman, Aljaž Anderle in Slavko Rožič (alpinizem), Boštjan Vizjak in Grega Spendov (sankanje), Matjaž Hafner in Saša Ličen (rokomet), Cveto Zalokar (kegljanje), Anica Jerman (letika), Jože Bohinc, Milena Dolžič (športnika rekreativca) in Anja Rener in Tina Kramarič (športnika SSD).

Onesnaženost zraka v Sloveniji

Zaskrbljujoče razmere terjajo ukrepe

Ljubljana, 1. februarja - Član slovenskega predsedstva in predsednik Zelenih Slovenije dr. Dušan Plut je zaradi kritične onesnaženosti zraka v vrsti slovenskih mest sklical sestanek s predstavniki več občin. Ob osvetlitvi vzrokov za probleme so skupaj z delavci sekretariata za varstvo okolja in energetiko ter strokovnih institucij, Petrola in Kurivoprodaje, iskali možne ukrepe za izboljšanje razmer. Nujno bo strožje kaznovanje kršilcev in osveščanje porabnikov goriv, obenem pa trdnije energetske načrtovanje z ustreznimi cenovno politiko.

»V slovenskem predsedstvu se želimo seznaniti s konkretnimi problemi nekaterih mest v zvezi z onesnaževanjem zraka, da bi se lažje dogovorili o potrebnih ukrepih za izboljšanje trenutnih razmer. Ne delamo si utvar, da bo moč onesnaženost zraka odpraviti v kratkem, vseeno pa si moramo natočiti čiste vize in ugotoviti, kaj se narediti takoj,« je v uvodu sestanka naglasil dr. Dušan Plut. Kot je zbrane seznanil dipl. ing. Dušan Hrček iz Hidrometeorološkega zavoda Slovenije, podatke o onesnaženosti zraka zagotavlja mreža merilnih mest, ki pokriva okrog 50 krajev v Sloveniji. Povečini merijo vsebnost žveplovega dvokida in dima v zraku, v osmih krajih pa tudi kislost padavin in prashatne delce. S sodobno mrežo avtomatskih postaj v krajih s slabim zrakom zbirajo vsake pol ure podatke o onesnaženosti. Mejne vrednosti že več tednov presegajo v posameznih krajih, poprečne dnevalne in maksimalne urne koncentracije pa so narasle zlasti konec januarja. Letošnje razmere glede preseganja dovolje-

V kako onesnaženem okolju živimo, opozarjajo tudi tile podatki! Na 1 kvadratni meter tal v Sloveniji padejo na leto 3 grami žvepla, v zrak pa ga izpustimo še enkrat toliko, to je 6 gramov, za kar je v največji meri kriva šoštanjska termoelektrarna. S to izkaznico ne moremo v Evropo!

nih količin onesnaženosti izgledajo še bolj akutne, ker od avgusta 1990 naprej velja nov odlok o onesnaženosti zraka z nižjimi mejnimi vrednostmi imisij od poprejšnjih.

Izboljšanje ni odvisno le od občin

Predsednik škofjeloškega izvršnega sveta Vinko Demšar je kot prvi vprašal, zakaj ni povsod avtomatskih postaj za

stalno spremljanje onesnaženosti zraka in zakaj ni tudi podatkov o onesnaženosti zraka na Gorenjskem. Zatem, ko je v odgovoru inž. Hrčka zvedel, da za postavitev dragih postaj v mreži ANAS ni dovolj denarja, podatke iz drugih pa ni moč zbrati in obdelati tako hitro, je udeležence sestanka seznanil s prizadevanji za izboljšanje zraka v škofjeloški občini. Kot je dejal, se je njihov izvršni svet že zavzel za uporabo kvalitetnejšega premoga, po njegovi oceni pa bi morali prepovedati kurjenje s premogom v vseh krajih, ki so bogati z lesom. Odločili so se tudi za nadaljnjo plinifikacijo, vendar bi morali spodbuditi interes za priključevanje na omrežje s primerno ceno plina. K izboljšanju zraka naj bi pripomogel tudi strožji nadzor nad emisijami, posredno pa bo veliko odvisno od odstranitve prometnega zamaška v centru mesta z obvoznico za Poljansko dolino. Spomnil je še na dolžnost, da občina izdelala celovit sanacijski program; pri tem gotovo ni v pomoč pomanjkanje zdravstvenih podatkov o škodljivih vplivih livarne v mestnem naselju in nejasnost načrtov o usodi RUŽV.

O položaju v svojih okoljih so se medsebojno informirali tudi predstavniki zasavskih občin, Novega mesta, Ljubljane, Celja ter Šaleške in Mežiške doline. Ocenili so, da izboljšanje razmer ni odvisno le od občin, ampak še veliko bolj od reševanja perečih problemov z odločitvami v republiki. Kot je dejal namestnik republiškega sekretarja za energetiko Srečko Kokalj, se s Svetovno banko dogovarjajo o 150 milijonih

DĚM posojila za hitrejšo plinifikacijo Maribora, Domžal in Kranja. Mitja Bricelj iz republiškega sekretariata za varstvo okolja pa je naštel, da bodo ekološki dinar usmerili zlasti v preventivo, podpirali bodo toplotifikacijo in plinifikacijo, predlagali bodo tisočkratno povečanje kazni za onesnaževalce, zavzeli pa se bodo tudi za prepoved prodaje avtomobilov brez katalizatorjev. S projektom za enotno ravnanje z odpadki bodo rešili tudi problem sežiganja odpadkov v eni centralni napravi.

Na sestanku so predstavili nekatere koristne zamisli, med katere gotovo sodi načrtovano formiranje službe za energetske svetovanje pri strojni fakulteti. Predstavniki te ustanove je predlagal, naj bi posodobili dimnikarsko službo s strokovnjaki za nadzor emisij pri izvoru, predstavnik Kurivoprodaje pa je naglasil potrebo po izobraževanju prebivalstva za pravilno uporabo ogrevalnih naprav in primerno izolacijo stavb; učinek prvega bi bil hiter, drugo bi se poznalo na daljši rok. Da bi lažje zadihali vsaj prihodnjo zimo, se bodo udeleženci sestanka letos še srečali in se dogovorili za ukrepanje v prihodnosti. ● Stojan Saje

Streli v naselju

V preteklosti je bilo moč večkrat prebrati ali slišati obtožbe gozdarjev na račun lovcev, da so gozdovi prepolni divjadi, kar je povzročilo več škode na mladih drevescih. In lovci so prav tako vztrajno ponavljali, da se dosledno držijo lovskogojitvenih načrtov, torej, da postrelijo vsako leto predvideno število posameznih vrst divjadi.

Po dogodku, ki sem ga pred nedavnim uzrl na lastne oči - pa tudi slišal na svoja ušesa, bi lahko celo sodil, da je ponekod že na začetku leta lovcev zmanjkalo za uplen dovoljenih gozdnih živali. Kako bi si sicer lahko razlagali, da so nekateri lovci zamenjali lovišča v gozdu s tistimi, ki so kar sredi naselij?

Da, res je, lovci streljajo tudi tam! Neko januarjsko nedeljo sem v bližini hiš najprej slišal pok. Kdo in kaj je streljal, je mojemu pogledu zastiral star skedenj ob poljski poti, na katerem je stal temnosiv golf. Čez kratek čas sem lahko opazil skrtega junaka s povešeno puško v roki, ki se je hip zatem vsedel v avto in odpeljal naprej. Žal sem bil predaleč, da bi lahko s prostim očesom prepoznal osebo ali registracijo vozila. Dogodka ne morem zamolčati, ker ni bil prvi v tej vasi, najbrž pa bi lahko kdo drug opisal take pojave še drugod.

Ne glede na to, kaj je bila tarča "avtomobilskega lovca", bi zanj veljalo preverjanje znanja iz lovskih predpisov. Tisti star izgovor lovcev o nevarnih psih in mačkah izven dvorišč pa tako že poznamo! ● S. Saje

NESREČE

Spet krvava brniška cesta

Na brniški cesti sta se v kratkem času na podoben način zgodili že dve hudi prometni nesreči. Drugo je 1. februarja ob 8.05 povzročil 20-letni voznik opla corse Aleš Može iz Ljubljane, ki je vozil od Sp. Brnika proti Kranju. V blagem desnem ovinku pri priključku lokalne ceste z Zg. Brnika je dohitel avto in ga začel prehitovati. Tedaj je pravilno po svojem voznem pasu iz nasprotne smeri pripeljal s "katrec" Fikret Bešič, roj. 1960, iz Kranja. Može je sicer močno zaviral, kljub temu pa sta vozila silovito trčila. Oba voznika sta bila huje ranjena. Prometni inšpektorji UNZ Kranj bodo za ta del ceste predlagali prepoved prehitovanja. ● Foto: J. Cigler

Zadel pešakinjo

V soboto, 2. februarja, ob 5.45 je Janez Peternej, roj. 1945 iz Podlubnika, z lado peljal proti Titovemu trgu. V bližini stanovanjske hiše 137 je začel prehitovati jugo, ko mu je prišel vstric, pa je z levim sprednjim blatnikom zadel pešakinjo Marijo Klobučar, roj. 1962 iz Veštra, ki je hodila pravilno po levi strani vozišča. Hudo ranjeno Klobučarjevo so odpeljali v UKC.

Izliv jekla v Železarni

V soboto ob 17.58 je talina iz peči v jeseniški Železarni začela iztekati v ponovco. Ko je oteklo 80 ton jekla, je na dnu oziroma na sredini ponovce prišlo do predora, zaradi česar je talina zalila voz za ponovce, ostala pa je odtekla v jamo oziroma v jašek. Talino so ohlajali in gasili domači gasilci. Škoda še ni ugotovljena, namerna krivda pa je izključena. ● H. J.

KRIMINAL

Iz družbene v zasebno firmo

Kranjski kriminalisti so ovadili tožilstvu Dušana J. zaradi kaznivega dejanja zlorabe položaja in pravic odgovorne osebe. Dušan J. je kot komercialist Gorenjskega sejma utemeljeno osumljen, da je podjetjem, ki so sodelovala na lanskem Sejmu civilne zaščite od 5. do 8. junija, v imenu Gorenjskega sejma zaračunal razne storitve, kot postavitev paviljonov in podobno, zaslužek pa spjel na svoj račun v zasebno firmo Gambit d.o.o. v Kranju. S tem je Gorenjski sejem oškodoval za 114.000 dinarjev.

Pijačo prodajal zase

Dejan K., predsednik bivše osnovne organizacije ZSMS Huje, ki se je organizirala kot pravna oseba, je utemeljeno osumljen kaznivega dejanja ponesrebe. Za mladinski klub Turbo v Kranju je Dejan K. z naročilnicami kupoval pri Živilih pijačo in jo prodajal v klubu, izkupiček pa zadržal zase. Na ta način si je na škodo Živil in kluba Turbo prisvojil 28.000 dinarjev.

Zaseženi colt

O tem, da je orožje in strelivo lani postalo eno najdonosnejših tihotapskih poslov, smo že nekolikokrat pisali. Zdaj so prekupevalci "izumili" nov, legalen način uvoza orožja. Ker ima Slovenija glede tega precej stroge zakone, "priseljenci" v naši republiki za krajši čas odjavijo stalno bivališče in se prijavijo v Srbiji, kjer brez posebnih težav dobijo dovoljenje za uvoz in uporabo orožja. Tako je storila tudi "Kranjčanka" L. S., ki so ji pred dnevi na Ljubelju zasegli sicer legalno uvožen revolver colt. Preseneča predvsem to, da si je ženska za "osebno varnost" kupila kilogramsko orožje, v primerjavi s katerim je pištola kriminalistov prava igračka. ● H. J.

Tehnični pregledi tudi v Škofji Loki

Škofja Loka, 7. februarja - Vozniki iz škofjeloške občine bodo poslej lahko opravili redne tehnične preglede in registracije vozil v prostorih Alpetourovih Mehaničnih delavnic na Prati. Občinski izvršni svet je podjetju odobre 250.000 dinarjev šestmesečnega posojila za preureditev poslovnih prostorov, nakup informacijske opreme ter zakup PTT voda. Naložba bo sicer stala približno 700.000 dinarjev. Z rednimi tehničnimi pregledi bodo pri Alpetouru začeli predvidoma marca. ● H. J.

NA SONČNI STRANI ALP

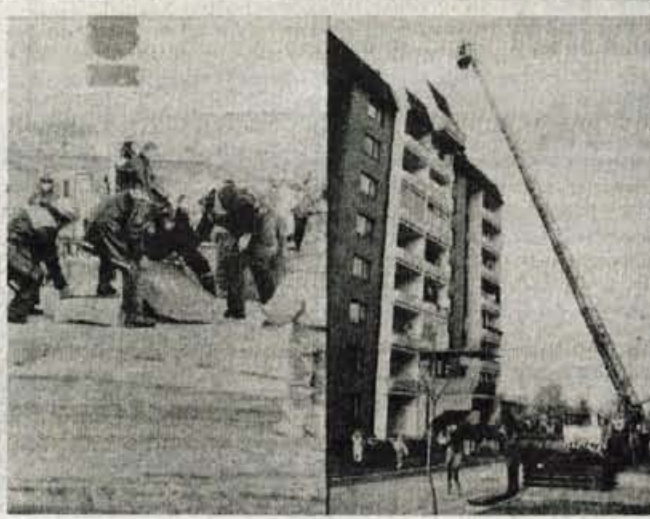
Gozdovi (ni)so smetišča

Kranj, 1. februarja - Dejstvo, da so naši gozdovi najbolj poškodovani v alpskem pasu, bi moralo vplivati na spoštljivejši odnos do gozda v naši okolici. Žal se dogaja prav nasprotno, ugotavljajo kranjski gozdarji, ki imajo podatke o številnih odlagalščih odpadkov po gozdovih. Nerazumljivo je tudi, da so edini čistilci nesnage v gozdu le krokarji.

Zakonski predpisi terjajo od gozdarjev zbiranje odpadkov o negativnih dogajanjih v gozdu. Zato spremljajo rastlinske bolezni, škodljivce dreves, škodo zaradi divjadi, vremenskih nesreč in požarov v gozdu ter tehnološke poškodbe na drevju. Že štiri leta opazujejo v GG Kranj, kot pojasnjuje tamkajšnji referent za gojitev in varstvo gozdov France Polanec, kakšne so obremenitve gozda zaradi človekovega ravnanja. Glede slednjega so svojo pozornost najprej usmerili v gozd na Sorškem polju, ki hrani zaloge podtalnice. V tujini, na primer, v takih gozdovih ne dovolijo dela z mehanizacijo, pri nas pa smo dopustili celo odlaganje raznovrstnih odpadkov v opuščene gramoznice. Tudi grabni v škofjeloški občini skrivajo razno navlako, kar so v preteklosti zabeležili tako v Poljanski kot Selški dolini. Podobna slika je v gozdovih ob Kriškem polju v trziški občini in gozdovih od Lahovč do Britofa v kranjski občini.

Najbolj onesnaženi so robovi gozdov, zaradi odprtosti gozdov s številnimi potmi pa mnogi dovažajo odpadke tudi v notranjost gozda, ugotavlja Marjan Štampihar iz oddelka za gozdnogospodarsko načrtovanje. Kot pripominja, imajo naši ljudje radi lepe in čiste vrtičke, kaj kdo odvzame malo proč od njih, pa jim ni dosti mar. Zato je največ odpadkov in smeti prav v državnih gozdovih, za kar so krivi vsi, od motoriziranih turistov, izletnikov in lastnikov vikendov do obrtnikov, kmetov in celo gozdnih delavcev. Žal se nihče ne zaveda možnih posledic onesnaževanja niti za živa bitja na površju danes niti za tla v gozdu jutri.

Doslej niso zalegla opozorila gozdarjev lastnikom onesnaženih gozdnih parcel in krajevnim skupnostim. Enaka je bila usoda obvestil kranjski občinski skupščini in upravi inšpekcijskih služb. Zato so zaenkrat edini čistilci nesnage v gozdu krokarji. Ali bodo zdržali? ● S. Saje

Gasilci na Planini

Po poskusni vožnji z gasilskim vozilom skozi stari del mesta so kranjski poklicni gasilci pogledali še, kako bi lahko gasili požar in reševali ljudi na Planini. Začeli so na ulici Juleta Gabrovska, kjer sta že ob vstopu njihovega avtu z lestvijo zaprli pot dve betonski oviri. Potem ko so ju ročno odstranili, jim je uspelo s 30-metrsko lestvijo doseči streho bloka (na sliki). Bolj ali manj neuspešni so bili potem tudi pri poskusih dostopov do stanovanj v naslednjih ulicah, kjer so jih ovirale bodisi betonske zapore, previsoki robniki, preozke ulice, drogovi za steganje preprog, parkirani avtomobili ali previsoke zgradbe. Z lestvijo so zaman poskušali doseči najvišje nadstropje v ulici Gorenjskega odreda. Vaja - na srečo je šlo res samo za vajo! - je pokazala na vrsto projektantskih in gradbenih napak v stanovanjskem naselju na Planini. ● H. J., Foto: Jure Cigler

Odslej tudi v Sloveniji

Gozd Martuljek, 31. januarja - Mednarodno policijsko združenje IPA deluje v 52 državah po celem svetu. Zaradi dobrega sodelovanja z avstrijskimi mejnimi organi so bili v začetku leta 1990 v sekcijo IPA za Avstrijo - deželno grupo Koroške prvič sprejeti tudi trije slovenski policaji. To so Boštjan Sladič, Vinko Otovič in Andrej Zemva, pobudniki za ustanovitev slovenske sekcije IPA.

V okviru stikov z avstrijsko sekcijo so stekle priprave za sprejem večjega števila slovenskih policistov v to mednarodno organizacijo. Mednarodni statut IPA namreč omogoča ustanovitev nove sekcije najmanj 20 članom, ki so prej pridruženi drugi sekciji. Zato so januarja letos prvič v Sloveniji organizirali sprejem 16 novih članov v avstrijsko sekcijo IPA. Sprejema v hotelu Špik v Gozd Martuljeku so se udeležili predstavniki varnostnih organov Koroške, Furlanije-Juljske krajine in Slovenije. S tem dejanjem je bil izpolnjen pogoj za ustanovitev samostojne slovenske sekcije IPA, kar naj bi uresničili februarja ali marca. ● Lojze Kerštan

ZOPET NEKAJ NOVEGA

V SEBENJAH PRI TRŽIČU JE ODPRTA NOVA SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA

PRI MATEJU

POSEBNOST PONUDBE: BREZPLAČNA DOSTAVA NA DOM (do 5 km) VSAK DAN SVEŽI ŠAMPINJONI IN DOMAČ KRUH

TRGOVINA PRI MATEJU VAS PRIČAKUJE -

PRIDITE, IZKORISTITE UGODNOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

Expleo G&A

Staneta Žagarja 39, Kranj

RAČUNOVODSKI SERVIS ZAUPAJTE NAM VODENJE POSLOVNIH KNJIG IN IZDELAVO ZAKLJUČNEGA RAČUNA!

Zakaj nam?

Ker vam bomo v našem računovodskem servisu prihranili veliko več denarja, kot pa vas bo stalo plačilo storitev, ki jih bomo opravili za vas!

Zakaj poklicati za zaključni račun že danes? Ker vam do **10. februarja nudimo 10 % popust!** tel.: 24-971 od 10. do 12. in od 17. do 19. ure

MALI OGLASI

☎ 27-960
Cesta JLA 16

APARATI STROJI

Novo 1.200-litrsko, rostfrei, hladilno OMARO, ugodno prodam. ☎ 47-830 986

Prodajni ŠIVALNI STROJ Overlook Brother 760 DE, 4-nitni. ☎ 39-870 1497

Prodajni barvni TV, še v garanciji. Adamovič, Sorlijeva 4, Kranj, ☎ 25-801 1511

Prodajni oljni GORILEC. Trebušak, Moša Pijade 17, Kranj ☎ 1519

Prodajni SKRINJO za sušenje mesa. ☎ 52-051 1546

AVTO ŠOLA
ing. HUMAR

organizira tečaj CESTNOPROMETNIH PREDPISOV v kranjski gimnaziji PRIČETEK TEČAJA BO V PONEDELJEK, 11. 2. OB 18. uri PRAKTIČNA VOŽNJA - TAKOJ NA SODOBNIH VOZILIH R-5 CAMPUS

INFORMACIJE
☎ 11-035

ROBINSON club TRŽIČ
tel.: 52-266

petek, 8. 2. nastop ansambla
sobota 9. 2. pustovanje, bogate nagrade za najboljše maske

ŠUM

Prodajni ROSTILJ za peko odojkov in EXPRESS APARAT za kuhanje kave, 3 ročke, Gagia, Kočevar, Hrušica 58/c, Jesenice 1520

Prodajni AVTORADIO in 4 ZVOČNIKE Galaxis, informacije po ☎337-327, po 16. uri

Prodajni ŠIVALNI STROJ Ruža Best, star 2 leti, še nerabljen. ☎ 621-313 1536

CREINA

VABI NA VESELO PUSTOVANJE

V PETEK, 8. 2., od 21. - 1. v soboto 9. 2. od 21. do 3. ure

Vstopnina v petek 70 din in v soboto 100 din. **IGRA ANSAMBEL OBVEZNA SMER NAJBOLJŠE 3 MASKE BODO NAGRAJENE** Rezervacije in informacije na 23-650.

Prodajni trajno žarečo PEČ, rabljena 1 sezono ali zamenjam za rabljen REGAL. Jožica Miličič, Hraše 10, Lesce 1553

Prodajni samonakladalno PRIKOLICO Sip 15. Peternelj, Globoko 2/a, Radovljica 1562

ŽIVALI

Prodajni 150 kg težkega BIKCA. ☎ 65-107 1427

Prodajni tri male PUJSKE, tri mesece staro TELIČKO in PRAŠIČA za zakol. Česen, Pod slemenom 5, Križe 1498

Prodajni 2 meseca staro TELIČKO frizjko, za nadaljnjo rejo. Janez Jeraj, Valburga 47, Smednik, ☎ 061/627-057 1502

Prodajni lepega piemenskega KOZLA, star 8 mesecev. ☎ 51-050 1504

Prodajni BIKCA simentalca, star 10 tednov. Sebenje 69, Križe, ☎ 58-353 1524

Prodajni tri tedne staro TELIČKO. Sparovec, Zg. Duplje 26 1567

Prodajni KRAVO po teletu. Breznica 18, Žirovnica 1568

STANOVANJA

V opremljeno SOBO, z možnostjo kuhanja, sprejemom sestanovalko. Britof 369, Kranj 1506

Prodajni 4-sobno etažno STANOVANJE + 18 kvad. kleti, kjer je tudi peč za centralno ogevanje. ☎ 621-965, popoldan 1528

Mamica, z dvema otrokoma, nujno išče kakršnokoli STANOVANJE, v območju: Radovljica - Bled - Jesenice. Šifra: SLOVENKA 1530

Prodajni 2-sobno STANOVANJE v Škofji Loki. ☎ 621-451 1548

Rodeo NEWS

DISPLAY
v centru Kranja
Naročila tel.: 35-534

RAZNO PRODAJ

Ugodno prodajni WARTBURG muzina, letnik 1982, registriran oktobra 1991 ter KROMPIR jedilni in semenski, po 3.50 din/kg. ☎ 061/613-305

GRADBENI MATERIAL

Prodajni suh smrekov OPAŽ. Informacije na ☎ 74-336, zvečer 1511

Ugodno prodajni 5 OKEN Kli Lopec, dim. 120 x 120 cm. Zupan, hartov trg 5, Radovljica

Z AKUPUNKTURO DO ZDRAVJA IN VITKOSTI!

Tel.: 25-050

MOTORJI KOLESA

Prodajni APN 6, letnik 1987. ☎ 38-620

POSESTI

Prodajni PARCELO, 870 kvad. m na Javorniškem rovtu - Jesenice, gradbeno dokumentacijo; obkrožen zgrajen do prve plošče. Kočevar, Hrušica 58/c, Jesenice 1511

OBVESTILA

Solidno in po tržnih cenah nudimo vsa SLIKOPLESKARSKA DELA. ☎ 23-143

SEX SHOP

Intima
VIDEOTEKA
TEL: 064/81-296

JESENICE, Titova 18 a

NOVO PRVI NA GORENJSKEM

NOVO ODPRTA TRGOVINA STAVBNEGA POHIŠTVA

V KRANJU

Partizanska 26

Tel.: N. C. (064) 21-232

(obrat Jelovice poleg stadiona)

Del. čas.: od 7. - 15. ure, sreda od 9. - 17. ure, sobota od 7. - 12. ure

JELOVICA JELOVICA

POSEZONSKA RAZPRODAJA

DO **50%**

v prodajalnah Šport, Baby, Pepelka in Na klancu

od 5. do 19. februarja!

Elita

NE DOVOLITE, DA VAM MAJHNI VZROKI UNIČIJO VELIKE STVARI!

Pravočasno se pripravite na gradbeno sezono. V **MERKURJEVIH** prodajalnah smo februarja za 10 % znižali cene večine **GRADBENEGA MATERIALA**.

Znižanje velja pri nakupih nad 500,00 din in sicer za gotovinske nakupe in člane stanovanjskih združenj.

KOLIČINE SO OMEJENE.

Dodatne informacije dobite pri prodajalcih v **MERKURJEVIH** prodajalnah.

-10%

Hitro in kvalitetno Vam IZDELA-MO in MONTIRAMO vseh vrst po-hištva po meri. Informacije na ☎ 83-717 1523
Sprejem naročila za ZIDARSKO - FASADERSKA DELA, kamnite skarpe in keramične obloge. Cene zelo ugodne, kvalitetna in hitra iz-delava. M. Savo, Hraše 10, Lesce 1552

POPRAVLJAM vse vrste hladilnih naprav. Brane Čadež, Poljane 64/a, ☎ 65-817 1558

J & J TV - VIDEO - HI-FI SERVIS Smedniška 80, Kranj. POPRA-VLJAMO vse vrste TV, video in au-dio aparatov. ☎ 39-886 69

SIVALNE STROJE vseh vrst hitro očistim in popravim. Možnost tudi poučevanja o delovanju vašega stroja. Informacije na ☎ 42-805 485

OSTALO

MAŠKERADNE KOSTIME, nove, od 2 do 14 let, po želji z dodatki - lasuljami, prodam - pošijem po pošti. ☎ 061/266-940, od 9. ure dalje 780

MAŠKERADNE KOSTIME, za otro-ke, po 500,00 din, lahko naročite na ☎ 061/448-475 1291

Zasebnik potrebuje POSOJILO - 15.000 DEM, za dobo dveh mese-cev. Nudi 50 odstotne obresti. Ši-fra: GARANCIJA 1514

VIDEOTEKA MAVRICA LAZAR DUŠAN MAVČIČE 59

Del. čas: od 16.30 - 20. ure

Prodajam GOBELIN "Zadnja večer-ja", dim. 160 x 50 cm. Jovič, Na kresu 14, Zeleniki 1528

Prodajam DRVA (hrast). ☎ 622-535 1532

Prodajam GRABLJE, različnih veli-kosti. Za obratom Iskra, Lipnica 1550

Prodajam globok in športni VOZI-ČEK Peg za dvojčke. Ogljed v so-boto in nedeljo. Oman, Zg. Duplje 55 1556

Nove smučarske ČEVLJE Nortika, letošnji model, velikost štev. 9.5, prodam. ☎ 75-838 1559

Odstopim zelo ugoden VRSTNI RED za AMC posodo. Informacije na ☎ 74-370, dopoldan 1563

Prodajam otroški športni VOZIČEK. Branka Julhar, Ul. XXXI. divizije 54, Kranj, ☎ 24-370 1565

POZNAVSTVA

Fant, star 31 let, želi SPOZNATI sebi primerno dekle, za skupno ži-vljenje. Šifra: SPOŠTOVANJE IN LJUBEZEN 1501

Preprost in pošten fant, star 36 let, bi rad po tej poti spoznal . dekle ali mamico, do 35 let. Če si tudi Ti želiš ustvariti topel dom, se mi čimprej oglasi, ne bo ti žal. Šifra: PRIDI K MENI 1531

STAN. OPREMA

Prodajam dva JOGIJA in TROSED, raztegljiv v posteljo, Jola Meblo. ☎ 82-906 1512

Prodajam francosko POSTELJO. ☎ 34-554 1517

Prodajam SEDEŽNO GARNITURO z mizico in PREPROGO, dim. 2 x 3 m. Cena za vse 6.000 DEM. Valter, Kajuhova 44, Bled 1555

VOZILA

Prodajam TOYOTA COROLLA 1.3 HATCHBACK XLI, letnik 1990. Kranj, Golniška 56.

Poceni prodajam dobro ohranjen R-4 GTL, letnik 87. Podlubnik 292, Škofja Loka

Prodajam LADO Riva 1300, stara 2 leti. ☎ 26-449 1499

Prodajam Z 750, letnik 1979. ☎ 061/827-191 1500

WARTBURG karavan, letnik 1988 in Z 101, letnik 1988, prodam ali za-menjam za boljši avto. ☎ 38-948 1503

Prodajam Z 101 Konfort, letnik 1982. Zg. Brnik 16, Cerklje 1505

HONDO 1.4 GL CIVIC, letnik 1990, prodam. ☎ 35-922 1507

Prodajam JUGO 55, letnik 1989. Mi-lan Novak, Hrušica 122, Jesenice 1508

Prodajam Z 101, letnik 1978, Milan Zgaga, Titova 53/b, Jesenice 1509
Prodajam FIAT 126 P, letnik 1980, re-gistriran, potreben popravila. Ce-na 600 DEM. ☎ 77-317, popoldan 1510
Prodajam Z 101 GTL 55, letnik 1986, ohranjena, registrirana do januarja 1992. ☎ 37-059 1516

Komisijka Irgovina
METULJ
Irena Puharja 1 KRANJ
Tel. 064139-061
EDNA
VIDEOTEKA
ODPRTA MED
PRAZNIKI
Člupho vsak dan od
10 do 20. ure

KOŠČEK NEBA
v srečnem oknu

Virna Radovljica tel. 75-008

Prodajam Z 750, potrebna manjšega popravila. Cena po dogovoru. ☎ 77-888 1557

ZAPOSLOTITVE

Ste nezaposleni ali prejimate ni-zek OD7 Javite se za TEREANSKO PRODAJO otroškega programa. ☎ 35-712, zvečer 857
ARTIKEL, uspešen doma in v tuji-ni, čaka na Vas! ☎ 46-205, popol-dan 1168

K sodelovanju vabimo sposobne in dinamične SODELAVCE, s sred-njo izobrazbo in lastnim prevo-zom. Pisne ponudbe pošljite na naslov: "Euro hiša" - G. R. C. Italija - izvoz - uvoz, Partizanska 37/a, 66210 Sežana 1395

Če bi radi odlično ZASLUŽILI, zato zagotavljamo prodajo najnovejše-ga otroškega programa. Jože Šte-fe, Trstenik 51, Golnik 1561

SERVIS AVTOGUM
Klemenc Vinko
Cerklje
Menjava, popravila,
centriranje in
prodaja vseh vrst
gum.
Se priporočamo!

Prodajam JUGO 45, letnik decem-ber 1984. Cena po dogovoru. ☎ 89-066 1518
LADO Riva 1300, stara 14 mese-cev, v voznem stanju, prodam. Bi-tevič, Kajuhova 14, Bled 1522
R 4 GTL, letnik 1983/84, prevože-nih 49.000 km, prodam za 3.600 DEM. ☎ 50-571, int. 336, dopol-dan 1525
Ugodno prodajam JUGO 55 A, le-tnik 1986. ☎ 74-373 1527

Prodajam Z 128, letnik 1986, prevo-ženih 27.000 km, dobro ohranjena. ☎ 58-221 1540
Prodajam FORD FIESTA 1.1, letnik 1987, prevoženih 40.000 km. Ven-čka Kuralt, Zg. Senica 41/a, Med-vode 1542
Prodajam Z 128, stara 2 leti, dobro ohranjena. ☎ 21-486 1545
FORD ESCORT 1.3, letnik 1984, ze-lo dobro ohranjen, prodam. ☎ 74-359 1549

Prodajam Z 101 L, letnik 1977 in Z 128 CL, letnik 1981. Nartnikova 2, Kranj 1554
Prodajam Z 850, letnik oktober 1985, prva registracija maja 1986, prevo-ženih 49.000 km. ☎ 633-036 1560
Prodajam OPEL KADETT karavan, letnik 1978, registriran celo leto. Informacije na ☎ 42-352, popol-dan 1564
Prodajam R 4 GTL, letnik 1981. Fin-žgarjeva 5, Lesce 1566

EKSKLUZIVNO ZASTOPNIŠKO DELO!
K oblikovanju prodajne mreže vabimo izkušene zastopnike in vodje skupin.
Zasluzek izreden.
Tel.: 50-714 ali 51-491

ALFO Romeo 33, 1.3, letnik 1987, metalne barve, 64.000 km, pro-dam. ☎ 35-865 1529
Prodajam R 4 GTL, letnik decembr 1985, lepo ohranjen. ☎ 802-079 1533
Prodajam Z 750, letnik 1980, registri-rana do 16. 8. 1991. ☎ 38-014 1534
Nujno prodajam JUGO 55, letnik 1985 ali zamenjam za manjši avto ter prodajam kamp PRIKOLICO Bra-ko. ☎ 73-616 1537
126 P, letnik februar 1980, nujno prodam. ☎ 26-250, popoldan 1538
Prodajam VW, letnik 1974, celega ali po delih. Aljaževa 1, Mojstrana 1539

Sporočamo žalostno vest, da je tragično preminil

DOMINIK BOGATAJ st.

Od njega se bomo poslovili v sredo, 6. februarja 1991, ob 15. uri na pokopališču v Kranju.

Vsi njegovi

*Delo, skromnost in poštenje,
tvoje je bilo življenje,
tvoj dom ovila je črnina,
ostala je tišina,
ki močno boli.*

V SPOMIN

6. februarja mineva leto, odkar nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, ata in stari ata

JOŽE VOLČJAK

Tvoje pridne roke zdaj počivajo, a tvoja dela so ostala, hvala ti za vse. Zahvaljujemo se vsem, ki se ga s toplo mislijo spominjate.

Vsi njegovi
Virmaše, 5. februarja 1991

V SPOMIN

*Minilo je leto dni,
odkar si nas tiho zapustila Ti,
srca so polna žalosti
in solza na licu se ne posuši.
Pridne bile so Tvoje roke
in zlato Tvoje srce.*

naši mamki

MARIJI PETERNELJ, roj. Mohorič
Strojarski mami iz Gor. vasi, 29. 1. 1990—29. 1. 1991

Hvala vsem, ki ji prižigate svečke, prinašate cvetje in jo ohranjate v lepem spominu.

NJENI: Francka, Boris, Rado in Andreja
Gorenja vas, 29. januarja 1991

ZAHVALA

Prisrčna zahvala vsem, ki ste v torek, 29. 1. 1991 na Trsteniku pod Storžičem tako slovesno pospremili k večnemu počitku našega dragega strica

gospoda **EVSTARIJA KRISTANCA**, duhovnik
salezijanec v pokoju
roj. 20. 9. 1911 na Sp. Brniku

Obenem se zahvaljujemo vsem, ki ste ga spoštovali, mu v njegovi dolgi bolezni pomagali in zanj molili. Za vso lepoto zadnjega slovesa pa vsem in še vsakemu posebej **BOGU HVALA!**

družini Kristanc in Žugec
Sp. Brnik, Šenčur, 29. januarja 1991

OSMRTNICA

Sporočamo, da je umrl

VIKTOR ERMAN
višji referent v prodaji

V trajnem spominu ga bomo ohranili kot vestnega in prijetnega sodelavca

Kolektiv podjetja Iskra Instrumenti Otoče

ZAHVALA

*Eno samo misel ohrani zame
v svojem molku,
o Svet ko umrem:
»Ljubil sem.«*
(Tagore)

Ob nenadni izgubi dragega moža, očeta, dedka, pradedka, brata in strica

RUDIJA KAMINA, st.

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izraze sožalja, poklonjeno cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti, pevcem, g. kaplanu in g. župniku Fortuni, hvala za tolažbo in lepo pogrebno svečanost.

VSI NJEGOVI
Lahovče, 29. januarja 1991

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta

FRANCA ZAVRLA
p. d. Rihtarjev

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijate-ljem in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala vsem, ki ste mu podarili vence in cve-tje! Posebej se zahvaljujemo dr. Bajžlju za njegovo dolgo-trajno zdravljenje, patronažni službi iz Kranja — posebej sestri Čadeževi, DO Ikos za podarjen venec in sodelav-cem za denarno pomoč in g. kaplanu za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat prisrčna hvala za še zadnjo pozor-nost do našega očeta!

ŽALUJOČI: žena, sin in hčerka z družinama
Sr. Bitnje, Prebačevo, 29. januarja 1991

V SPOMIN

*Žalostni so naši dnevi, kar
zapustil si nas Ti,
eno leto že mineva, ker Te več
med nami ni.
V tihem grobu zdaj počivaš,
a večna lučka Ti gori.
spomin na Tebe ne ugasne in
solze se ne posuše.*

FRANCU FRELIHU

Hvala vsem, ki se ga spominjate!

ŽALUJOČI: žena Francka, sinova in hčerka
z družinami ter vnuki

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta, starega očeta, tasta in strica

PETRA VALJAVCA

se iskreno zahvaljujemo sosedom in vaščanom za nesebi-čno pomoč, vsem darovalcem cvetja in g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem, ki ste nam izrekli sožalje, soču-stvovali z nami in ga pospremili na njegovi zadnji poti, še enkrat hvala!

VSI NJEGOVI
Tupaliče, 17. januarja 1991

Predpustna nedelja v Podljubelju

Veselje na drsalkah

Podljubelj, 3. februarja - Lepi dnevi in ves travnik na kampu poln ledu so krajanje Podljubelja spodbodili, da z maškarami in zabavo ne čakajo na samo pustno nedeljo. Z zabavo so začeli kar teden prej.

Kdo ve, kakšno vreme bo ta- ba izkoristiti to naravno drsa- krat?! Vremenarji napoveduje- lišče. Rečeno, dogovorjeno: to joprojembe, sneg, zato je tre- nedeljo so se krajanje Podljube-

Pak je naš!

Dobro je ogenj zakuril Javornikov Jože

"Pripravljeni, na štartu..." in drsalka velikanka se je s trojcio zape- ljala po ledu.

"No pogledite, kako malo je tre- ba, da se združi vsa vas," je bil zadovoljen predsednik krajevne skupnosti Jože Hladnik.

lja pa tudi številni Tržičani našli na zaledeneli plošči ob Mošeniku in se zadržali v lep sončen dan. Kaj vse se da narediti, če le ljudje hočejo. Mimoregrede so organizirali tekmovanje v hokeju med "zajci" in "medvedji", postavili tekmovalno progo za hitrostno drsanje in kot posebnost, tekmovanje v drsanju z drsalko velikanka, ki je v Podljubelju ostala od prvih Kompasovih in Delovih zimskih iger v Podljubelju. Dva zgrabita za roče, eden v sredi balansira, vsi trije pa skušajo kar najhitreje priti v zavojih do konca zaledenega travnika in nazaj.

Mraz je bilo, vražje mraz, posebno še, ker je kamp pozimi ves čas v senci. A so šentanci poskrbeli tudi za gorkoto. Za zunanjo je skrbel Javornikov Jože, ki je pridno kuril velik ogenj, za notranjo pa Dragan iz gostilne Ankele s kuhinjskim žganjem in čaji. Za lačne so bile preste...

Kdo je bil prvi in najboljši, vam ne vemo povedati. Tudi ni šlo za rezultate. Da je bila lepa in vesela nedelja! Podljubeljčani so še enkrat pokazali, da se znajo zabavati, da pri njih družabnost tudi v težkih časih ne pojenja. Nasprotno. Še bolj jih združujejo. Mislijo pa tudi na svoje sokrajane, ki se takihle vaških veselje ne morejo udeležiti. Ves izkupiček te predpustne nedelje bo šel za invalidno dekle tam pri Tomičevem slapu...

● D. Dolenc

Koliko dela zaradi spremembe davkov

Še ena inventura

Kranj, 2. februarja - Trgovci so minuli petek imeli precej dela, pa ne zaradi kakšnega hudega nava- la na trgovine, pač pa so zaradi novih davčnih stopenj morali popisati blago in spreminjati cene. Takšno delo so letos enkrat že opravili, saj so morali v prvih dneh letošnjega leta spreminjati cene zaradi odprave davka za JLA, vendar so se takrat nekateri trgovci znašli in so si za 3 odstotke, kolikor je znašal davek za armado, enostavno povečali marže.

Sicer pa bodo tokratnih sprememb davčnih stopenj verjetno najbolj veseli otroci, saj so se občutno pocenili artikli po katerih najraje segajo, to so čokolada in sladkarije. Precej cenejše so tudi alkoholne in brezalkoholne pijače, kar pa žal ne velja za gostince. Po našem hitrem obisku nekaterih lokalov smo ugotovili, da so nekateri gostinci svojim uslugam celo nekoliko zvišali cene. Nekoliko manj bodo sprememb cen veseli kadilci, saj je ta razvada sedaj bistveno dražja. Spremembe davčnih stopenj bodo prizadele tudi družine z otroki, kajti vse potrebščine za otroke vključno z obleko in obutvijo so od petka dalje obdavčene, tako da sedaj stanejo skoraj toliko kot za odrasle.

Kot smo že omenili, so tokratne spremembe davkov trgovcem naložile lepo količino dodatnega dela. Po odloku so morale biti vse trgovine odprte, zato so trgovci z okrepljenimi ekipami delali tudi ponoči, delo pa so morali zaključiti včeraj.

Marjeta Kovač, Zivila NC Čirče: "Spremembe davčnih stopenj so nam povzročile ogromno dela, saj smo morali spreminjati vse cene. Ponekod gre samo za malenkostne razlike, 20 par in podobno. Enkrat smo cene že spreminjali, ko smo morali odpraviti davek za JLA, tokratne spremembe pa so hujše od inventure. Danes smo nalepili že več deset tisoč nalepk, delali pa bomo tudi ponoči."

Tomo Gregorič, SP Zapravljivec: "Dela zaradi spreminjanja cen imamo precej. Včeraj smo, na primer, delali do treh zjutraj. Cene smo popravljali že na začetku leta, ko je bil ukinjen davek za vojsko. Razen kruha nismo tokrat podražili ničesar, vse cene

so drugačne zaradi davkov. Trgovci imamo zaradi nenehnih sprememb dvojno delo."

Marija Perko, trgovina Kaja: "Zaradi spreminjenih davkov smo en ves dan porabili za spreminjanje cen in popis, ekipo pa smo tudi okrepili. Ker sta se obleka in obutev za otroke močno podražili, se bojimo, da nam bo promet upadel. Marže si nismo povečali niti, ko je bil ukinjen davek za JLA, če bo potrebno, jo bomo tudi znižali."

Spela Vidic, trgovsko podjetje Vidic: "Za spreminjanje cen sem porabila celo noč. Po novem bom morala tudi odvajati davek za čiščenje. Trenutno imam največ dela s pisanjem računov, saj je potrebno za vsako najmanjšo stvar izdati račun."

Po novem je treba za vsako kupljeno stvar (tudi za en sam žvečilni gumi) napisati račun, kar povzroča še dodatno pisarijo. ● M. Gregorič, foto: Jure Cigler

V četrtek se v Val di Fiemmu začne svetovno prvenstvo v nordijskih disciplinah

Naše najboljše zastopstvo do sedaj

Begunje, 4. februarja - Pred odhodom na svetovno prvenstvo v nordijskih disciplinah je vodstvo naših tekaških in skakalnih reprezentanc pripravilo tiskovno konferenco. Nekako simbolično so jo pripravili v begunjski tovarni Elan, saj tako tekači kot skakalci še vedno nastopajo na elanovih smučeh. Posebno veseli smo bili tako tekmovalci, kot vodstvo reprezentanc in novinarji tudi zato, ker v Elanu pravijo, da se spet normalno delajo in se vračajo v smučarski šport.

Kot je povedal direktor naših nordijskih reprezentanc Lojze Gorjanc, bo naše zastopstvo na svetovnem prvenstvu v Val di Fiemmu sestavljeno iz petih smučarjev tekačev in šestih skakalcev. Že med tednom so se odločili da bodo v smučarskih tekih tekmovali: Jože Kavalar, Robert Kerštajn, Matej Kordež, Borut Nunar in Sašo Grajf, ki bodo na prizorišče

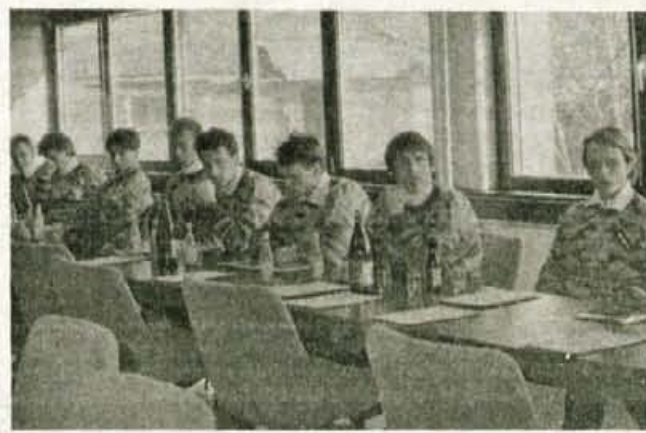
svetovnega prvenstva odpotovali jutri. V vodstvu nordijskih reprezentanc pa so se tudi odločili, da na svetovno prvenstvo ne pošljejo ženske ekipe, ki je zelo mlada in bodo zato več pozornosti posvetili pripravi na mladinsko svetovno prvenstvo. Kot je povedal trener Jaroslav Honcu pa je svetovno prvenstvo pač posebna priložnost, na kateri je odločilna ta-

ko psihična kot fizična pripravljenost smučarjev tekačev. Naši reprezentantje so trenutno v dobri formi, pa tudi stanje v ekipi je dobro, tako da pričakujejo solidne rezultate.

Naša ekipa skakalcev bo na pot odšla v četrtek, sestavili pa so jo na podlagi zadnjih nastopov in treningov. Tako so v ekipi: Franci Petek, Primož Ulaga, Miran Tepeš in Jani Debelak, ki bodo nastopili na prvi tekmi v soboto. Na ostalih tekmah pa bodo, glede na to, mo, izbirali še med Janezom Štirnom in Goranom Janusem.

Lojze Gorjanc je tudi dejal, da je posebno tekačem, ki nastopajo v sam svetovni vrh, pa pričakujejo rezultate okoli petindvajsetega mesta za posameznike, velika spodbuda, da bo vse discipline prenašala naša televizija, saj je bil smučarski tek v medijih večkrat zastavljen. Višje cilje pa imajo vedno smučarji skakalci, ki niso bi se uvrstili vsaj enkrat do stega mesta (z orientacijo na medaljo), še dvakrat pa naj bi se uvrstili do petnajsetega mesta. Glavni adut skakalcev pa je po besedah trenerja Jekla Grosa odlično pripravljen Franci Petek.

Na tiskovni konferenci so se za sodelovanje zahvalili tudi kranjskemu Merkurju, novemu sponzorju in članu YU SKI POOL-a. Tako bodo tekmovalci poleg napisov Videm, Truper in Mura, nosili tudi napis Merkur. ● V. Stanovnik, foto: J. Cigler

Pust za najmlajše v kinu Center

V soboto, ko se začnejo pustne norčije, bodo vsi malčki lahko sproščeno uživali.

V soboto, 9. februarja, bo v kranjskem kinu Center ob 11. uri dopolne zanimiva pustna prireditev. Romana Krajčan bo pod pokroviteljstvom in ob sodelovanju kranjskega Merkurja pripravila pestro otroško pustovanje. Pela bo pesmice, pomagali pa ji bodo pevci zborčka šole iz Predoselj, nastopila bo plesna skupina Mojce Horvat, na odru bosta Romani nagajala volk (Pavle Rakovec) in Rdeča kapica (Bernarda Oman). Posebno pustno pesmico bo Romana naučila vse otroke v dvorani.

Otroci, našemite se v maske, ki so zamišljene po likih iz Romaninih pesmic: mravljica, bolha, kavboj, medvedek, putka Čopka, pujske, Rdeča kapica, volk. Najlepše maske, ki jih bo izbrala komisija v kinu Center, bodo nagradili z nagradami. Te bodo prispevali: Živila Kranj, Slovenijaturst iz Kranja, otroška trgovina Medo iz Kranja in Peko iz Tržiča. Če pa ne veste, kako bi našemili svoje otroke, stopite v otroško trgovino Pedenjped v Kranju, kjer bodo pripravili prav takšno pustno oblačila in maske, kakršne Romana predlaga.

Predprodaja vstopnic je v kinu Center Kranj in po šolah! ● D. S.

Dobimo se vsak prvi četrtek

V četrtek, 7. februarja, bodo zopet odprta vrata Rdečega križa v Radovljici, Gorenjska c. 27, za žene po operaciji dojke in vse, ki jih karkoli zanima ali jih je strah. Dobimo se v okviru sekcije Žene po operaciji dojke Ljubljana.

Vabi sekcija

TOVARNA POHISTVA
AJDOVŠČINA

V SALONU POHISTVA
V PRIZIDKU
VEČNAMENSKE
DVORANE PPC
GORENJSKI
SEJEM KRANJ
LIPA
POHISTVO

ZA PRIJETNO POCITJE
V Ljubljani
VSEM DOMU

Predavanje alpinista Česna

Žiri, 4. februarja - V petek, 8. februarja 1991, ob 19. uri bo v kinematografu Žiri zanimivo alpinistično predavanje. Obiskovalcem bo Kranjčan Tomo Česna predstavil film Katedrala-Lhotse, ob katerem bo opisal svoja doživljanja med samostojnim vzponom na to goro. ● S. S.